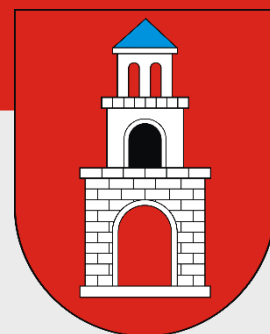

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW

na lata 2024-2032

Opracowanie:

Urząd Gminy i Miasta Odolanów

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości, przy wsparciu specjalistów:

- Irma Kuznetsova, Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Iwona Nowacka, Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Maja Czyż, Starsza Specjalistka ds. Strategii i rozwoju lokalnego – koordynator projektu,
- Aleksander Orbach, Młodszy Specjalista ds. Strategii i rozwoju lokalnego.

Strategię Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2024-2032 opracowano w oparciu o materiały źródłowe Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2024-2032 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2022 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW	6
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	7
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	10
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	13
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych	17
4.1. Ocena sytuacji Gminy	17
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	18
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	20
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW	23
1. Misja i wizja	24
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	25
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy i Miasta Odolanów oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie .	40
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	48
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	55
6. Ramy finansowe i źródła finansowania.....	58
ZAŁĄCZNIKI	60
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy i Miasta Odolanów	60
Załącznik 2: Wzór ankiety	107
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna	112

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2024-2032 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2032 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastrukturalne czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2024-2032 to najważniejszy dokument do kreowania rozwoju lokalnego, który winien być spójny z pozostałymi programami obowiązującymi w Gminie i Mieście Odolanów oraz z dokumentami wyższego rzędu – *Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)*. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców. Zgodnie z w/w ustawą Strategia zawiera wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy i Miasta Odolanów. Pogłębiona Diagnoza Gminy i Miasta Odolanów stanowi natomiast załącznik nr 1 do niniejszej Strategii.

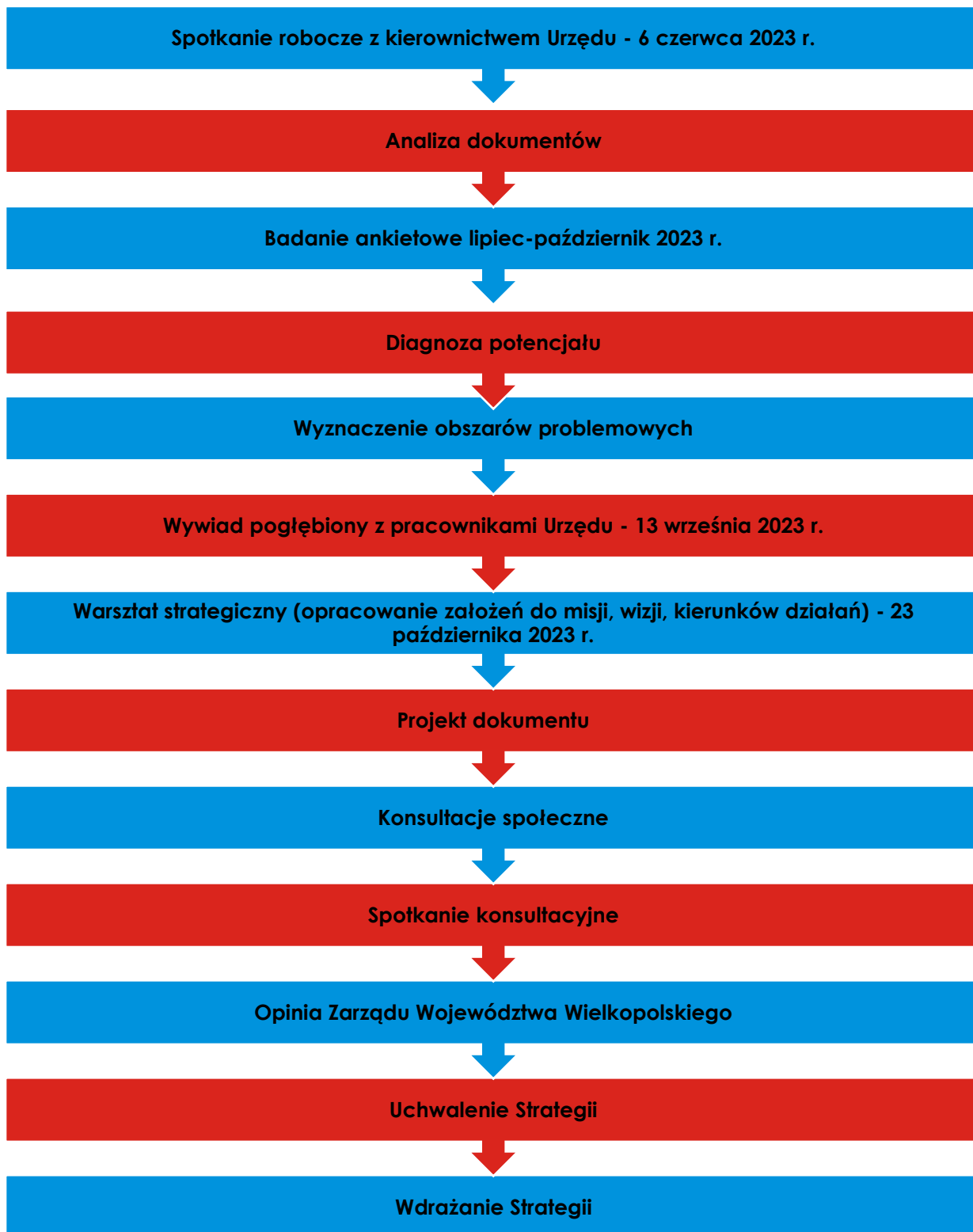
Prace nad Strategią rozpoczęto w czerwcu 2023 roku, kiedy to Burmistrz Gminy i Miasta Odolanów podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr LI/461/23 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 17 sierpnia 2023 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2024-2032, w tym trybu konsultacji.

Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiono podczas spotkań z pracownikami Urzędu Gminy i Miasta Odolanów, przeprowadzonych w formie wywiadu pogłębionego, warsztatu strategicznego oraz badania ankietowego przeprowadzonego w formie kwestionariusza online. Warsztaty przeprowadzone zostały metodą design thinking polegającą na spojrzeniu na problem z wielu perspektyw oraz wyjściu poza utarte schematy. Efektem tej metody jest wypracowanie niestandardowych rozwiązań i rozwój innowacji. Podczas warsztatów uczestnicy dyskutowali na temat sytuacji Gminy w obszarach: edukacji, ochrony środowiska, społeczności, zdrowia, gospodarki, promocji, turystyki, kultury, infrastruktury, komunikacji, bezpieczeństwa – z punktu widzenia różnych grup społecznych (rodziców, młodzieży, dzieci, seniorów, przedsiębiorców, rolników, inwestorów, turystów, nauczycieli, pracowników Urzędu, itp.). Podczas pracy w grupach zdefiniowano obszary problemowe, wskazano mocne i słabe strony Gminy oraz szanse na jej rozwój, a także zagrożenia, które mogą osłabić oddziaływanie silnych stron i uniemożliwić wykorzystanie szans. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe, nad którymi pracowano podczas drugich warsztatów – strategicznych. Ze zdiagnozowanych obszarów problemowych wynikają cele strategiczne, które podzielone są na cele operacyjne. Dla celów strategicznych wyznaczone zostały zadania i działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie postawionych celów. Ponadto w trakcie tego spotkania wypracowano misję oraz wizję Gminy i Miasta Odolanów.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią.

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina i Miasto Odolanów jest gminą miejsko-wiejską położoną w południowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie ostrowskim. Siedziba władz gminnych znajduje się w mieście Odolanów, które stanowi centrum administracyjno-usługowe Gminy.

Gmina i Miasto Odolanów graniczy:

- od północy z gminą wiejską Ostrów Wielkopolski (powiat ostrowski);
- od południa z gminą Sośnie (powiat ostrowski);
- od wschodu z gminą Przygodzice (powiat ostrowski);
- od zachodu z gminą Milicz (województwo dolnośląskie, powiat milicki),
- od zachodu z gminą Sulmierzyce (powiat krotoszyński).

Gmina i Miasto Odolanów zajmuje powierzchnię ok. 136 km², co stanowi 11,7% powierzchni powiatu ostrowskiego. Użytki rolne zajmują ok. 72% powierzchni badanej jednostki, a lasy 22%. Kształtująca się w ten sposób struktura użytkowania ziemi wskazuje na silnie rozwiniętą funkcję rolniczą w Gminie. Dodatkowo oznacza to, że ok. 6% powierzchni badanej jednostki przeznaczona jest na cele pozarolnicze (np. mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe). Ponadto na terenie Gminy i Miasta Odolanów wyznaczone zostały tereny inwestycyjne o powierzchni całkowitej ok. 20 ha.

Gminę i Miasto Odolanów tworzy miasto Odolanów i 16 wsi sołectkich (Baby, Boników, Garki, Glińnica, Gorzyce Małe, Huta, Kaczory, Nabyszyce, Nadstawki, Raczyce, Świeca I, Świeca II, Tarchały Małe, Tarchały Wielkie, Uciechów i Wierzbno). Największymi, pod względem liczby ludności, jednostkami w Gminie są: miasto Odolanów, wieś Tarchały Wielkie oraz wieś Raczyce. **Gmina posiada funkcje rolnicze, jednocześnie charakteryzując się wysokimi walorami krajobrazowymi oraz potencjałem związanym z przedsiębiorczością.**

Gmina i Miasto Odolanów charakteryzuje się umiarkowaną dostępnością komunikacyjną, ponieważ jej sieć transportową tworzą wyłącznie drogi o znaczeniu regionalnym i lokalnym. Przez teren jednostki przebiegają dwie drogi wojewódzkie: DW 444 i DW 445. Droga nr 444 (relacji Krotoszyn-Ostrzeszów) przecina miasto Odolanów od północnego zachodu w kierunku południowego wschodu. Przez centrum jednostki przebiega także droga wojewódzka nr 445 (relacji Odolanów-Ostrów Wielkopolski), która prowadzi na północ i zapewnia mieszkańcom Gminy dojazd do Ostrowa Wlkp. oraz Kalisza. Szlak ten łączy się również pośrednio z drogą ekspresową S11 (relacji Kołobrzeg-Piekary Śląskie) w miejscowości Strugi (gmina Przygodzice), która oddalona jest o 16 km od centrum Gminy i Miasta Odolanów. Przez teren Gminy przebiega także linia kolejowa nr 355 (relacji Ostrów Wielkopolski-Grabowo Wielkie), która przebiega przez stację „Odolanów”. Stacja wraz z dworcem znajduje się przy ul. Dworcowa 2 w Odolanowie. Władze Gminy dofinansowują kurs na trasie Sulmierzyce-Gorzyce Małe oraz Ostrów Wielkopolski-Nabyszyce. **Należy dążyć do zwiększenia dostępności oraz połączeń komunikacji publicznej w celu zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej regionu.**

Przeegląd dróg znajdujących się na terenie Gminy prowadzony jest w ujęciu rocznym. **Stan infrastruktury drogowej w badanej jednostce oceniony został jako dobry.** Przy planowanych inwestycjach drogowych należy pamiętać, iż **działania modernizacyjne oraz rozbudowa siatki drogowej na terenie Gminy powinna uwzględniać działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego**, takie jak np. modernizacja oświetlenia ulicznego, tworzenie aktywnych przejść dla pieszych. Istotnym jest by współpracować z Wielkopolskim Zarządem Dróg Wojewódzkich w Poznaniu, Powiatowym Zarządem Dróg w Ostrowie Wielkopolskim oraz ościennymi gminami w zakresie ich modernizacji i rozbudowy dróg, które nie są w posiadaniu Gminy.

Przez Gminę przebiegają 4 szlaki rowerowe, o łącznej długości 68,2 km oraz ścieżki pieszo-rowerowe, o łącznej długości 20,30 km. **W celu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, ograniczenia jego natężenia** (zwłaszcza na krótkich odcinkach), **zmniejszenia zanieczyszczenia** powietrza pochodzącego z tzw. emisji liniowej oraz **poprawy komfortu korzystania z dróg** przez wszystkich użytkowników **należy zadbać o rozbudowę systemu ścieżek rowerowych, połączonych z infrastrukturą rowerową na terenie całego kraju.**

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+” (Uchwała nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r.) wyznacza rodzaj i zasięg przestrzenny obszarów funkcjonalnych na terenie województwa wielkopolskiego. Gmina i Miasto Odolanów włączona została **do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska**. Charakterystyczną cechą omawianego obszaru jest dwubiegunowy układ miejski. Kalisz i Ostrów Wielkopolski stanowią bowiem główne ośrodki administracyjno-przemysłowo-usługowe regionu, skupiające na swoim terenie funkcje wyższego rzędu. MOF cechuje się również zaawansowanymi procesami urbanizacyjnymi oraz rosnącym poziomem aktywizacji gospodarczej. Ponad obszar AKO charakteryzuje się wysokimi potencjałami rozwojowymi wynikającymi z bliskiego położenia trzech metropolii – Poznania, Wrocławia i Łodzi.

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku (Uchwała nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r.) wyznacza na terenie województwa Obszary Strategicznej Interwencji, które ze względu na występowanie określonych czynników o różnym charakterze mogą powodować sytuację kryzysową bądź posiadać potencjał rozwojowy. Gmina i Miasto Odolanów włączona została do **OSI Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej**.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowią akty prawa miejscowego, które regulują funkcję oraz sposób wykorzystania danego terenu. W Gminie i Mieście Odolanów do 2022 roku przyjęto 14 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które objęły swoim zasięgiem ok. 11% powierzchni całkowitej badanej jednostki. W 2017 roku przyjęto ostatni tego typu dokument w Gminie (Uchwała nr XXX/279/17 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 26 lipca 2017 r.), który obejmował swoim zasięgiem fragment miasta Odolanów w rejonie ul. Piszczygłowy. Kluczowy obszar rozwojowy, który wyznaczony został w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczył terenów mieszkaniowych w Gminie. Na terenach, które nie zostały objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, obowiązują decyzje o warunkach zabudowy. Na przestrzeni badanego okresu roczna liczba dokumentów wydawanych w Gminie i Mieście Odolanów rośnie. W 2017 roku przyznanych zostało 157 decyzji, z kolei w 2021 roku ich liczba wynosiła już 221. **Niski udział planów miejscowych w całkowitej powierzchni Gminy i tym samym coraz większe korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy, może w przyszłości utrudnić władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną. Zwiększa się również niebezpieczeństwo chaotycznego rozproszenia lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnego z założeniami ładu przestrzennego w Gminie.** W związku z nowelizacją ustawy o zagospodarowaniu i planowaniu przestrzennym, w najbliższych latach, należy podjąć działania mające na celu uporządkowanie przestrzeni w Gminie oraz opracowanie Planu Ogólnego.

Na terenie Gminy zlokalizowane są obiekty historyczne i zabytkowe świadczące o bogatej i różnorodnej historii miejsca, które mogą stanowić przyczynek do rozwijania funkcji związanych z turystyką poznawczą. Są to m.in.:

- układ urbanistyczny oraz archeologiczne warstwy kulturowe,
- kościół par. pw. św. Marcina,
- kościół cmentarny pw. św. Barbary,
- kościół ewangelicki, pl. Kościuszki 1,
- cmentarzysko kurhanowe w Gliśnicy.

Gmina i Miasto Odolanów charakteryzuje się unikatowymi walorami przyrodniczymi, które stanowią jej wizytówkę. W mieście Odolanów znajdują się trzy parki – Park Miejski, Park Natury oraz Park 600-lecia. Pierwszy z wymienionych obiektów powstał ok. 1895 roku w miejscu rozebranego wcześniej średniowiecznego zamku. Park usytuowany jest przy ul. Dworcowej, w ścisłym centrum miasta i graniczy z rzeką Barycz. Na jego terenie znajduje się Pomnik im. Powstańców Wielkopolskich oraz punkt wodowania kajaków. Na przestrzeni lat park wyposażony został w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną – m.in. park linowy, plac do gry w ping-ponga, szachy, miejsce do gry w boule oraz zewnętrzną siłownię i plac zabaw dla dzieci. Obiekty te stanowią część atrakcji Kolorowego Szlaku Karpią. Z kolei Park Natury znajduje się przy ul. Bartosza i zajmuje powierzchnię 12 ha. Na jego terenie wzniesiono w 2003 roku okazałą Bramę 600-lecia. Budowla ta powstała na pamiątkę nadania praw miejskich. Brama ma 7,5 m wysokości oraz 25 m szerokości, a kształtem przypomina wieżę znajdującą się w herbie Gminy i Miasta Odolanów. Ponadto w centralnej części Parku znajduje się Obserwatorium Astronomiczne dostępne dla wszystkich mieszkańców, fontanna z postacią Posejda oraz zegar słoneczny. Dodatkowo Park zdobią drewniane figury oraz pomniki Noblistów Polskich. Park Natury wyposażony został również w liczne altany oraz miejsca do wypoczynku. Natomiast Park 600-lecia powstał w 2003 r. z okazji uczczenia 600 letniej historii Odolanowa. Park ciągnie wzdłuż ulicy Kaliskiej. Nad parkiem góruje pomnik św. Marcina patrona Ziemi Odolanowskiej.

Gminę i Miasto Odolanów przecinają także 4 szlaki rowerowe:

- Szlak rowerowy „Dookoła Powiatu Ostrowskiego” (POS-102c) o kolorze czerwonym;
- Niebieski szlak rowerowy (POS-219n);
- „Szlak architektury drewnianej – Krzyże Brylińskiego” o kolorze żółtym (POS-239y);
- Pomarańczowy szlak rowerowy „Dolina Baryczy”, odcinek Odolanów-Grabownica.

Ponadto na terenie Gminy i Miasta Odolanów występują również szlaki piesze, konne i kajakowe.

Dziedzictwo historyczno-kulturowe Gminy oraz zabytki architektury sakralnej w Odolanowie wpływają na wysoki potencjał turystyczny jednostki.

Krajobraz Gminy i Miasta Odolanów zdominowany jest przez formy roślinności, charakterystyczne dla obszarów wiejskich – łąki, pola oraz lasy. **Walory przyrodnicze jednostki dodatkowo wpływają na jej potencjał turystyczny. Aby rozwijać tę funkcję, należy odpowiednio zagospodarować przestrzeń i dostosować ofertę do potrzeb potencjalnych turystów. Możliwe działania to np. wytyczenie szlaków turystycznych, zaprojektowanie i budowa infrastruktury turystycznej (np. ścieżki rowerowe), organizacja wydarzeń kulturalnych oraz promowanie lokalnych produktów i potraw. Warto również pamiętać o ochronie i zachowaniu walorów przyrodniczych dla przyszłych pokoleń oraz rozwijaniu turystyki zrównoważonej, która szanuje środowisko i kulturę lokalną.**

Ochrona przyrody na terenie Gminy realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W rozumieniu ustawy ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a odbywa się to poprzez wprowadzanie różnych form ochrony przyrody.

Obowiązujące formy ochrony przyrody na terenie Gminy i Miasta Odolanów:

- Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy”;
- Obszar chronionego krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”;
- Obszar chronionego krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy”;
- Obszar Natura 2000 „Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej”;
- Obszar Natura 2000 „Dolina Baryczy”;
- Obszar Natura 2000 „Dąbrowy Krotoszyńskie”;
- Obszar Natura 2000 „Ostoja nad Baryczą”;
- 5 pomników przyrody.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Poziom przedsiębiorczości danej jednostki administracyjnej odzwierciedlony jest m.in. w liczbie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w systemie REGON. W 2018 roku w Gminie i Mieście Odolanów znajdowały się 1 223 podmioty gospodarcze, co stanowiło 7,3% wszystkich firm w powiecie ostrowskim. W kolejnych latach liczba przedsiębiorstw w jednostce wzrosła o 193. Na przestrzeni okresu badań przyrost ten był jednym z niższych na tle powiatu. W 2022 roku odnotowano w Gminie 1 416 podmiotów. Wśród działających na obszarze Gminy i Miasta Odolanów przedsiębiorstw największy odsetek stanowiły podmioty sekcji F zajmujące się budownictwem. W 2022 roku odnotowano 342 takie firmy, co stanowiło ok. 24% wszystkich zarejestrowanych podmiotów na terenie Gminy. Pozostałe największe sekcje PKD na wskazanym obszarze to kolejno – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21%), przetwórstwo przemysłowe (13%) oraz pozostała działalność usługowa (8%). **Pozytywnym aspektem jest działalność dużych przedsiębiorstw na terenie Gminy, dającym potencjalne miejsca pracy dla mieszkańców.** Największymi przedsiębiorcami na terenie Gminy i Miasta Odolanów są m.in. następujące podmioty gospodarcze: Krio-Serwis Sp. z o.o., ORLEN S.A. PGNiG Oddział w Odolanowie, Dombud Sp. z o.o., Woseba Sp. z o.o., PHU Deftrans Sp. z o.o., Pupil-Foods Sp. z o.o., Dinopol Sp. z o.o. czy PHU Defacto. **W planach jest dalszy rozwój inwestycyjny jednostki m.in. związany z promocją istniejących oraz nabywaniem nowych terenów inwestycyjnych, a także współpracą z gminami ościennymi w celu stworzenia potencjalnej strefy ekonomicznej.**

Gmina i Miasto Odolanów jest również partnerem Baltic Pipe Project. W latach 2020-2022 na terenie badanej jednostki przeprowadzono inwestycję polegającą na rozbudowie istniejącej Tłoczni Gazu w pobliżu Odolanowa, rozbudowie węzła przesyłowego w Odolanowie oraz na wykonaniu połączenia tych elementów z istniejącą infrastrukturą. Tłocznia znajdująca się na terenie Gminy i Miasta Odolanów jest jednym z trzech tego typu obiektów w Polsce. **Oznacza to, że znajdująca się w badanej jednostce infrastruktura ma charakter strategiczny.**

W latach 2018-2022 średnia liczba zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Odolanów ulegała zmianom. Na początku okresu badań wartość wskaźnika wynosiła ok. 2,2%. W kolejnym roku udział ten zmniejszył się do poziomu 1,9%. Z kolei w 2020 roku zaobserwowano wzrost wartości tego wskaźnika, który ponownie wyniósł ok. 2,2%. Sytuacja ta wywołana została przez pandemię COVID-19 oraz wprowadzone w gospodarce narodowej zmiany wynikające z zaistniałego stanu kryzysowego. W okresie 2021-2022 udział bezrobotnych ponownie spadł i kształtował się na poziomie ok. 2%. **Na przestrzeni okresu badań wartości uzyskane w Gminie i Mieście Odolanów były niższe do wyników otrzymanych na poziomie województwa wielkopolskiego oraz powiatu ostrowskiego, co może wskazywać na dobrze rozwiniętą strukturę lokalnego rynku pracy oraz wysoki poziom aktywności gospodarczej.**

W 2021 roku w Gminie i Mieście Odolanów odsetek korzystających z sieci wodociągowej wyniósł 99,9%. Wynik ten zbliżony był do wartości osiągniętych na poziomie wojewódzkim oraz powiatowym. Pod względem infrastruktury kanalizacyjnej odsetek korzystających z niej mieszkańców Gminy wyniósł już zaledwie 43,4%. Należy zaznaczyć, że wartość wskaźnika na poziomie województwa wielkopolskiego wyniosła wówczas 73,2%, a na poziomie powiatu ostrowskiego 66%. **Zjawisko to może negatywnie oddziaływać na środowisko przyrodnicze jednostki, prowadząc do zakwaszenia gleb, degradacji biosfery oraz emisji zanieczyszczeń płynnych do wód gruntowych. Należy więc stale podnosić jakość infrastruktury wodociągowej oraz kanalizacyjnej na terenie Gminy i Miasta Odolanów.** W 2021 roku udział korzystających z sieci gazowej w Gminie wyniósł 66,5%. Wartość ta znacząco przewyższała wyniki odnotowane na poziomie województwa oraz powiatu. **Wysoki udział korzystających z sieci gazowej na**

terenie badanej jednostki pozwala ograniczać negatywne skutki wykorzystywania paliw stałych do produkcji energii cieplnej. Gmina posiada potencjał do rozwoju odnawialnych źródeł energii, z wykorzystaniem energii wiatru i słońca. Kwestia wykorzystania energii źródeł geotermalnych wymagałaby przeprowadzenia stosownych analiz.

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów podmiotami odpowiedzialnym za odbiór, wywóz i zagospodarowanie odpadów komunalnych są: Firma Usługowo-Handlowa JARTEX Szczepan Jarantowski, zlokalizowana przy ul. Zakopiańskiej 12 w Kaliszu, oraz Firma Usługowa EKO-KAR Sp. z o. o., Sp. k. z siedzibą przy ul. Polnej 17 w Raszkowie. Gospodarka komunalna z nieruchomości niezamieszkałych prowadzona jest w większości przez Gminę, a częściowo w ramach osobnych umów zawieranych przez klientów indywidualnych.

Na początku okresu 2018-2022 liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wynosiła 13 171 osób. Na przestrzeni lat liczba ta pomniejszała się o 170 osób i w 2022 roku wyniosła 13 001. Razem ze spadkiem tej wartości spadła również łączna ilość zebranych odpadów komunalnych. W latach 2018-2022 zwiększył się za to udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów. Na początku badanego okresu wynosił on 22%, a na koniec – 41%, co stanowiło niemalże dwukrotnie wyższą wartość wskaźnika. **Wynika z tego, iż coraz większa liczba mieszkańców cechuje się świadomością ekologiczną i segreguje śmieci. Nadal jednak należy realizować szereg jednorocznych i wieloletnich programów związanych z ochroną środowiska, które w założonych działaniach kompleksowo odpowiadają na zdiagnozowane problemy związane z otoczeniem Gminy i Miasta Odolanów, wliczając w to edukację ekologiczną od najmłodszych lat.**

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te powinny być związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

W latach 2017-2022 dochody budżetowe Gminy i Miasta Odolanów ulegały zmianom. Na początku badanego okresu dochód ogółem jednostki wyniósł ponad 66,6 mln zł. W latach 2017-2021 ilość środków zasilających corocznie budżet Gminy regularnie się zwiększała, a w 2022 roku osiągnęła wartość 97,7 mln zł. Oznacza to, że na przestrzeni 6 lat dochody badanej jednostki w ujęciu rocznym wzrosły o ok. 30 mln zł. Przyrost ten osiągnięty został m.in. poprzez uzyskanie zwiększonych wpływów z tytułu udziału Gminy w podatkach centralnych PIT i CIT, otrzymanie większej ilości środków finansowych w ramach dotacji przeznaczanych na cele bieżące oraz wzrost wartości podatku od nieruchomości. Największe dochody odnotowano w 2021 roku, kiedy to dochód ogółem wyniósł ponad 98,8 mln zł. Z kolei największy przyrost środków w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano w 2019 roku – dynamika zmian wyniosła wówczas ok. 123%. Na przestrzeni badanego okresu wzrosły także wydatki budżetowe Gminy i Miasta Odolanów. Na początku okresu badań wydatki ogółem kształtowały się na poziomie ok. 69,5 mln zł. W 2022 roku wyniosły one już ponad 106,1 mln zł. Sytuacja ta związana była ze wzrostem kosztów obsługi długu, a także wydatkami inwestycyjnymi. Na skutek wyższego poziomu wydatków w stosunku do dochodów w okresie 2017 do 2019 roku oraz w 2022 roku, wynik budżetu Gminy osiągnął wartość ujemną. Oznacza to, że we wskazanych latach wydatki przewyższały dochody.

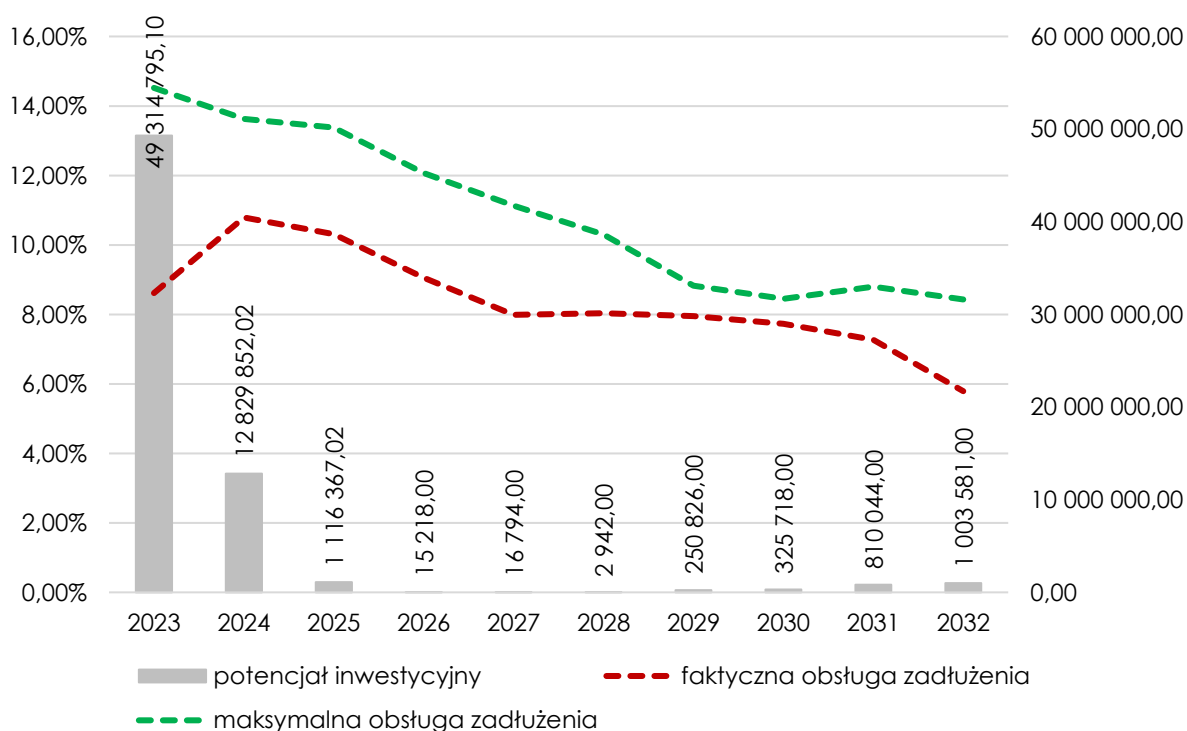
Niekorzystną sytuacją jest niewielki udział dochodów własnych Gminy w strukturze dochodów ogółem, który uzależnia ją finansowo w znacznym stopniu od środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Zgodnie z rankingiem „Fundusze Europejskie. Ranking wykorzystania środków UE przez samorządy 2014–2021” opracowanym przez czasopismo „Wspólnota” wydatki Miasta Odolanów ze środków UE w latach 2014–2021 per capita wyniosły 1824,98 zł, co plasuje Odolanów na 211 miejscu spośród 620 gmin miejskich. **Gmina i Miasto Odolanów cechuje się skutecznością w pozyskiwaniu funduszy ze źródeł zewnętrznych, zarówno regionalnych jak i krajowych oraz zagranicznych, co w znaczący sposób zwiększa jej możliwości inwestycyjne.**

Poniższy wykres przedstawia prognozowany sposób kształtowania się wskaźnika obsługi zadłużenia w Gminie i Mieście Odolanów w latach 2023-2031. Podstawą prognozy jest Uchwała nr LI/458/23 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 17 sierpnia 2023 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej. Wskaźnik pozwala na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości. Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy i Miasta Odolanów pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań finansowych. **Sytuacja finansowa Gminy kształtuje się obecnie na stabilnym poziomie, który nie zagraża bezpieczeństwu jej funkcjonowania w najbliższej przyszłości. Fluktuacje rynkowe oraz utrzymujący się wysoki poziom inflacji może jednak wpłynąć znacząco na możliwości inwestycyjne Gminy w najbliższych latach.**

Wykres przedstawia także potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2023-2031. Dane wskazują, że potencjał inwestycyjny Gminy i Miasta Odolanów najwyższą wartość osiągnie w 2023 roku. Wyniesie on ponad 49,3 mln zł. W następnym roku szacuje się, że nakłady majątkowe spadną ponad 4-krotnie i wyniosą ok. 12,8 mln zł. W kolejnych latach osiągną one nieznaczne wartości. Jest to spowodowane zaplanowaniem wysokich nakładów na spłatę obecnego zadłużenia, którego poziom w 2022 roku osiągnął 50,4% dochodów ogółem. Pozwoli to na jego spłatę do 2032 roku. Suma potencjału inwestycyjnego Gminy i Miasta Odolanów w latach 2024-2032 wyniesie ponad 16,3 mln zł. Sytuacja ta może jednak ulec zmianie i uzależniona jest od stanu i wydajności gospodarki narodowej. **Potencjał inwestycyjny daje możliwość skutecznej realizacji poczynionych założeń rozwojowych również w niniejszym dokumencie. Należy jednak pamiętać, że Wieloletnia Prognoza Finansowa, która stanowiła podstawę przedstawionej kalkulacji finansowej w sposób najbardziej rzetelny szacuje finanse roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata została poczyniona na podstawie obserwowanych głównych trendów makroekonomicznych.**

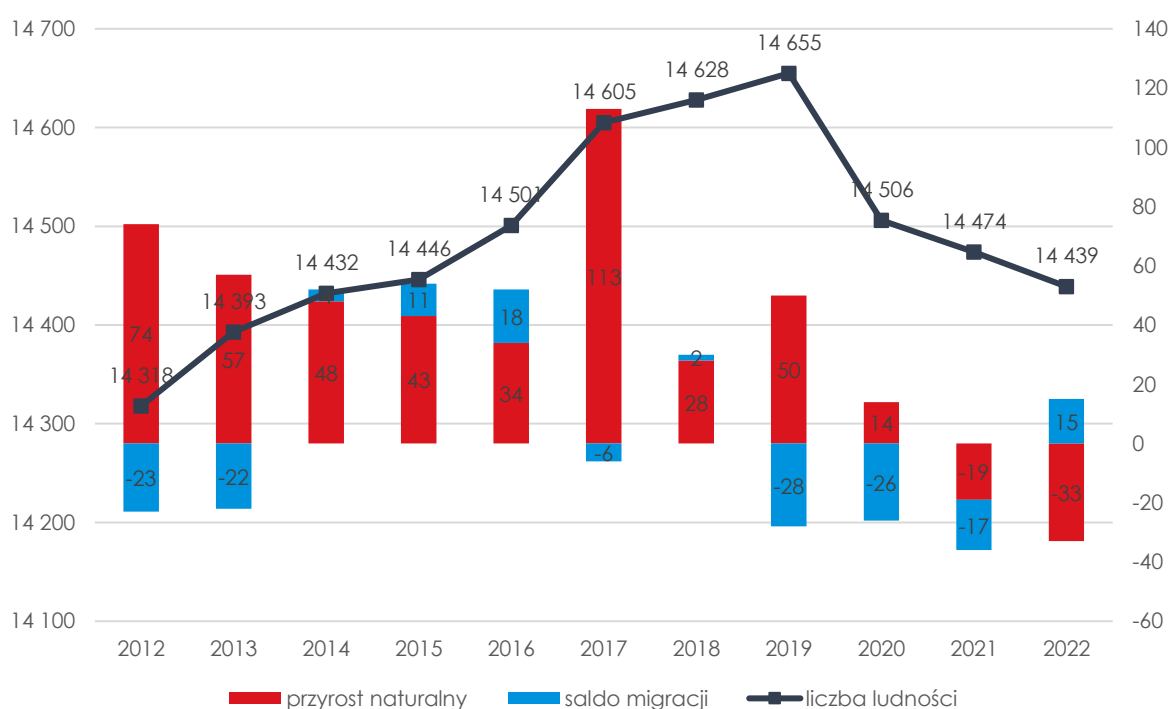
Ryc. 1. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy i Miasta Odolanów na lata 2023-2033

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały nr LI/458/23 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 17 sierpnia 2023 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Największy potencjał rozwojowy jednostki samorządowej stanowią jej mieszkańcy i ich działania oraz podejmowane inicjatywy na rzecz wspólnego dobra i rozwoju Gminy. Niekorzystnym trendem obserwowanym na przestrzeni ostatnich lat jest ujemny przyrost naturalny – nie tylko z terenu Gminy i Miasta Odolanów, ale i z całego powiatu ostrowskiego. Wpływ na zmniejszanie się liczby ludności mają głównie ujemne saldo migracji oraz ujemny przyrost naturalny. Do roku 2019 liczba mieszkańców systematycznie wzrastała. Od 2019 roku zauważa się tendencję spadkową w liczbie mieszkańców, spowodowaną bardzo niskim przyrostem naturalnym, mimo dodatniego salda migracji. Pomimo spadku liczby mieszkańców, był to jeden z korzystniejszych wyników na tle powiatu, a ryzyko związane z depopulacją oraz negatywnymi skutkami obecnych trendów demograficznych było stosunkowo niskie. **Należy zauważyć, że spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym może prowadzić do zmniejszenia się poziomu atrakcyjności inwestycyjnej Gminy ze względu na brak potencjalnych pracowników i prowadzić do wystąpienia negatywnych konsekwencji na rynku pracy (m.in. brak zastępowalności pokoleniowej).**

Ryc. 2. Zmiany demograficzne w Gminie i Mieście Odolanów w latach 2011-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poza negatywnymi trendami związanymi z ujemnym przyrostem naturalnym Gminy i Miasta Odolanów, należy zwrócić uwagę na postępujący proces starzenia się społeczeństwa, który niesie za sobą szereg konsekwencji, szczególnie w zakresie gospodarki lokalnej i zastępowalności pokoleń na rynku pracy w kolejnych latach – coraz mniejszy udział społeczeństwa stanowią osoby młode, które niebawem wejdą na rynek pracy. **Zwiększający się udział seniorów wiąże się również z koniecznością zwiększenia dostępu do usług skierowanych do tej grupy społecznej: usług opiekuńczych, różnorodnych form aktywizacji i spędzania czasu wolnego.**

Analiza prognozy ludności opracowanej przez GUS na lata 2017-2030 wskazuje, że tendencje demograficzne w zakresie spadku liczby ludności Gminy, a także wzrostu udziału osób w wieku poprodukcyjnym, będą dalej postępowały. Jednocześnie, prognozowany jest dalszy spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym – zmniejszą się zatem potrzeby w zakresie usług przedszkolnych i edukacyjnych. **Gmina powinna zintensyfikować działania zmierzające do zainteresowania osób młodych osiedlaniem się w Gminie, a także zatrzymywania młodych mieszkańców przed wyprowadzką do innych miejscowości. W szczególności dotyczy to osób w wieku kreatywnym (25-34 lata).**

Za opiekę nad dziećmi do lat 3 w Gminie i Mieście Odolanów odpowiada Niepubliczny Żłobek AKADEMIA UŚMIECHU, który znajduje się przy ul. Chwaliszewskiej 10 w mieście Odolanów. Placówka posiada 29 miejsc dla swoich podopiecznych. Opieka przedszkolna natomiast jest prowadzona o jedno publiczne przedszkole, jedno niepubliczne oraz 8 oddziałów przedszkolnych znajdujących się przy szkołach podstawowych na terenie Gminy. **Należy dalej rozwijać politykę żłobkową oraz przedszkolną w celu zapewnienia opieki wszystkim chętnym dzieciom, co za tym idzie – przyspieszać proces powrotu rodziców na rynek pracy.**

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów funkcjonuje 9 publicznych szkół podstawowych. Placówki te zlokalizowane są w Odolanowie, Garkach, Hucie, Świecy, Raczycach, Uciechowie, Nabyszycach, Wierzbnie oraz Tarchatach Wielkich a także filia SP Tarchaty Wielkie w Gorzycach Małych.

Największą placówką oświatową w Gminie jest Publiczna Szkoła Podstawowa w Odolanowie, do której w 2022 roku uczęszczało 512 osób, podzielonych na 23 oddziały. Średnia wielkość oddziału wynosiła wówczas 22,3 uczniów, a liczba etatów nauczycieli – 51. W pozostałych szkołach podstawowych liczba podopiecznych wahała się w przedziale od 59 do 154 osób. Usługa dowozu uczniów do szkół na terenie Gminy i Miasta Odolanów realizowana jest przez władze jednostki. Jeden autobus zapewnia mieszkańcom połączenie komunikacyjne ze szkołami w Hucie, Tarchatach Wielkich, Nabyszycach oraz Wierzbnie.

Wszystkie szkoły, z wyjątkiem placówki w Nabyszycach, posiadały dostęp do różnych obiektów sportowych. Najlepszą infrastrukturę rekreacyjną posiadały szkoły w Świecy i Raczycach. Szkoła Podstawowa w Hucie jako jedyna placówka na terenie Gminy zapewniała swoim podopiecznym dostęp do pracowni językowej w 2022 roku. Wszystkie szkoły, z wyjątkiem instytucji znajdujących się w Uciechowie, Nabyszycach i Tarchatach Wielkich, objęte zostały monitoringiem wizyjnym. Dodatkowo większość szkół posiadała szafki dla wszystkich uczniów. Świetlice szkolną posiadały wyłącznie placówki w Odolanowie, Hucie oraz Świecy. **Stałe podnoszenie poziomu edukacji w Gminie powinno odbywać się zarówno na drodze modernizacji infrastruktury szkolnej, doposażenia bazy dydaktycznej placówek oświatowych, zwiększania liczby oraz atrakcyjności oferowanych zajęć pozalekcyjnych, jak i poprawy jakości pracy kadry nauczycielskiej (np. poprzez modyfikację systemu motywacyjnego) oraz systemowe wsparcie uczniów zdolnych i słabszych.** Dopełnienie systemowych działań w zakresie wsparcia rozwoju edukacji powinno także następować na drodze rozwoju współpracy z obecnymi w Powiecie organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze oświaty, nauki, kultury, sportu, itp.

Szkolnictwo ponadpodstawowe w Gminie i Mieście Odolanów realizowane jest przez Zespół Szkół Ogólnokształcących w Odolanowie. Organem prowadzącym jest Gmina i Miasto Odolanów, a nadzór pedagogiczny sprawuje Kuratorium Oświaty w Poznaniu. W jego strukturze funkcjonują:

- Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Jagiełły;
- Publiczne Liceum dla Dorosłych;
- Branżowa Szkoła I stopnia w Odolanowie.

Liceum Ogólnokształcące w Gminie i Mieście Odolanów to szkoła z ponad 70-letnią tradycją. Placówka zapewnia swoim uczniom dostęp do bogatej bazy dydaktycznej, infrastruktury sportowej oraz biblioteki. W szkole odbywają się również liczne zajęcia pozalekcyjne, które

pozwalają na rozwój różnych pasji i zainteresowań wśród uczniów. Ponadto Liceum prowadzi współpracę z placówkami zza granicy, w ramach której dzieci mają możliwość wyjazdu na wymianę uczniowską. Na terenie Gminy działa również Branżowa Szkoła I stopnia, która kształci podopiecznych w takich zawodach jak m.in. kucharz, fryzjer, lakiernik, ślusarz oraz elektryk. Organem prowadzącym zarówno dla Liceum jak i SB jest Gmina i Miasto Odolanów, która w latach 80. XX w. przejęła zadania powiatu, gdyż ten nie posiadał środków na prowadzenie placówek i zagrażała im likwidacja. **Fakt posiadania wyżej wymienionych placówek oświatowych na terenie Gminy i Miasta Odolanów pozytywnie wpływa na jej atrakcyjność osiedleńczą.**

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów działa również Zakład Fizyki Niskich Temperatur, dla którego jednostką prowadzącą jest Instytut Fizyki Molekularnej PAN Poznań. Głównym celem naukowym placówki jest zastosowanie materiałów węglowych w obszarze energetyki oraz badania nad polarnymi stanami w kwantowych paraelektrykach.

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację zadań w zakresie kultury i sportu w Gminie i Mieście Odolanów jest Odolanowski Dom Kultury. Głównym celem funkcjonowania Ośrodka Kultury w Odolanowie jest prowadzenie wielokierunkowej działalności służącej upowszechnianiu kultury i sztuki, zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa. Placówka organizuje zajęcia w różnych sekcjach tematycznych.

Podjęmowane działania w zakresie rozwoju kultury muszą zostać wzmocnione przez ich odpowiednią promocję, tak aby informacja o nich miała możliwość dotarcia do jak najszerszej grupy odbiorców wewnątrz, ale także na zewnątrz Gminy.

Na terenie Gminy funkcjonuje również Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia, dla której organem prowadzącym jest Gmina i Miasto Odolanów, a nadzór pedagogiczny sprawuje Centrum Edukacji Artystycznej przy Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Ponadto na terenie badanej jednostki funkcjonuje Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta w Odolanowie im. ks. Antoniego Ludwiczaka. Placówka swoją działalność prowadzi nieprzerwanie od 1947 roku i przez cały okres zgromadziła w swoich księgozbiorach ok. 41 tys. woluminów. W miejscowościach Raczyce i Tarchały Wielkie znajdują się filie Biblioteki. Z oferty placówki korzysta ok. 2 600 osób rocznie.

Obiekty sportowe, z których mogą korzystać mieszkańcy Gminy i Miasta Odolanów to: boisko ORLIK w Odolanowie, boisko ORLIK w Tarchałach Wielkich, stadion Miejski w Odolanowie wraz z boiskiem treningowym, boisko wiejskie trawiaste w Wierzbnie, boiska trawiaste w Tarchałach Wielkich, Garkach Bonikowie, Uciechowie, Świecy, Raczycach, Gorzycach Małych, w Odolanowie przy ul. Jana Pawła II, skate Park w Odolanowie oraz Basen odkryty przy ul. Słonecznej w Odolanowie (na ten moment do remontu, wyłączony z eksploatacji).

Istniejąca w Gminie baza sportowa i rekreacyjna zapewnia jej mieszkańcom możliwość stałego dbania i rozwijania własnej kultury fizycznej, niemniej konieczne jest także podjęcie działań w zakresie budowy nowych obiektów ogólnodostępnej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Zmieniające się potrzeby mieszkańców (wynikające ze zmian demograficznych, postępu technologicznego, zmiany zainteresowań ludzi) powinny pociągać za sobą także rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej, dostosowanej do wymagań mieszkańców w każdej grupie wiekowej.

Na terenie Gminy funkcjonuje Komisariat Policji, który znajduje się przy ul. Sójki 10 w mieście Odolanów i podlega pod Komendę Powiatową Policji w Ostrowie Wielkopolskim. Służbę pełni w nim 9 funkcjonariuszy – w tym kierownik posterunku, trzech dzielnicowych oraz dyżurni.

Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy i Miasta Odolanów odpowiadają również funkcjonariusze z 12 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w Odolanowie, Tarchałach Wielkich, Raczycach, Uciechowie, Wierzbnie, Nabyszycach, Glińnicy, Bonikowie, Tarchałach Małych, Hucie, Świecy oraz Garkach. Jednostka OSP w Odolanowie oraz jednostka OSP w Tarchałach Wielkich zostały włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG)

i ich rejonem operacyjnym chronionym jest powiat (dla pozostałych jednostek Gmina). Wszystkie jednostki OSP w Gminie i Mieście Odolanów organizują manewry ratowniczo-gaśnicze, zawody sportowo-pożarnicze oraz festyny i pokazy ratownictwa gaśniczego.

Należy stale zwiększać poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców, zarówno poprzez podnoszenie kompetencji pracowników policji oraz straży pożarnej, jak i modernizację sprzętu, w tym instalację sieci monitoringu.

Ciągłe rozwijanie współpracy samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi stanowi podstawę do szerzenia i rozwijania świadomego społeczeństwa obywatelskiego. W Gminie i Mieście Odolanów funkcjonują liczne organizacje pozarządowe, które mają służyć diagnozowaniu i zaspakajaniu potrzeb mieszkańców Gminy. Prężnie rozwijające się organizacje pozarządowe zwiększają wpływ sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej, wpływają na zaangażowanie mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów oraz oddziałują na zwiększającą się jakość życia poprzez pełniejsze zaspakajanie potrzeb społecznych w Gminie. **Współpraca władz Gminy oraz poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego powinna stanowić jeden z fundamentów jej dalszego rozwoju.**

Opieka zdrowotna dla mieszkańców z terenu Gminy i Miasta Odolanów zapewniana jest przez następujące podmioty:

- Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarza Rodzinnego w Odolanowie;
- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDICOR Poradnia Odolanów;
- Prywatna Praktyka Lekarsko-Dentystyczna Lechośław Jasik;
- Gabinet stomatologiczny Maria Krzyżostaniak;
- Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna Joanna Krzyżostaniak.

Najbliżej położona stacja pogotowia ratunkowego od Gminy i Miasta Odolanów znajduje się w Szpitalu w Ostrowie Wielkopolskim (16 km od centrum badanej jednostki). Jednak w samym Odolanowie znajduje się Zespół Ratownictwa Medycznego z dostępną karetką na ulicy Gimnazjalnej.

W obliczu występujących cywilizacyjnych zagrożeń dla życia i zdrowia mieszkańców Gminy rozwijać należy działania w zakresie profilaktyki zdrowotnej, które w przyszłości przełożą się na zmniejszenie liczby osób wymagających opieki w zakresie systemu ochrony zdrowia.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w Gminie i Mieście Odolanów odpowiedzialny jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który znajduje się przy ul. Gimnazjalnej 8c w Odolanowie oraz Gminno-Miejskie Centrum Pomocy „Wiara-Nadzieja-Miłość” w Odolanowie, którego siedziba znajduje się przy ul. Raszkowskiej 36. Głównym celem działalności M-GOPS w Odolanowie jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osobom oraz rodzinom dotkniętym trudną sytuacją życiową.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. ludności sukcesywnie spadała. **Należy dążyć do zmniejszenia liczby beneficjentów korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy poprzez kompleksowe programowanie działań pomocowych w perspektywie wieloletniej przy wykorzystaniu bieżących programów gminnych (przy uwzględnieniu ich aktualizacji) lub poprzez opracowanie nowych programów.**

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy i Miasta Odolanów przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza do wypełnienia za pomocą narzędzia on-line (wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do opracowania.). Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Respondenci składali odpowiedzi od **13 lipca do 11 października 2023 roku**.

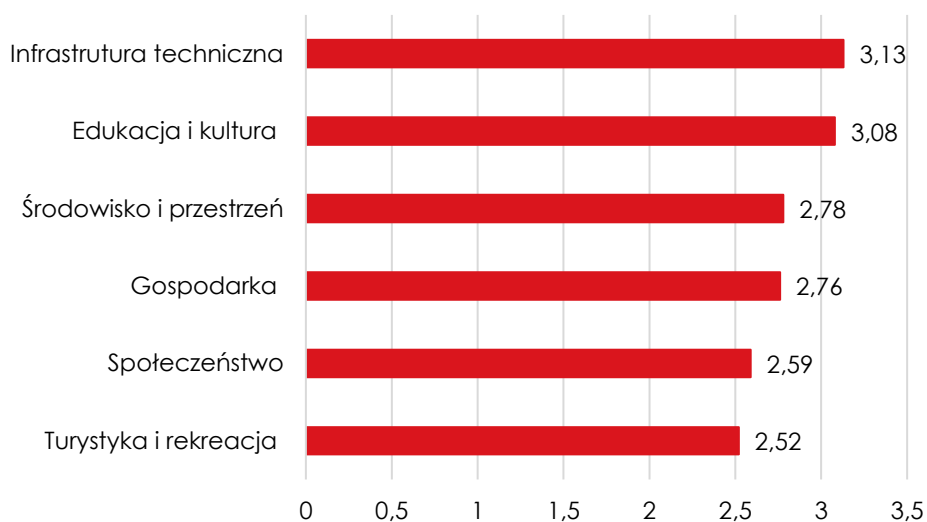
Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. **Łącznie zebrano 65 odpowiedzi**. Należy więc podkreślić, iż jest to mało reprezentatywna próba badawcza. Jednak mimo niewielkiej liczby zebranych ankiet warto przeanalizować poszczególne odpowiedzi, w celu poznania opinii mieszkańców najbardziej zaangażowanych społecznie, którzy zdecydowali się wypełnić ankietę.

Ponad połowę respondentów stanowiły kobiety (52,3%), mężczyźni stanowili 47,7%. Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej było w przedziale wiekowym od 26 do 35 lat (35,4%) i od 36 do 45 lat (26,4%). Otrzymano tylko 1 odpowiedź od mieszkańców poniżej 18 roku życia oraz 5 odpowiedzi od osób w wieku 65 lat i więcej.

Zdecydowaną większość (70,8 %) stanowiły osoby pracujące, 9,6% ankietowanych to przedsiębiorcy, 9,2% stanowili uczniowie i studenci, a 7,7% określało się jako emeryt/rencista.

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie i Mieście Odolanów w skali od 1 do 5, mieszkańcy **najkorzystniej** oceniają funkcjonowanie samorządu w zakresie **infrastruktury technicznej** (średnia ocena wynosiła 3,13), z kolei **najmniej korzystnie** obszar **turystyka i rekreacja** (średnia ocena wynosiła 2,52). Średnia dla wszystkich obszarów wyniosła 2,81.

Ryc. 3. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

W każdym z obszarów respondenci odpowiadali na szczegółowe pytania pozwalające określić stan istniejący poszczególnych elementów funkcjonowania Gminy. Najwyżej i najniżej ocenione elementy w każdym z badanych obszarów zestawione zostały w tabeli na następnej stronie.

Najwyżej spośród wszystkich pytań oceniony został dostęp do edukacji w szkołach podstawowych. Z kolei **najniższą** średnią ocenę otrzymały: dostęp do specjalistycznej opieki medycznej oraz działania promocyjne Gminy.

Tab. 1. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

	NAJLEPIEJ OCENIANE:	NAJGORZEJ OCENIANE:
SPOŁECZEŃSTWO	Wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę (3,38)	Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,23)
GOSPODARKA	Atrakcyjność inwestycyjna obszaru Gminy (3,13)	Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami (2,18)
ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ	System odbioru odpadów na terenie Gminy (3,78)	Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.) (1,84)
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	Jakość sieci gazowej (3,92)	Stan dróg w Gminie (2,35)
TURYSTYKA I REKREACJA	Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych (3,08)	Działania promocyjne Gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów (1,78)
EDUKACJA I KULTURA	Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych (4,07)	Działalność świetlic wiejskich oraz dodatkowa oferta (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie Gminy (2,43)

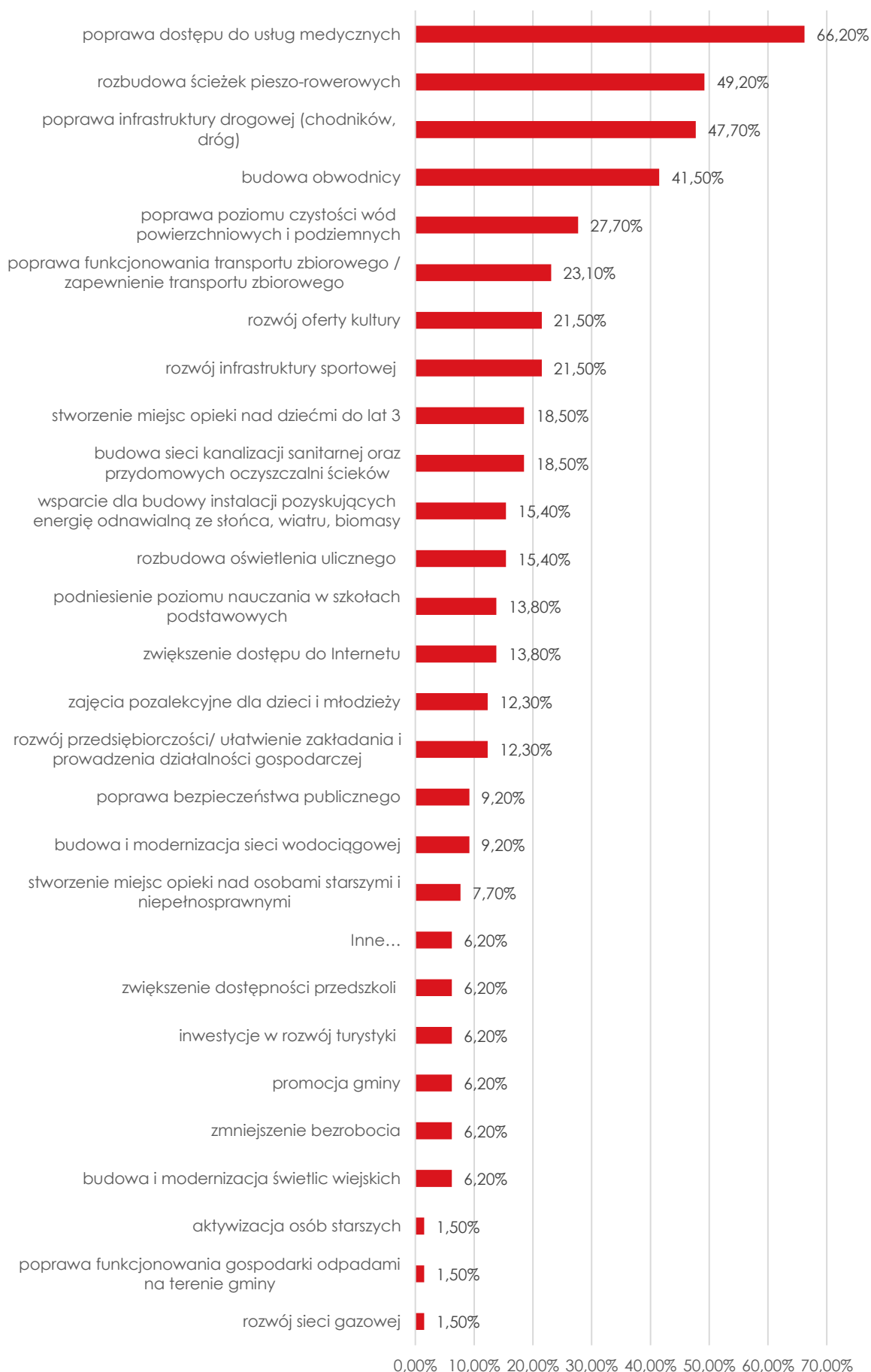
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Mieszkańcy poproszeni zostali o zaznaczenie 5 elementów, które według nich powinny zostać poprawione w pierwszej kolejności. Zdecydowanie najczęściej wskazywaną odpowiedzią była **poprawa dostępu do usług medycznych** (66,20%), blisko połowa wskazała także **rozbudowę ścieżek pieszo rowerowych, poprawę infrastruktury drogowej** oraz **budowę obwodnicy**. Szczegóły ukazuje rycina nr. 4.

Ostatnim pytaniem zadany w ankiecie była prośba o wskazanie, co według mieszkańców mogłoby stać się **wizytówką Gminy i Miasta Odolanów**, a tym samym elementem promującym ją i wyróżniającym w regionie. Pytanie to było otwarte, a więc respondenci mieli możliwość samodzielnego wpisania odpowiedzi. Wśród najczęściej pojawiających się odpowiedzi wyróżnić można: środowisko przyrodnicze, atrakcyjną ofertę turystyczną, zadbane i czyste Miasto Odolanów, zabytkową zabudowę Miasta czy dogodne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej.

Ryc. 4 Główne priorytety rozwoju Gminy i Miasta Odolanów według ankieterowanych
 Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie analizy strategicznej. Pozwala ono porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Podczas analizy danych, dokonano podziału zebranych informacji na cztery grupy:

- **S (ang. strengths)** – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę, na które bezpośredni wpływ ma Gmina;
- **W (ang. weaknesses)** – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę, na które bezpośredni wpływ ma Gmina;
- **O (ang. opportunities)** – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Gminy
- **T (ang. threats)** – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Gminy.

Informacje te pochodzą z:

- wniosków zawartych w Diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Miasta i Gminy i Miasta Odolanów,
- wywiadu pogłębionego z pracownikami Urzędu,
- warsztatów strategicznych,
- danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Gminy i Miasta Odolanów, a także ze źródeł zewnętrznych,
- wyników badań ankietowych.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none">1. walory przyrodnicze oraz położenie w Dolinie Baryczy warunkujące wysoką atrakcyjność w oczach turystów;2. uwarunkowania naturalne – dużo lasów, stawów, obszarów chronionych, Dolina Baryczy – co skutkuje stosunkowo dobrą jakością powietrza na obszarach wiejskich;3. sąsiedztwo ośrodka regionalnego i siedziby powiatu (Ostrowa Wlkp.);4. występowanie w północnej części Gminy dróg rowerowych oraz szlaków rowerowych umożliwiające alternatywne formy transportu oraz wpływające na potencjał turystyczny;5. unikatowe zabytki stanowiące aspekt wyróżniający Gminę i Miasto Odolanów na tle innych gmin m.in.: Kościół pod wezwaniem św. Barbary w Odolanowie wraz z barokowym, bogato zdobionym ołtarzem; Dawny kościół ewangelicki w Odolanowie, w którym organizowane są obecnie wydarzenia	<ol style="list-style-type: none">1. niekorzystne położenie względem ośrodka wojewódzkiego, co w połączeniu z brakiem transportu publicznego skutkuje długim czasem dojazdu do Poznania m.in. w celu realizacji potrzeb administracyjnych czy zdrowotnych;2. niezadowalająca jakość dróg powiatowych oraz wojewódzkich, będąca skutkiem zaniedbań, przy jednoczesnym dużym znaczeniu tych ciągów komunikacyjnych;3. umiarkowana dostępność komunikacyjna ze względu na sieć dróg, którą tworzą drogi o znaczeniu regionalnym i lokalnym;4. niskie pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego stwarzające potencjalne ryzyko wystąpienia konfliktów przestrzennych oraz chaosu przestrzennego;5. bariera przestrzenne w postaci Parku Krajobrazowego;

<p>kulturalne; Ratusz w Odolanowie; Brama 600-lecia w Parku Natury, którą wzniesiono z okazji rocznicy nadania praw miejskich; Pomnik św. Marcina, patrona Ziemi Odolanowskiej oraz Figura św. Jana Nepomucena.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. dobra jakość dróg gminnych; 7. działalność dużych przedsiębiorstw na terenie Gminy warunkująca wiele miejsc pracy dla mieszkańców oraz wpływy do budżetu Gminy; 8. partnerstwo z Baltic Pipe Project; 9. wysokie zwodociągowanie oraz zgazyfikowanie Gminy; 10. dobre warunki lokalowe, infrastrukturalne i kadrowe szkół oraz przedszkoli na terenie Gminy i Miasta Odolanów; 11. rozwinięte szkolnictwo ponadpodstawowe (Liceum Ogólnokształcące, Publiczne Liceum dla Dorosłych, Branżowa Szkoła I Stopnia w Odolanowie) umożliwiające kontynuowanie edukacji na terenie Gminy; 12. Szkoła Muzyczna I Stopnia dająca możliwości rozwoju artystycznego mieszkańców; 13. Ośrodek Kultury w Odolanowie oraz Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy i Miasta Odolanów upowszechniające kulturę oraz sztukę wśród mieszkańców, a także oferujące zróżnicowane zajęcia cykliczne organizowane przez jednostki kultury, skierowane do różnych grup społecznych; 14. wystarczające i adekwatne do potrzeb rozmieszczenie infrastruktury społecznej, aktywne funkcjonowanie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie i Mieście Odolanów oraz Gminno-Miejskiego Centrum Pomocy „Wiara-Nadzieja-Miłość” wraz z podległymi jednostkami; 15. aktywna działalność Gminy w zakresie rozwoju OZE – zarówno na budynkach użyteczności publicznej, jak i zapewnienie terenów pod tego typu instalacje; 16. prężna działalność organizacji pozarządowych umożliwiająca mieszkańcom rozwijanie swoich pasji oraz zainteresowań; 17. podejmowanie działań w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy. 	<ol style="list-style-type: none"> 6. niewielki udział sieci kanalizacji sanitarnej i brak wystarczających rozwiązań w zakresie bezpiecznego dla środowiska odprowadzania ścieków komunalnych; 7. niska jakość oraz brak wystarczających rozwiązań w zakresie systemu melioracji szczegółowej; 8. niewystarczająco rozwinięta sieć teleinformatyczna powodująca trudności w podłączeniu szybkiego łącza internetowego w większości miejscowości Gminy; 9. ograniczona liczba miejsc parkingowych na terenie Gminy; 10. ograniczona baza gastronomiczna oraz noclegowa zmniejszająca możliwości przyciągnięcia turystów; 11. obiekty sportowe wymagające renowacji, rozbudowy oraz remontów (m.in. basen przy ul. Słonecznej); 12. spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym wiąże się ze zmniejszeniem potencjału gospodarczego oraz brakiem zastępowalności pokoleń na rynku pracy; 13. niewystarczająca liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 ograniczająca możliwość powrotu na rynek pracy rodzicom; 14. Brak poradni psychologiczno-pedagogicznej, która oferowałaby wsparcie dzieciom i młodzieży; 15. brak specjalistycznej opieki na terenie Gminy; 16. bariery architektoniczne na terenie Gminy i Miasta Odolanów wpływające na dostępność i komfort życia mieszkańców ze szczególnymi potrzebami;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. położenie w Dolinie Baryczy co w powiązaniu z aktywnym uczestnictwem Gminy w organizacjach ponadlokalnych (partnerstwo dla Doliny Baryczy), może wpłynąć na wzrost zainteresowania Gminą; 2. przystąpienie do Klastra Energii umożliwiające poprawę efektywności energetycznej Gminy; 3. współpraca z gminami ościennymi w zakresie utworzenia strefy ekonomicznej; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. pogłębiające się zmiany klimatyczne wpływające na każdą dziedzinę życia mieszkańców, w tym przede wszystkim zdrowie i rolnictwo; 2. pogorszenie się jakości powietrza w sezonie grzewczym w przypadku spowolnienia procesu wymiany źródeł ciepła na niskoemisyjne oraz postępujące zmiany klimatu skutkujące m.in. anomaliami

4. uczestnictwo w składzie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, współpraca AKO z Bankiem Światowym i Komisją Europejską w ramach wspólnych projektów inwestycyjnych i społeczno-kulturalnych;
 5. zmieniające się przepisy prawne w zakresie planowania przestrzennego, skutkujące uregulowaniem gospodarki przestrzennej w formie Planu ogólnego;
 6. zwiększająca się świadomość w zakresie ochrony środowiska i prawidłowej gospodarki odpadami;
 7. znacząca poprawa stanu środowiska przyrodniczego (osiągnięcie norm ekologicznych obowiązujących w Unii Europejskiej). Zmiany procesów produkcyjnych (nowoczesne i bezpieczne ekologicznie technologie) oraz minimalizacji zużycia surowców naturalnych i emisji zanieczyszczeń do środowiska przyrodniczego, a także racjonalna gospodarka odpadami stałymi (recykling);
 8. wzrost zagranicznego i krajowego popytu na bioprodukty, co przyczyni się do rozwoju rolnictwa ekologicznego. Rozwój edukacji rolników w zakresie rolnictwa ekologicznego;
 9. trendy społeczne związane ze wzrostem aktywności seniorów na rzecz lokalnej społeczności;
 10. bliskość i dostępność Ostrowa Wielkopolskiego – Gmina i Miasto Odolanów dobrym miejscem do zamieszkania dla osób pracujących w jednej ze stolic AKO oraz korzystających z ich oferty usługowej (wykorzystanie zjawiska suburbanizacji).
3. zmniejszające się środki zewnętrzne uniemożliwiające realizację zadań w Gminie oraz zmiany systemu prawnego dotyczące funkcjonowania i finansowania jednostek samorządu terytorialnego w Polsce;
 4. rosnąca inflacja oraz wzrost wydatków bieżących spowodowany wzrostem cen energii, gazu itd.;
 5. zwiększanie się kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi m.in. w związku rosnącą inflacją, stałymi wzrostami kosztów energii elektrycznej i gazu oraz kosztów pracowniczych;
 6. ujemny przyrost naturalny, zmniejszająca się liczba dzieci wpływająca na zastępowalność pokoleniową oraz wysokie koszty związane z zadaniami oświatowymi.;
 7. wpływ czynników zewnętrznych o zasięgu globalnym na sytuację społeczno-gospodarczą (np. epidemia, konflikty zbrojne);
 8. starzejące się społeczeństwo powodujące wzrost zapotrzebowania na usługi senioralne i coraz mniejsza liczba mieszkańców aktywnych zawodowo;
 9. bogata oferta pomocy społecznej powodująca, że korzystanie z pomocy staje się nawykiem i powoduje bierność zawodową wśród mieszkańców;
 10. wzrost uzależnień oraz przemocy wśród mieszkańców Gminy oraz wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych wśród dzieci i młodzieży;
 11. Ograniczony wpływ na infrastrukturę drogową wojewódzką i powiatową – potencjalne trudności w skomunikowaniu i modernizacji dróg.

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2024-2032 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację Gminy. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe. W procesie strategicznym stworzono misję oraz wizję Gminy i Miasta Odolanów, które stanowią drogowskaz dla wyznaczania celów strategicznych.

Misja jest to element strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie co jest naszym priorytetem.

Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy i Miasta Odolanów** brzmi następująco:

Odolanów miastem **przyjaznym** dla inwestorów, **otwartym** na potrzeby mieszkańców oraz **inwestującym w rozwój człowieka** przy jednoczesnym zachowaniu **walorów środowiska naturalnego**

W procesie powstawania dokumentu istotne jest również stworzenie **wizji**, czyli obrazu Gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje Gminę i Miasto Odolanów w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja obrazuje stan docelowy Gminy w 2032 roku, ukazuje aspiracje władz i mieszkańców, a także jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Wizja Gminy i Miasta Odolanów brzmi następująco:

Gmina i Miasto Odolanów w 2032 roku jest miejscem **przyjaznym mieszkańcom**, w tym mieszkańcom młodego pokolenia. Jest miejscem **bezpiecznym i ekologicznym** z rozwiniętą infrastrukturą społeczną gwarantującą **wysoką jakość życia**.

Jest obszarem atrakcyjnym inwestycyjnie i turystycznie.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy i Miasta Odolanów, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju określono 3 cele strategiczne, które osiągnięte zostaną poprzez realizację celów operacyjnych. Cele strategiczne i odpowiadające im cele szczegółowe zaprezentowano w tabeli poniżej.

CELE STRATEGICZNE		
CEL STRATEGICZNY I:	CEL STRATEGICZNY II	CEL STRATEGICZNY III
GMINA I MIASTO ODOLANÓW MIEJSCEM Z WYSOKIEJ JAKOŚCI PRZESTRZENIĄ I ŚRODOWISKIEM	GMINA I MIASTO ODOLANÓW PRZYJAZNA PRZEDSIĘBIORCOM I ROZWINIĘTA GOSPODARCZO	GMINA I MIASTO ODOLANÓW DOBRYM I BEZPIECZNYM MIEJSCEM DO ŻYCIA
CELE OPERACYJNE		
<p>I.I Uporządkowana gospodarka wodno-kanalizacyjna.</p> <p>I.II Rozwinięta i efektywna infrastruktura.</p> <p>I.III. Odpowiedzialna i zrównoważona polityka przestrzenna.</p> <p>I.IV. Zadbane środowisko.</p>	<p>II.I. Konkurencyjna gospodarka i przedsiębiorczy mieszkańcy.</p> <p>II.II. Oferta turystyczna oparta na zasobach regionu oraz jej promocja</p> <p>II.III. Zrównoważone i innowacyjne rolnictwo.</p>	<p>III.I. Rozbudowana oferta wysokiej jakości usług społecznych.</p> <p>III.II. Efektywne kształcenie i wysoka jakość opieki nad dziećmi.</p> <p>III.III. Aktywizacja i integracja mieszkańców.</p> <p>IV.III Wysoka efektywność zarządzania w jednostkach administracyjnych oraz dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami.</p>

WYMIAR PRZESTRZENNY

CEL STRATEGICZNY I: GMINA I MIASTO ODOLANÓW MIEJSCEM Z WYSOKIEJ JAKOŚCI PRZESTRZENIĄ I ŚRODOWISKIEM

Pierwszy cel strategiczny I w wymiarze przestrzennym zakłada, iż Gmina i Miasto Odolanów stanie się miejscem z wysokiej jakości przestrzenią i środowiskiem. Aby cel ten został zrealizowany zaplanowano szereg kierunków działań przyporządkowanych do 3 celów operacyjnych, które zestawione zostały w tabeli na kolejnej stronie.

Gmina i Miasto Odolanów zostanie wyposażona w wysokiej jakości infrastrukturę techniczną i sieciową, poprawiającą jakość życia mieszkańców. W zakresie kierunków działań uwzględniono rozwój sieci drogowej, wodno-kanalizacyjnej, energetycznej i internetowej oraz gazowej. W dzisiejszych czasach te elementy mają kluczowe znaczenie dla codziennego funkcjonowania mieszkańców. Warto również podkreślić rolę infrastruktury towarzyszącej drogom, która nie tylko ułatwia funkcjonowanie w Gminie, ale przede wszystkim poprawia bezpieczeństwo korzystających. Ponadto ważne elementami infrastruktury są m.in. ścieżki pieszo-rowerowe, chodniki, barierki, a także infrastruktura energetyczna dostosowana do dzisiejszych wyzwań.

W drugim celu operacyjnym główny nacisk kładzie się na utrzymanie ładu przestrzennego. Aby osiągnąć racjonalne zarządzanie przestrzenią, konieczne jest opracowanie odpowiednich dokumentów planistycznych. Planuje się również zwiększenie dostępności przestrzennej Gminy zarówno dla mieszkańców, jak i dla przyjezdnych. Dodatkowo, priorytetem dla Gminy jest zachowanie wysokiej estetyki miejscowości, która będzie spójna z walorami krajobrazowymi terenów wiejskich. Poprzez takie zarządzanie przestrzenią, możliwe będzie stworzenie spójnej całości, umożliwiającej dalszy rozwój społeczno-gospodarczy.

Gmina i Miasto Odolanów będzie skupiać się również na zapewnieniu mieszkańcom czystego środowiska oraz adaptacji Gminy do zmian klimatycznych i ich skutków. Wśród kierunków działań znajduje się racjonalne gospodarowanie wodą i odpadami, ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz inicjatywy mające na celu zapobieganie degradacji i zanieczyszczeniu środowiska. Dodatkowo, duże znaczenie ma ochrona powietrza i związana z tym efektywność energetyczna budynków oraz rozwój odnawialnych źródeł energii. Tego typu działania będą realizowane zarówno w budynkach użyteczności publicznej, jak i w gospodarstwach domowych mieszkańców dzięki wsparciu Gminy.

Szczegółowy opis celów operacyjnych, kierunków działań oraz rezultatów i ich wskaźników, znajduje się w tabeli poniżej.

CEL STRATEGICZNY I: GMINA I MIASTO ODOLANÓW MIEJSCEM Z WYSOKIEJ JAKOŚCI PRZESTRZENIĄ I ŚRODOWISKIEM

Cele operacyjne	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia rezultatów
<p>I.1 Uporządkowana gospodarka wodno-kanalizacyjna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa oraz remont sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy. • Skanalizowanie miejscowości: Tarchały Wielkie i Kaczory. • Remont stacji uzdatniania wody w Raczycach, Odolanowie, Suwęcy i Tarchałach Wielkich. • Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Raczycach. • Wsparcie mieszkańców przy budowie przydomowych oczyszczalni ścieków. • Rozbudowa i remont istniejącej sieci wodociągowej. • Inwestycje w modernizację istniejących systemów melioracyjnych, w tym drenażu, rowów melioracyjnych i pomp wodnych. • Wprowadzenie technik drenażu zrównoważonego, które pozwalają na ochronę gruntów przed nadmiernym osuszaniem, a jednocześnie utrzymują naturalne środowisko. • Wsparcie mieszkańców przy budowie zbiorników na wodę deszczową. • Remont istniejącej oraz rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej na terenie Gminy i Miasta Odolanów. • Budowa zbiorników na wodę deszczową przy budynkach użyteczności publicznej. 	<p>Poprawa i regulacja gospodarki ściekowej na terenie Gminy.</p> <p>Zmniejszenie częstotliwości awarii na sieci wodociągowej i kanalizacyjnej dzięki prowadzonej modernizacji.</p> <p>Poprawa jakości życia mieszkańców.</p> <p>Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.</p> <p>Poprawa jakości gruntów na terenie Gminy oraz ochrona obszarów przyrodniczych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Długość wyremontowanej sieci kanalizacyjnej (km). • Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km). • Długość wyremontowanej sieci wodociągowej (km). • Długość wybudowanej sieci wodociągowej (km). • Ilość wyremontowanych stacji uzdatniania wody (szt.). • Pojemność zbiorników do magazynowania nieczystości płynnych przy oczyszczalni (m³). • Liczba inwestycji w modernizację systemu melioracyjnego (szt.).

I.II. Rozwinięta i efektywna infrastruktura

- Poprawa jakości i rozwój infrastruktury drogowej, chodników, dróg pieszo-rowerowych w ciągach dróg gminnych.
- Współpraca z powiatem ostrowskim oraz województwem wielkopolskim w zakresie poprawy jakości dróg, chodników i dróg pieszo-rowerowych w ciągach dróg powiatowych oraz wojewódzkich.
- Zwiększenie bezpieczeństwa przy przejściach dla pieszych, m.in. poprzez odpowiednie oświetlenie solarne i montaż barierek w miejscach niebezpiecznych.
- Dążenie do utworzenia i funkcjonowania transportu zbiorowego odpowiadającego na potrzeby mieszkańców.
- Współpraca z operatorami sieci internetowych w celu poprawy jakości Internetu na terenie Gminy.
- Zwiększenie punktów monitoringu na terenie Gminy.

Poprawa bezpieczeństwa drogowego i komfortu przemieszczania się wewnątrz i na zewnątrz Gminy dzięki wysokiej jakości infrastrukturze drogowej i przydrożnej oraz komunikacji publicznej.

Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców przemieszczających się z wykorzystaniem ciągów pieszo-rowerowych.

Zwiększenie mobilności mieszkańców nieposiadających prywatnego środka transportu.

Zapewnienie mieszkańcom możliwości podłączenia się do wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy

Rozwój usług cyfrowych w Gminie , dzięki dostępowi do wysokiej jakości Internetu.

- Długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg (km).
- Długość wybudowanych/zmodernizowanych chodników (km).
- Długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km).
- Ilość zabezpieczonych przejść na pieszych (szt.).
- Ilość zamontowanych lamp oświetlenia ulicznego (szt.).
- Ilość zamontowanych kamer (szt.).

I.III. Odpowiedzialna i zrównoważona polityka przestrzenna

- Opracowanie Planu ogólnego, który zawierał będzie wytyczne do prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej, odpowiadającej na wyzwania Gminy i Miasta Odolanów.
- Prowadzenie polityki przestrzennej w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju z uwzględnieniem zachowania lub zwiększenia zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz powierzchni przepuszczalnych.

Zagospodarowywanie przestrzeni w sposób tworzący harmonijną całość, uwzględniający w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne.

Zwiększenie funkcjonalności i dostępności przestrzeni Gminy oraz obiektów użyteczności publicznej.

- Postępy prac nad Planem ogólnym (forma opisowa).
- Powierzchnia terenów wyznaczonych pod zabudowę (ha).
- Powierzchnia zainstalowanej zielonej oraz niebieskiej infrastruktury (m²).

	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, m.in. poprzez prowadzenie działań rewitalizacyjnych (w tym basenu przy ul. Słonecznej). • Wykorzystanie oraz zakup pustostanów na cele mieszkalne. • Rozwój mieszkalnictwa oraz wsparcie przy budowie nowych osiedli wraz z niezbędnym uzbrojeniem. • Rozwój Gminy inteligentnej i zrównoważonej przy zasadach idei Smart City. 	<p>Przeciwdziałanie występowaniu zjawisk ekstremalnych i adaptacja do zmian klimatu dzięki ochronie terenów zieleni przed presją zabudowy i „betonowaniem” nieruchomości.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia zakupionych pustostanów (m²). • Powierzchnia wyznaczonego obszaru rewitalizacji (ha).
<p>I.IV. Zadbane środowisko</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów w tym: budowa drogi dojazdowej, ścieżki edukacyjnej czy pomieszczenia do naprawy sprzętów). • Wypracowanie i wdrożenie standardów gospodarowania odpadami komunalnymi. • Podjęcie działań na rzecz poszukiwania potencjalnych źródeł geotermalnych. • Budowa biogazowni. • Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej wraz z wymianą źródeł ciepła na bardziej przyjazne środowisku, w tym instalacje OZE. • Lokalizacja instalacji pozyskujących energię odnawialną np. fotowoltaicznych, na budynkach użyteczności publicznej i innych obiektach gminnych. • Wsparcie mieszkańców (m.in. organizacyjne, finansowe) w termomodernizacji obiektów mieszkalnych oraz wymianie źródeł ciepła na mniej emisyjne. • Kontynuacja projektów prosumenckich w zakresie OZE. 	<p>Wysoka efektywność energetyczna i zwiększenie samowystarczalności energetycznej Gminy dzięki pozyskiwaniu energii z odnawialnych źródeł.</p> <p>Utrzymanie dobrej jakości powietrza oraz brak występujących przekroczeń zanieczyszczeń w powietrzu, dzięki wykorzystywaniu nowoczesnych i ekologicznych źródeł ciepła.</p> <p>Podniesienie wydajności energetycznej budynków i tym samym obniżenie kosztów ich ogrzewania i zużycia energii.</p> <p>Zmiana nawyków społecznych na bardziej proekologiczne i wsparcie mieszkańców w przechodzeniu na ekologiczne źródła energii, w tym odnawialne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zainstalowanych urządzeń OZE w sektorze publicznym (szt.). • Liczba wymienionych źródeł ciepła przy wsparciu Gminy (szt.). • Poziom zanieczyszczenia pyłami PM10 i PM2,5 (µm). • Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji (szt.). • Środki przekazane na doposażenie jednostek OSP (zł). • Liczba przeprowadzonych akcji z zakresu edukacji ekologicznej, w tym przeprowadzonych warsztatów, zajęć, konkursów, imprez, itp. (szt.).

- Współpraca z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie w zakresie poprawy stanu rzek.
- Doposażanie jednostek OSP w celu zwiększenia bezpieczeństwa m.in. w zakresie reagowania na skutki anomalii pogodowych, klęsk żywiołowych i wypadków.
- Działalność edukacyjna w zakresie zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców m.in. w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, odpadami porolniczymi, prawidłowego odprowadzania ścieków bytowych, retencji wód opadowych, a także skutków zdrowotnych i środowiskowych stosowania złej jakości opału.
- Zachowanie istniejących oraz rozwój elementów zielonej infrastruktury, w tym m.in.: zakładanie zielonych dachów i zielonych ścian na budynkach, ogrodów deszczowych, wprowadzanie nowych zadrzewień, zakładanie tąg kwietnych.

Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej i zachowanie odpowiednich stosunków wodnych.

Służby ratownicze posiadające możliwości i narzędzia służące ochronie bezpieczeństwa mieszkańców i środowiska.

Adaptacja do zmian klimatu i zwiększenie odporności na klęski żywiołowe oraz przeciwdziałanie negatywnym skutkom powodzi i suszy.

Zwiększenie powierzchni zielonej i niebieskiej infrastruktury, a także poziomu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych również na terenach prywatnych.

Zapobieganie bezdomności zwierząt oraz zwrócenie uwagi społeczeństwa na ten problem.

- Liczba wdrożonych rozwiązań z zakresu zielonej infrastruktury (szt.).

WYMIAR GOSPODARCZY

CEL STRATEGICZNY II: GMINA I MIASTO ODOLANÓW PRZYJAZNA PRZEDSIĘBIORCOM I ROZWINIĘTA GOSPODARCZO

Podstawowym zadaniem w ramach drugiego celu strategicznego w wymiarze gospodarczym jest stymulowanie wzrostu gospodarczego poprzez rozwój przedsiębiorczości oraz promocja walorów przyrodniczych i turystycznych regionu.

W celu osiągnięcia wzrostu gospodarczego Gmina i Miasto Odolanów stwarzać będzie dobre warunki do rozwoju przedsiębiorczości. W tym zakresie planuje się w szczególności wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych wraz z atrakcyjną ofertą dla przedsiębiorców. Gmina wspierać będzie również mieszkańców chcących rozpocząć prowadzenie własnej działalności gospodarczej, a także przedsiębiorców już istniejących m.in. poprzez ich promocję, zachęty oraz ulgi podatkowe. Nowe i rozwijające się przedsiębiorstwa będą generowały dochody do budżetu Gminy oraz zapewnią więcej miejsc pracy dla mieszkańców. Samorząd Gminy dąży także do zwiększenia liczby firm działających na jej terenie, szczególnie poprzez tworzenie korzystnych warunków dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Walory krajobrazowe i przyrodnicze Gminy tworzą potencjał do rozwoju funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych i turystycznych. W ramach drugiego celu operacyjnego zaplanowano działania skierowane na wielokanałową promocję walorów Gminy, a także rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej, co poza wpływem na ekstensywną turystykę, zapewni mieszkańcom różnorodne możliwości spędzania wolnego czasu w aktywny sposób na terenie Gminy. Rolnicza funkcja Gminy oferuje dodatkowo potencjał rozwoju agroturystyki i ekoturystyki. W planowanych kierunkach działań uwzględniono także wsparcie dalszego rozwoju folkloru i dziedzictwa lokalnego.

Biorąc pod uwagę znaczącą funkcję rolnictwa w Gminie, zaplanowane zostały również działania mające na celu wzmocnienie sektora rolniczego i przemysłu rolno-spożywczego. W kontekście ochrony środowiska i rosnącego trendu żywności ekologicznej, wspierać się będzie wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie oraz zachęcanie do przejścia na ekologiczne metody upraw. Oczekuje się, że rezultatem tych działań będzie zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska pochodzącego z działalności rolniczej oraz wzmocnienie pozycji Gminy jako producenta rolniczego na rynku regionalnym.

Szczegółowy opis celów operacyjnych, kierunków działań oraz rezultatów i ich wskaźników, znajduje się w tabelach na kolejnych stronach.

CEL STRATEGICZNY II: GMINA I MIASTO ODOLANÓW PRZYJAZNA PRZEDSIĘBIORCOM I ROZWIĘTA GOSPODARCZO

Cele operacyjne	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia rezultatów
II.I. Konkurencyjna gospodarka i przedsiębiorczy mieszkańcy.	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie strefy aktywności gospodarczej, w tym wyodrębnienie i przygotowanie terenów inwestycyjnych. • Stworzenie kompleksowej oferty gospodarczej, zachęcającej do powstawania nowych przedsiębiorstw i inwestycji przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii. • Aktywne dążenie do przyciągania inwestorów, m.in. poprzez stworzenie systemu zachęt podatkowych i finansowych dla nowych przedsiębiorców. • Wdrażanie instrumentów służących podnoszeniu kwalifikacji, nabywaniu kompetencji i zdobywaniu doświadczenia zawodowego mieszkańców, w szczególności osób młodych. • Rozwój współpracy gospodarczej z przedsiębiorstwami z ze związków i stowarzyszeń międzygminnych. • Współpraca szkół z terenu Gminy, a przede wszystkim szkoły branżowej z lokalnymi przedsiębiorcami w celu przygotowania programu i kierunków nauczania do potrzeb na rynku pracy. 	<p style="text-align: center;">Wzrost poziomu przedsiębiorczości na terenie Gminy i tym samym kapitału inwestycyjnego.</p> <p style="text-align: center;">Trwały rozwój firm oraz wprowadzanie na rynek wysokiej jakości produktów.</p> <p style="text-align: center;">Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy, przyciągającej nowych przedsiębiorców.</p> <p style="text-align: center;">Wzrost gospodarczy w wyniku zwiększającej się liczby przedsiębiorstw działających w różnych dziedzinach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia terenów inwestycyjnych na terenie Gminy (ha). • Liczba inwestycji mających na celu uzbrajanie terenów (szt.) • Liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.). • Stopień bezrobocia na terenie Gminy (%).
II.II. Oferta turystyczna oparta na zasobach	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywna i wielokanałowa promocja walorów Gminy: przyrody, położenia, tradycji, historii, twórców oraz produktów lokalnych oraz prowadzenie cyklicznych 	<p style="text-align: center;">Wzrost rozpoznawalności Gminy dzięki wykorzystywaniu jej zasobów kulturowych i dziedzictwa lokalnego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba miejsc noclegowych w Gminie (szt.).

regionu oraz jej promocja

- kampanii promocyjnych skierowanych do różnych odbiorców: inwestorów, turystów, potencjalnych mieszkańców.
- Promocja Gminy poprzez wspieranie wydawnictw poświęconych Ziemi Odolanowskiej.
 - Renowacja obiektów zabytkowych na terenie Gminy (m.in. kurhany w Glińnicy, cmentarz ewangelicki).
 - Odtworzenie kuźni w Parku Natury.
 - Utworzenie Punktu Informacyjnego na terenie Miasta Odolanów oraz opracowanie folderu, mapy elektronicznej lub aplikacji pozwalającej aktywnie spędzić czas na terenie Gminy przy wykorzystaniu infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej.
 - Działania na rzecz rozwoju turystyki weekendowej, rowerowej, rekreacyjnej na terenie Gminy: oznaczenie ścieżek rowerowych, punktów wypoczynkowych, atrakcji historycznych i przyrodniczych wraz z wirtualnymi oznaczeniami, a także intensyfikacja współpracy z organizacjami ponadlokalnymi, do których należy Gmina.
 - Wsparcie rozbudowy bazy turystycznej, w tym bazy noclegowej, wypoczynkowej, gastronomicznej.
 - Przeprowadzenie konkursu i wyłonienie hasła promocyjnego Gminy oraz stworzenie systemu identyfikacji wizualnej.
 - Wsparcie finansowe i organizacyjne dla twórców lokalnych, Kół Gospodyń Wiejskich a także współpraca przy organizacji wydarzeń gminnych i ponadlokalnych.

Rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej na terenie Gminy, w oparciu o nowoczesną infrastrukturę rekreacyjną, sportową i wypoczynkową, spełniającą oczekiwania odwiedzających Gminę i jej mieszkańców oraz sprzyjającej nawiązywaniu i pogłębianiu relacji i kontaktów społecznych.

Zapewnienie oferty spełniającej oczekiwania nowoczesnego modelu turysty.

Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie lokalnych tradycji i historii Gminy.

- Liczba punktów gastronomicznych w Gminie (szt.).
- Liczba osób korzystających z elektronicznej mapy/ aplikacji turystycznej (os.).
- Liczba obiektów zabytkowych oraz terenów objętych ochroną poddanych renowacji (szt.).

II.III. Zrównoważone i innowacyjne rolnictwo.

- Remont lokalnego targowiska, na którym realizowana będzie sprzedaż bezpośrednia od rolników oraz sprzedaż produktów lokalnych.
- Wsparcie organizacyjne mieszkańców chcących założyć gospodarstwo agroturystyczne, ekoturystyczne, ekologiczne bądź wsparcie w wypromowaniu produktu lokalnego.
- Realizacja programów w zakresie odbioru odpadów powstałych w rolnictwie, w tym folii, opakowań po nawozach czy środkach ochrony roślin.
- Wspieranie innowacji w rolnictwie, w tym wsparcie w modernizacji i restrukturyzacji małych gospodarstw rodzinnych.
- Prowadzenie szkoleń dla rolników w zakresie nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa.

Zwiększenie wykorzystania potencjału surowcowego i przetwórczego oraz opłacalności produkcji rolnej.

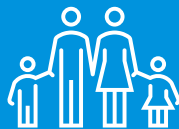
Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska ze źródeł rolniczych dzięki nowoczesnemu rolnictwu i uprawom ekologicznym.

Wzmacnianie pozycji konkurencyjnej rolnictwa.

Produkcja wysokiej jakości bezpiecznej żywności i ograniczenie strat i marnotrawienia żywności.

- Liczba wystawców na lokalnym targowisku (szt.).
- Liczba przeprowadzonych szkoleń, spotkań, warsztatów dla rolników (szt.).
- Liczba gospodarstw agroturystycznych i ekoturystycznych (szt.).
- Liczba zrealizowanych programów w zakresie gospodarowania odpadami powstałymi w rolnictwie (szt.).
- Liczba uczestników szkoleń (os.).

WYMIAR SPOŁECZNY

CEL STRATEGICZNY: GMINA I MIASTO ODOLANÓW DOBRYM I BEZPIECZNYM MIEJSCEM DO ŻYCIA

Cel strategiczny w obszarze społecznym zakłada, iż Gmina i Miasto Odolanów będzie dobrym miejscem do życia dla wszystkich mieszkańców, a rozwinięta oferta społeczna, kulturalna, edukacyjna i zdrowotna spełni oczekiwania interesariuszy z różnych grup, charakteryzujących się odmiennymi potrzebami i zainteresowaniami.

Czynnikami poprawiającymi jakość życia mieszkańców jest rozwój usług społecznych. W Gminie i Mieście Odolanów podobnie jak w całym kraju, obserwowane jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym corocznie się zwiększa i w najbliższym okresie może przewyższyć liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Powoduje to wzrost zapotrzebowania na usługi społeczne, w szczególności opiekuńcze. W tym celu potrzebna jest rozbudowana oferta społeczna, która będzie odpowiadać na potrzeby każdej grupy społeczności gminnej: zawodowej, wiekowej czy zróżnicowanej ze względu na płeć, sytuację rodzinną lub materialną, a także osób narażonych na wykluczenie społeczne. Rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wiąże się także ze zwiększonym popytem na usługi zdrowotne, w szczególności opiekę specjalistyczną, jak np. rehabilitacja. Ważne zatem jest zagwarantowanie dostępu do tego typu placówek, w tym w szczególności osobom o ograniczonej mobilności i niesamodzielnych.

Mieszkańcy są zadowoleni z jakości systemu oświaty w Gminie. Odolanów charakteryzuje dobry poziom szkolnictwa, warto jednak podejmować działania mające na celu utrzymanie i ulepszenie tego stanu. Zauważa się potrzebę dalszego rozwijania infrastruktury szkolno-przedszkolnej. Gmina i Miasto Odolanów nie zapomina o najmłodszych. Ze względu na duże zainteresowanie opieką żłobkową, planuje oddanie do użytku nowego żłobka w Odolanowie tak by pozwolić większej liczbie osób wrócić wcześniej na rynek pracy. Ponadto planuje się budowę przedszkola w Tarchatach Wielkich.

Dostrzega się również potrzebę rozwoju oferty kulturalnej i sportowej, nie tylko dla dzieci i młodzieży, ale również dla osób dorosłych. Ostatni cel operacyjny w sferze społecznej obejmuje rozszerzenie oferty kulturalnej i sportowej, wykorzystując istniejącą infrastrukturę oraz tworząc nowe miejsca.

Działania zawarte w celu strategicznym III mają na celu również kształtowanie pożądaných postaw i zachowań międzyludzkich, tożsamości lokalnej, a także integrację wszystkich uczestników życia społecznego. Kapitał społeczny to przede wszystkim więzi międzyludzkie, stopień zaufania między nimi, a także umiejętność i chęć współdziałania. Wpływa to na jakość rządzenia w Gminie, zwiększa poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu Odolanowa, a także przyczynia się do ograniczenia patologii i wykluczenia społecznego.

Szczegółowy opis celów operacyjnych, kierunków działań oraz rezultatów i ich wskaźników, znajduje się w tabelach na kolejnych stronach.

CEL STRATEGICZNY III: GMINA I MIASTO ODOLANÓW DOBRYM I BEZPIECZNYM MIEJSCEM DO ŻYCIA

Cele operacyjne	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia rezultatów
III.1. Rozbudowana oferta wysokiej jakości usług społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie rodziców w powrocie na rynek pracy poprzez utworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 – budowa żłobka w Glińnicy. • Rozbudowa Domu Pomocy Społecznej lub adaptacja obiektów gminnych na DPS. • Poszerzenie dostępu do usług zdrowotnych. • Zapewnienie opieki nad osobami starszymi wraz z rozwojem usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych. • Aktywizacja seniorów, utworzenie Klubu Seniora wraz z zapewnieniem transportu. • Stworzenie oraz realizacja programu profilaktyki prozdrowotnej we współpracy z podmiotami świadczącymi pomoc medyczną. • Podejmowanie działań aktywizacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami oraz osób wykluczonych społecznie m.in. poprzez rozwój Spółdzielni Socjalnych oraz Centrum Integracji Społecznej. • Podnoszenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie rodzin, w szczególności opieki wytchnieniowej nad osobami zależnymi. • Prowadzenie działań rewitalizacyjnych nastawionych na poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych. • Rozwój mieszkalnictwa socjalnego i komunalnego. 	<p>Zapewnienie możliwości szybkiej kontynuacji aktywności zawodowej dla młodych rodziców.</p> <p>Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niesamodzielnych.</p> <p>Zapewnienie seniorom atrakcyjnych rozrywek i możliwość aktywnego spędzania czasu.</p> <p>Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej.</p> <p>Umożliwienie osobom ze szczególnymi potrzebami uczestnictwa w życiu społecznym Gminy, zapewnienie dostępności usług oraz integracji.</p> <p>Wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba miejsc w placówkach opieki nad dziećmi do lat 3 (szt.). • Liczba członków w Klubie Seniora (os.). • Postęp w budowie lub adaptacji obiektów gminnych na DPS (%). • Liczba realizowanych programów profilaktycznych (szt.). • Liczba osób korzystających z programów profilaktycznych (os.). • Liczba osób objętych opieką wytchnieniową (os.). • Powierzchnia obszaru rewitalizacji (ha). • Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych (szt.).

III.II. Edukacja dostosowana do potrzeb dzieci i młodzieży.

- Rozwój bazy infrastrukturalnej w obrębie istniejących placówek oraz doposażenie sal lekcyjnych w celu podniesienia jakości kształcenia.
- Stałe monitorowanie liczebności poszczególnych roczników w celu ewentualnej reorganizacji systemu oświaty ze względów ekonomicznych, przy zastosowaniu dialogu społecznego z uczniami, rodzicami, pracownikami szkół.
- Podnoszenie kompetencji kadry szkolnej i przedszkolnej, w tym ze szczególnym nastawieniem na wspieranie uczniów z problemami.
- Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych, zarówno wspierających w nauce uczniów z trudnościami, jak i rozwijających zainteresowania.
- Zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla wszystkich uczniów gminnych szkół.
- Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie zdrowego żywienia i znaczenia aktywności fizycznej.
- Utworzenie systemu stypendialnego dla zdolnej młodzieży, odpowiadającego na wyzwania dzisiejszych uczniów, w celu zapewnienia środków na realizację swoich pasji i poszerzanie wiedzy w wybranych dziedzinach.
- Budowa przedszkola w Tarchałach Wielkich.
- Dostosowanie godzin otwarcia przedszkoli do potrzeb rodziców, również rodziców pracujących na pełen etat.

Poprawa jakości bazy oświatowej umożliwiającej edukację na wysokim poziomie.

Zwiększenie udziału subwencji oświatowej w wydatkach związanych z oświatą.

Wyrównanie szans edukacyjnych uczniów z problemami w nauce.

Zapewnienie ciekawej i rozwijającej dodatkowo umiejętności oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży zgodnie z ich zainteresowaniami.

Zadbanie o zdrowie psychiczne i fizyczne dzieci i młodzieży.

Zwiększenie możliwości powrotu na rynek pracy dla rodziców dzieci w wieku przedszkolnym.

- Liczba poddanych modernizacji lub doposażonych placówek oświatowych (szt.).
- Pokrycie wydatków na oświatę subwencją oświatową (%).
- Liczba nauczycieli/opiekunów biorących udział w szkoleniach (os.).
- Liczba odbywających się zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży (szt.).
- Liczba uczniów objętych systemem stypendialnym (os.).
- Godziny otwarcia przedszkoli (godz.).

III.III. Aktywizacja i integracja mieszkańców.

- Poprawa stanu istniejącej oraz budowa nowej infrastruktury kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej i wypoczynkowej w tym m.in. rozbudowa Domu Kultury w Odolanowie, budowa Biblioteki, budowa Muzeum Ziemi Odolanowskiej, bieżni okólnej w Odolanowie.
- Rozwój oferty kulturalnej i sportowej skierowanej dla wszystkich grup wiekowych i dostosowanych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, osób dorosłych jak i seniorów.
- Utworzenie systemu wsparcia (m.in. organizacyjnego i finansowego) dla działalności świetlic wiejskich, np. w formie konkursu na organizację ciekawych zajęć, spotkań, wydarzeń integrujących lokalną społeczność.
- Pobudzenie aktywności społecznej oraz rozwój działalności organizacji pozarządowych, m.in. poprzez zlecenie części zadań własnych Gminy stowarzyszeniom w formie konkursu ofert, co wpłynie na wzrost konkurencji i zwiększenie kreatywności.
- Zwiększenie dostępu do zajęć sportowych i dywersyfikacja dyscyplin, m.in. we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Wzrost zainteresowania mieszkańców odbywającymi się na terenie Gminy wydarzeniami w oparciu rozwiniętą infrastrukturę i szeroką ofertę.

Zwiększenie integracji społeczności lokalnej dzięki atrakcyjnej ofercie działalności świetlic wiejskich.

Zwiększenie stopnia zaangażowania mieszkańców w życie i rozwój Gminy.

Zwiększenie stopnia świadomości mieszkańców w zakresie dbałości o zdrowie fizyczne oraz walka z chorobami cywilizacyjnymi (np. cukrzyca, otyłość).

- Liczba oferowanych zajęć przez Gminny Ośrodek Kultury w Odolanowie oraz Gminną Bibliotekę Publiczną w Odolanowie (szt.).
- Liczba uczestników zajęć organizowanych przez jednostki kultury (os.).
- Liczba wydarzeń organizowanych na świetlicach wiejskich (szt.).
- Liczba funkcjonujących organizacji pozarządowych na terenie Gminy (szt.).
- Liczba zajęć sportowych dostępnych na terenie Gminy (szt.).

IV.III. Wysoka efektywność zarządzania w jednostkach administracyjnych oraz dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami.

- Zwiększenie dostępności gminnej przestrzeni publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami.
- Usunięcie barier architektonicznych, zwłaszcza w budynkach użyteczności publicznej (np. poprzez zamontowanie wind, podjazdów w budynkach użyteczności publicznej, usunięcie progów, krawężników).
- Zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości komunikacji z instytucjami publicznymi za pomocą różnych środków wspierających komunikowanie się.
- Wsparcie funkcjonowania jednostek wykonujących zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego (np. zakup/dofinansowanie zakupu niezbędnego sprzętu).
- Elektroniczacja i cyfryzacja usług świadczonych przez Urząd Gminy oraz podległe jednostki.

Zwiększenie dostępności obiektów i budynków gminnych oraz usług gminnych dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Zwiększenie samodzielności osób ze szczególnymi potrzebami.

Zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr i usług.

Umożliwienie udziału w życiu społecznym i publicznym osób ze specjalnymi potrzebami.

Usprawnienie funkcjonowania gminnych jednostek administracyjnych oraz wzrost poziomu dostępności do usług administracyjnych dla mieszkańców.

- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.).
- Liczba udostępnionych materiałów informacyjnych (szt.).
- Liczba przeszkolonych pracowników (os.).
- Liczba zakupionego sprzętu elektronicznego (szt.).
- Liczba wdrożonych usług elektronicznych (szt.).
- Liczba wdrożonych usług elektronicznych (szt.).

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy i Miasta Odolanów oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Gmina i Miasto Odolanów położona jest w południowej części powiatu ostrowskiego, w województwie wielkopolskim, przy granicy z województwem dolnośląskim. Powierzchnia całkowita Gminy i Miasta Odolanów wynosi ok. 136 km², co stanowi 11,72% powierzchni powiatu ostrowskiego. Użytki rolne zajmują ok. 72% powierzchni badanej jednostki, a lasy 22%. Kształtująca się w ten sposób struktura użytkowania ziemi wskazuje na silnie rozwiniętą funkcję rolniczą w Gminie. Dodatkowo oznacza to, że ok. 6% powierzchni badanej jednostki przeznaczona jest na cele pozarolnicze (np. mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe). Ponadto na terenie Gminy i Miasta Odolanów wyznaczone zostały tereny inwestycyjne o powierzchni całkowitej ok. 20 ha:

- 1) Działki inwestycyjne w miejscowości Glińnica, Gmina i Miasto Odolanów (dz. 559; dz. 566),
o łącznej powierzchni 16,24 ha, działki nie są uzbrojone;
- 2) Działki inwestycyjne znajdujące się przy ul. Fabrycznej w miejscowości Raczyce, Gmina i Miasto Odolanów (dz. 1201; dz. 1202), o łącznej powierzchni 2,9500 ha, działki nie są uzbrojone. W planach jest scalenie działek w jedną.

Gminę i Miasto Odolanów tworzy miasto Odolanów i 16 wsi sołectkich (Baby, Boników, Garki, Glińnica, Gorzyce Małe, Huta, Kaczory, Nabyszyce, Nadstawki, Raczyce, Świeca I, Świeca II, Tarchały Małe, Tarchały Wielkie, Uciechów i Wierzbno). Największymi, pod względem liczby ludności, jednostkami w Gminie są: miasto Odolanów, wieś Tarchały Wielkie oraz wieś Raczyce. Gmina i Miasto Odolanów zlokalizowana jest w Dolinie Baryczy, która powstała na skutek działania wód roztopowych oraz erozji. Rzeźba terenu w Gminie i Mieście Odolanów nie wykazuje znacznego zróżnicowania – dominują tu nizinne formy ukształtowania terenu. Najwyżej wyniesione tereny w Gminie zlokalizowane są na wysokości 131 m n.p.m. w okolicach miejscowości Świeca, a najniższe na wysokości 111,3 m n.p.m. w pobliżu wsi Uciechów. Zróżnicowanie wysokości na terenie badanej jednostki wynosi ok. 20 m. Przez Gminę i Miasto Odolanów przepływa także rzeka Barycz, stanowiąca prawy dopływ Odry oraz takie ciek wodne jak: Złotnica, Kuroch, Olszówka i Wiesiołek. Ponadto na terenie badanej jednostki znajdują się liczne stawy rybne i łowiska.

Krajobraz Gminy i Miasta Odolanów zdominowany jest przez formy roślinności, charakterystyczne dla obszarów wiejskich – łąki, pola oraz lasy. Walory przyrodnicze jednostki pozytywnie wpływają na jej potencjał turystyczny oraz stanowią jej wizytówkę.

Ochrona przyrody na terenie Gminy realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W rozumieniu ustawy ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a odbywa się to poprzez wprowadzanie różnych form ochrony przyrody.

Obowiązujące formy ochrony przyrody na terenie Gminy i Miasta Odolanów:

- Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy”;
- Obszar chronionego krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”;
- Obszar chronionego krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy”;
- Obszar Natura 2000 „Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej”;

- Obszar Natura 2000 „Dolina Baryczy”;
- Obszar Natura 2000 „Dąbrowy Krotoszyńskie”;
- Obszar Natura 2000 „Ostoja nad Baryczą”.

Główną barierą przestrzenną dla rozwoju Gminy i Miasta Odolanów jest Park Krajobrazowy Dolina Baryczy, który znajduje się w północno zachodniej i południowej części badanej jednostki. Ustanowiona w 1996 roku forma ochrony przyrody ogranicza potencjalne działania inwestycyjne władz samorządowych, ponieważ chroniące ją przepisy ściśle regulują dopuszczalne kierunki przedsięwzięć na obszarach sąsiadujących z Parkiem. 5 pomników przyrody.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy musi również uwzględniać występujące na obszarze Gminy obszary zagrożenia powodzią, w tym obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Gmina i Miasto Odolanów znajduje się:

- a) częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. a Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $p=1\%$,
- b) częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. b Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi $p=10\%$,

Na terenie Gminy występuje zagrożenie powodziowe w związku przepływem rzeki Barycz, zagrożone są głównie tereny rolne, ale i tereny zabudowane w miejscowościach: Odolanów, Hura oraz Tarchały Wielkie.

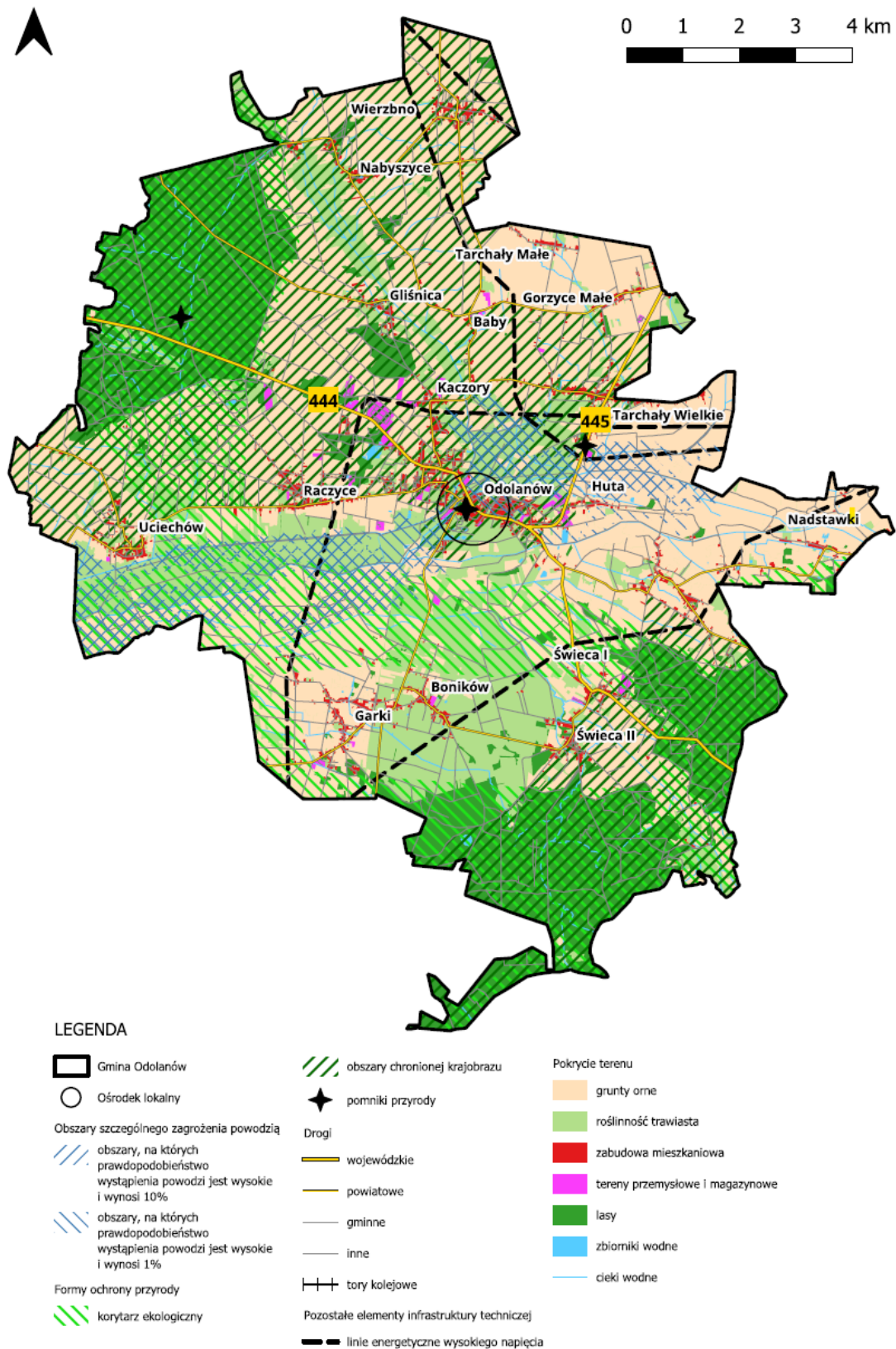
W Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Obszaru Dorzecza Odry zidentyfikowano obszary problemowe związane z zagrożeniem od strony rzek. Gmina i Miasto Odolanów leży w regionie wodnym Środkowej Odry. Na etapie aktualizacji map zagrożenia powodziowego i aktualizacji map ryzyka powodziowego model hydrauliczny i założenia hydrologiczne nie były aktualizowane, więc strefy zalewowe nie uległy zmianie w stosunku do publikacji map z 2015 r. Obszar problemowy (OP) obejmuje tereny zurbanizowane z niską zabudową jednorodziną w obrębie miasta Odolanów oraz tereny rolnicze poniżej Odolanowa. Na odcinku, gdzie Barycz i Kuroch płyną równolegle do siebie, w strefie zalewu znajdują się tereny przemysłowe. W strefie zalewowej dominuje głębokość warstwy wody do 2 m. a zalaniu ulega około 340 budynków. Strefa zalewowa miejscowo ograniczona w Odolanowie jest drogą wojewódzką DW 444. Na terenie OP, zlewnie ma charakter nizinny, z niewielkimi różnicami niwelacji terenu. W OP zlokalizowany jest wał przeciwpowodziowy - opaskowy na lewym brzegu Baryczy, przy czym wg MZP zidentyfikowano miejsce jego przelania ze względu na zbyt niską rzędną korony. Strefa wody 10% nie powoduje zalanie terenów zurbanizowanych – tylko niewielkie straty.

Dodatkowo Gmina i Miasto Odolanów uczestniczy w działaniu: *Koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego, Doliny Baryczy ze szczególnym uwzględnieniem m. Żmigród i m. Odolanów*, które dotyczy opracowania w II cyklu planistycznym wielowariantowej koncepcji zabezpieczenia obszaru problemowego wraz wykonaniem dokumentacji projektowej dla wariantu rekomendowanego.

W zakresie infrastruktury społecznej rozmieszczenie placówek na terenie Gminy jest wystarczające. Usługi ośrodka zdrowia i Gminnego Ośrodka Kultury w skali swego rejonu obsługi są dostępne przez komunikacyjnie racjonalne usytuowanie ich w centralnie położonym Odolanowie. Rozwinięta jest sieć strażnic przeciwpożarowych, w niemal każdej miejscowości. Dodatkowo, część usług społecznych (oświata i wychowanie) świadczona jest również w miejscowościach: w Odolanowie, Garkach, Hucie, Świecy, Raczycach, Uciechowie,

Nabyszycach, Wierzbnie oraz Tarchałach Wielkich a także filii SP Tarchały Wielkie w Gorzycach Małych.

Ryc. 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej dla Gminy i Miasta Odolanów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover 2018

Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami w poszczególnych miejscowościach.

Ostatnia zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Odolanów miała miejsce w lipcu 2017 roku (Uchwała nr XXX/278/2017 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 26 lipca 2017 roku w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Odolanów. Korekta miała na celu uwzględnienie ówczesnych potrzeb rozwojowych Gminy.

W obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Odolanów wydzielono 5 głównych obszarów:

- Obszary funkcji przyrodniczej tworzące lokalny system ekologiczny,
- Obszary funkcji osiedleńczej,
- Obszary funkcji produkcyjnych,
- Obszary retencji wód powierzchniowych,
- Obszary rekreacyjno-wypoczynkowe.

Określono zasady ogólne kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz przeznaczeniu terenów Gminy:

- a) zakłada się sukcesywne porządkowanie generalnej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy poprzez:
 - a. tworzenie bardziej zwartych układów osadniczych poszczególnych wsi, bez rozproszonej i chaotycznej zabudowy,
 - b. komasację terenów pod pozarolniczą działalność gospodarczą (wspólne, a więc tańsze wyposażenie terenu w infrastrukturę techniczną i komunikację),
 - c. stworzenie spójnego gminnego systemu przyrodniczego obejmującego, jako oś, dolinę Baryczy, z bocznymi odgałęzieniami dolin Kurocha, Złotnicy i mniejszych cieków, z włączeniem kompleksów leśnych w południowo-wschodniej i północno-zachodniej części gminy,
- b) zakłada się tworzenie usługowych centrów we wsiach, szczególnie tych największych,
- c) zakłada się intensyfikację zabudowy (zabudowa wolnych działek w ciągach zabudowy istniejącej), jej porządkowanie oraz doposażanie (podwyższanie standardu zamieszkania) w infrastrukturę techniczną,
- d) zakłada się modyfikację i modernizację układu komunikacyjnego gminy (obwodnica miasta po stronie północnej, nawierzchnie i skrzyżowania dróg, zatoki autobusowe, trasy rowerowe, renowacja rowów przydrożnych) w celu poprawy bezpieczeństwa użytkowania terenu

Poza uwarunkowaniami o znaczeniu lokalnym i wynikających z nich kierunków zagospodarowania, kształtowanie polityki przestrzennej opiera się również na rekomendacjach zawartych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego (PZPWW). Zgodnie z jego zapisami, Gmina i Miasto Odolanów została zaklasyfikowana do miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego - **Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej**.

W ramach realizacji Plan wyznacza 6 celów polityki przestrzennej, jakimi są:

- poprawa jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi,
- ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej,

- ochrona dziedzictwa kulturowego,
- wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego,
- poprawa dostępności komunikacyjnej, rozbudowa systemów infrastruktury technicznej.

Dla każdego z wymienionych celów, plan określa zasady zagospodarowania. Wśród najważniejszych należy wymienić przede wszystkim przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy, zachowanie tradycyjnego krajobrazu wiejskiego, rewitalizację i ochronę obszarów o wysokich walorach historyczno-kulturowych oraz ich efektywne wykorzystanie (np. dla celów turystyki), ochronę najlepszych gleb i poprawę bilansu wodnego, modernizację sieci drogowej i kolejowej, rozwój transportu zbiorowego oraz poprawę dostępności sieci infrastruktury technicznej.

PZPWW wyznacza **następujące cele polityki przestrzennej** dla obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej:

- 1. Kształtowanie efektywnej struktury sieci osadniczej;**
- 2. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej;**
- 3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska;**
- 4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego,**
- 5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego,**
- 6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej.**

Dla każdego z wymienionych celów, PZPWW określa zasady zagospodarowania. Poniżej przedstawiono najważniejsze rekomendacje w zakresie zagospodarowania przestrzennego, istotne dla Gminy i Miasta Odolanów:

- ✓ w zakresie kształtowania efektywnej struktury sieci osadniczej:
 - uzupełnianie zabudowy w jednostkach osadniczych charakteryzujących się intensywnym;
 - zagospodarowaniem i niewielką powierzchnią terenów przeznaczonych pod nowe zainwestowanie;
 - rozwój zabudowy na obszarach o wysokich predyspozycjach do zainwestowania, przede wszystkim w granicach i w sąsiedztwie miast centralnych: Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego oraz w granicach ośrodków gminnych, położonych w zasięgu aglomeracji kanalizacyjnych, w sąsiedztwie stacji i przystanków kolejowych oraz węzłów drogowych;
 - ograniczanie rozwoju zabudowy w obrębie terenów leśnych i otwartych terenów rolnych;
 - dostosowanie powierzchni nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę o zróżnicowanych funkcjach do faktycznego zapotrzebowania, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, drogowych i infrastrukturalnych oraz kulturowych, jak również prognoz demograficznych;
 - zachowanie obszarów i obiektów objętych ochroną prawną;
 - zalesianie nieużytków i słabych gruntów rolnych;
 - zwiększanie powierzchni zadrzewień i zakrzewień w rejonach gleb o najwyższej wartości produkcyjnej i niewielkim wskaźniku lesistości;

- zalesianie odcinków dróg migracji zwierząt przechodzących przez rozległe obszary upraw rolnych;
- zachowanie dotychczasowej funkcji użytkowania terenów rolnych i leśnych oraz ograniczanie ich przekształcania na inne cele;
- zachowanie mozaikowego krajobrazu rolniczego;
- ograniczanie rozwoju nowej zabudowy i innych trwałych form infrastruktury technicznej w obrębie naturalnych struktur przyrodniczych (doliny rzeczne, rynny jeziorne itp.), które pełnią rolę łączników ekologicznych w systemie przyrodniczym;
- wyłączenie z zabudowy terenów leśnych i ekosystemów zależnych od wód (obszarów mokradłowych), korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzecznych, obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (10%) oraz w pasie 50 m od wału przeciwpowodziowego, a także terenów łąkowych w zasięgu systemu przyrodniczego;
- realizacja działań rewitalizacyjnych w Kaliszu, Ostrowie Wielkopolskim, Odolanowie, Opatówku i Stawiszynie oraz na terenie pozostałych miejscowości, w szczególności na obszarach przemysłowych, powojennych i pokolejowych;
- wyznaczanie obszarów rewitalizacji obejmujących przede wszystkim obszary o wysokich wartościach historycznych i kulturowych, szczególnie zabytkowych układów przestrzennych centrów miast oraz cennych układów ruralistycznych.
- ✓ w zakresie poprawy dostępności i spójności komunikacyjnej:
 - poprawa parametrów technicznych układu drogowego;
 - rozwój sieci komunikacji autobusowej i budowę zintegrowanych węzłów przesiadkowych, w tym w szczególności powiązanie organizacyjne i przestrzenne poszczególnych podsystemów komunikacji zbiorowej: podmiejskich linii autobusowych i transportu indywidualnego z transportem kolejowym wraz z budową parkingów buforowych.
- ✓ w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom środowiska:
 - budowa lub modernizacja wałów przeciwpowodziowych;
 - zwiększanie zdolności retencyjnej zlewni;
 - ograniczanie zabudowy w sąsiedztwie kompleksów leśnych, w obrębie lądowych korytarzy ekologicznych oraz pozostałych obszarów zagrożenia powodziowego;
 - zapewnianie rezerw terenu dla ewentualnej relokacji zabudowy z terenów zagrożonych powodzią, poprawa retencji wód opadowych w obszarach gęstej zabudowy dla zmniejszenia wzebrań powodziowych;
 - zapewnianie wymiany powietrza poprzez ochronę przed zainwestowaniem korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzeki Ołobok dla utrzymania łączności przestrzennej pomiędzy zielonym pierścieniem a wewnątrzmijskimi systemami zieleni;
 - obniżanie emisji zanieczyszczeń, m.in. poprzez modernizację infrastruktury ciepłowniczej, podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej, stosowanie kotłów gazowych lub olejowych, wykorzystanie na szerszą skalę odnawialnych źródeł energii oraz niskoemisyjnych technologii w przemyśle i systemach komunikacji;
 - zmniejszanie ponadnormatywnych oddziaływań systemów komunikacji poprzez rozwój transportu zbiorowego, budowę obwodnic i ścieżek rowerowych.

- ✓ w zakresie ochrony i efektywnego wykorzystania potencjału kulturowego:
 - określanie przeznaczenia, parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów z uwzględnieniem ochrony obszarów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych wraz z elementami specyficznymi dla kultury regionu;
 - wyznaczanie i określanie zasad ochrony otoczenia obiektów wartościowych oraz charakterystycznych elementów struktury krajobrazu: osi widokowych, dominant przestrzennych i panoram miejscowości, w tym pozostawienie obszarów niezainwestowanych, w celu zachowania ekspozycji widokowej na obiekty cenne, charakterystyczne dla krajobrazu kulturowego oraz ograniczanie lokalizowania naziemnych elementów wysokościowych infrastruktury technicznej w strefach ekspozycji widokowej.
- ✓ w zakresie wykorzystania i wzmocnienia potencjału społeczno-gospodarczego:
 - wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, w szczególności położonych w pobliżu ośrodków miejskich, węzłów dróg krajowych i linii kolejowych;
 - dostosowanie profilu działalności gospodarstw rolnych do lokalnych uwarunkowań przestrzennych;
 - ograniczanie rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej i wyznaczenie stref buforowych, w tym ochronnych, wokół terenów przeznaczonych pod obiekty przetwórstwa rolno-spożywczego oraz instalacje służące wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych.
- ✓ w zakresie rozwoju systemów infrastruktury technicznej:
 - rozbudowa systemów odprowadzania ścieków komunalnych;
 - budowa przesyłowej i dystrybucyjnej sieci gazowej na obszarach wymagających poprawy stopnia zgazyfikowania.

Ponadto Gmina i Miasto Odolanów została zakwalifikowana również do:

- obszarów wiejskich uczestniczących w procesach rozwojowych,
- obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,
- obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy,
- obszarów ochrony krajobrazów kulturowych,
- obszarów ochrony i kształtowania wód wodnych,
- obszarów o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe,
- obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

Poniżej przedstawiono zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, w którym ujęto Gminę i Miasto Odolanów:

- Budowa gazociągu Lwówek–Odolanów wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi,
- Modernizacja gazociągu Tworóg – Odolanów wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi,
- Budowa gazociągu Piotrków Trybunalski – Odolanów wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi.

Kształtowanie polityki przestrzennej Gminy powinno odbywać się w oparciu o zasady zagospodarowania ujęte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa, jak i poniższe wytyczne:

- tworzenia warunków zmierzających do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców Gminy;
- harmonijnego i skoordynowanego rozwoju struktur osadniczych przy uwzględnieniu cech i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz tradycji regionu;
- stałego dążenia do kształtowania i poprawy ładu przestrzennego stanowiącego wartość ogólnospołeczną;
- ochrony tradycji i kultury regionu;
- ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, przy założeniu racjonalnego ich wykorzystania dla potrzeb lokalnych i ponadlokalnych skorelowanego z procesem rozwoju społeczno-gospodarczego;
- bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi, ochrony mienia;
- rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej Gminy oraz powiązań ponadlokalnych, służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy i Miasta Odolanów, są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. **Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców,**
2. **Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,**
3. **Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski,**
4. **Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.**

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2024-2032 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Tab. 2. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów z celami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego

Cele	
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów 2024-2032
1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	Cel strategiczny I. Gmina i Miasto Odolanów miejscem z wysokiej jakości przestrzenią i środowiskiem I.II. Rozwinięta i efektywna infrastruktura. Cel strategiczny 2. Gmina i Miasto Odolanów przyjazna przedsiębiorcom i rozwinięta Gospodarczo II.I. Konkurencyjna gospodarka i przedsiębiorczy mieszkańcy. II.II. Oferta turystyczna oparta na zasobach regionu oraz jej promocja II.III. Zrównoważone i innowacyjne rolnictwo.

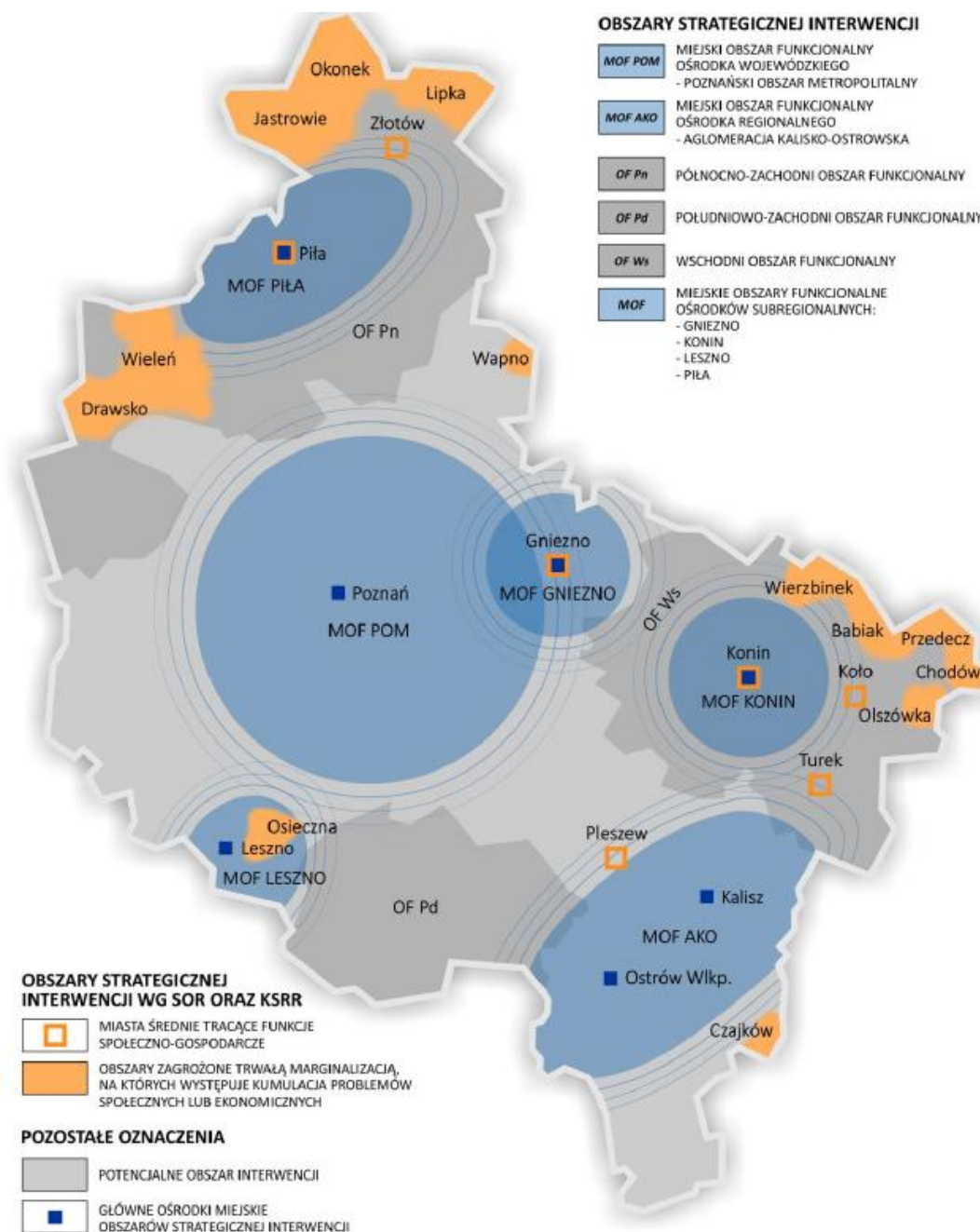

<p>2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu</p> <p>2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie</p> <p>2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom</p> <p>2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu</p>	<p>Cel strategiczny 2. Gmina i Miasto Odolanów przyjazna przedsiębiorcom i rozwinięta gospodarczo</p> <p>II.II. Oferta turystyczna oparta na zasobach regionu oraz jej promocja</p> <p>Cel strategiczny 3. Gmina i Miasto Odolanów dobrym i bezpiecznym miejscem do życia</p> <p>III.I. Rozbudowana oferta wysokiej jakości usług społecznych.</p> <p>III.II. Efektywne kształcenie i wysoka jakość opieki nad dziećmi</p> <p>III.III. Aktywizacja i integracja mieszkańców.</p> <p>IV.III Wysoka efektywność zarządzania w jednostkach administracyjnych oraz dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami</p>
<p>3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa</p> <p>3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej</p>	<p>Cel strategiczny I. Gmina i Miasto Odolanów miejscem z wysokiej jakości przestrzenią i środowiskiem</p> <p>I.I Uporządkowana gospodarka wodno-kanalizacyjna.</p> <p>I.II. Rozwinięta i efektywna infrastruktura.</p> <p>I.III. Odpowiedzialna i zrównoważona polityka przestrzenna.</p> <p>I.IV. Zadbane środowisko.</p>
<p>4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem</p> <p>4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług</p> <p>4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju</p>	<p>Cel strategiczny I. Gmina i Miasto Odolanów dobrym i bezpiecznym miejscem do życia</p> <p>III.I. Rozbudowana oferta wysokiej jakości usług społecznych.</p> <p>III.II. Efektywne kształcenie i wysoka jakość opieki nad dziećmi</p> <p>IV.III Wysoka efektywność zarządzania w jednostkach administracyjnych oraz dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami.</p>

Źródło: opracowanie własne

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje również obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Projektowanie interwencji przebiegać będzie zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi. Do obszarów strategicznej interwencji (OSI) należą zarówno miejskie ośrodki funkcjonalne, jak i obszary o skumulowanych problemach rozwojowych. Miejskie obszary funkcjonalne (MOF) to wyodrębnione obszary najintensywniej oddziałujące na otoczenie, charakteryzujące się silnymi powiązaniem funkcjonalno-przestrzennymi. Na terenie województwa wielkopolskiego wyodrębniono 6 takich obszarów, które obejmują najważniejsze ośrodki miejskie wraz z ich otoczeniem – ośrodek wojewódzki (Poznań), regionalny (Kalisz z Ostrowem Wielkopolskim) oraz 4 ośrodki subregionalne (Gniezno, Konin, Leszno i Piła). Obszary te przedstawia poniższa mapa.

Ryc. 6. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce o indykatorywnym zasięgu

Źródło: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku

Gmina i Miasto Odolanów została zaliczona do **Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska**. Jest to obszar funkcjonalny wysunięty najbardziej na południe województwa wielkopolskiego, skupiający szereg funkcji wyższego rzędu m.in. z zakresu nauki i szkolnictwa wyższego, ochrony zdrowia, kultury, biznesu i handlu. Obszar ten charakteryzuje się zaawansowanymi procesami urbanizacyjnymi, co potwierdza wzrost liczby ludności, wzrost liczby mieszkańców i terenów zurbanizowanych w gminach sąsiadujących z Kaliszem i Ostrowem Wielkopolskim oraz pozytywne trendy rozwoju poziomu aktywizacji gospodarczej. Jednocześnie kryteria dotyczące dostępności komunikacyjnej miast, obsługi komunalnej i społecznej, wskazują na silne powiązania gmin z miastami centralnymi i ich zależności między sobą.

Tab. 3. Spójność celów operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów z celami Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Regionalnego – Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej zawartymi w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego

MOF Ośrodka Regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska		Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2024-2032
<p>Wzrost gospodarczy wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> o podnoszenie i promocja atrakcyjności inwestycyjnej jako jedne z elementów kształtujących aktywność gospodarczą i konkurencyjność AKO o podniesienie atrakcyjności lokalnego rynku pracy jako narzędzia przeciwdziałającego emigracji zarobkowej o promowanie i wspieranie samozatrudnienia, m.in. przez opracowanie atrakcyjnej oferty instrumentów finansowych o podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, w tym wymagań wysokotechnologicznego przemysłu, wsparcie rozwoju infrastruktury edukacyjnej wysokiej jakości, upowszechnienie kształcenia ustawicznego, dualnego i zawodowego o podnoszenie jakości życia ludzi młodych stanowiących potencjał (zasoby pracy) dla rozwoju gospodarki kreatywnej i innowacyjnej o wzmocnienie potencjału IOB i zapewnienie przedsiębiorcom szerokiego wachlarza usług doradczych dla MŚP i rzemiosła o wsparcie działalności klastrowej, w tym klastra lotniczego i spożywczego o mobilizacja współpracy nauki i biznesu, zwiększenie zainteresowania sektora prywatnego działalnością B+R, rozwój szkolnictwa wyższego AKO o wsparcie rzemiosła przez rozwój edukacji, produkcji i usług związanych z tym sektorem, wykorzystanie potencjału Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu 	<p>II.I. Konkurencyjna gospodarka i przedsiębiorczy mieszkańcy. II.III. Zrównoważone i innowacyjne rolnictwo. III.II. Efektywne kształcenie i wysoka jakość opieki nad dziećmi.</p>
<p>Rozwój społeczny wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu</p>	<ul style="list-style-type: none"> o rozwój usług wyższego rzędu stanowiących istotne uzupełnienie oferty stolicy województwa, dotyczących w szczególności obsługi biznesu, usług kulturalnych, specjalistycznej opieki zdrowotnej o rozwój usług społecznych o upowszechnienie programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców AKO o rozwój obsługi turystycznej z poszanowaniem dziedzictwa przyrodniczego i stworzenie produktu kulturalno-turystycznego AKO o wykorzystanie potencjału przyrodniczego przez modernizację dróg wodnych dla celów turystycznych, wykorzystanie walorów nadrzecznych na potrzeby rekreacyjno-wypoczynkowe 	<p>I.I. Uporządkowana gospodarka wodno-kanalizacyjna. I.III. Odpowiedzialna i zrównoważona polityka przestrzenna. I.IV. Zadbane środowisko. II.II. Oferta turystyczna oparta na zasobach regionu oraz jej promocja. III.I. Rozbudowana oferta wysokiej jakości usług społecznych. III.III. Aktywizacja i integracja mieszkańców.</p>
<p>Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska</p>	<ul style="list-style-type: none"> o rozwój systemu komunikacji i infrastruktury transportowej o zapewnienie sprawnego i bezpiecznego połączenia pomiędzy dwoma rdzeniami Aglomeracji wzmacniających 	<p>I.II. Rozwinięta i efektywna infrastruktura. I.III. Odpowiedzialna i zrównoważona polityka przestrzenna.</p>

<p>przyrodniczego wielkopolski</p>	<p>integrację AKO, m.in. przez budowę obwodnicy miasta Kalisza w ciągu DK nr 25; modernizację i rozbudowę DK nr 12 i 25;</p> <ul style="list-style-type: none"> o dążenie do lepszego skomunikowania AKO z Poznaniem przez budowę drogi S11 oraz zwiększenie liczby połączeń kolejowych między Kaliszem a Poznaniem o rozwój linii Kolei Dużych Prędkości „Y” w wariantcie uwzględniającym rozgałęzienie na obszarze Aglomeracji o wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej AKO przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, rozwój transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, uruchomienie kolei aglomeracyjnej, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych o budowa multimodalnego węzła transportowego i centrum logistycznego o szerokim zasięgu o rozwój portu lotniczego Michałków przez integrację funkcji sportowo-rekreacyjnych z obsługą ruchu lotniczego prywatnego i komercyjnego ze szczególnym uwzględnieniem lotnictwa biznesowego o wsparcie kształtowania zielonego pierścienia AKO w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom suburbanizacji o wyposażenie i integracja służb zaangażowanych w usuwanie skutków klęsk żywiołowych i środowiskowych oraz inwestycje w systemy wykrywania zagrożeń o przeciwdziałanie suszy i powodzi – wzrost retencji wody, w tym budowa Zbiornika Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie o poprawa jakości powietrza, m.in. przez działania na rzecz efektywności energetycznej i rozwój alternatywnych źródeł energii o rozwój inicjatyw klastrowych w sektorze energetycznym, w tym dalsza rozbudowa Ostrowskiego Rynku Energii jako narzędzia do osiągnięcia samowystarczalności energetycznej o zwiększenie efektywności gospodarki wodno-ściekowej i inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną 	<p>I.IV. Zadbane środowisko.</p>
<p>Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem</p>	<ul style="list-style-type: none"> o prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej, w tym mieszkaniowej o rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz obszarów o wysokich wartościach historycznych i kulturowych o wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w usługach o rozwój współpracy w ramach ZIT AKO przez włączenie partnerów społecznych i gospodarczych w działania rozwojowe obszaru, rozwój współpracy na wszystkich szczeblach administracji 	<p>III.I. Rozbudowana oferta wysokiej jakości usług społecznych. IV.III Wysoka efektywność zarządzania w jednostkach administracyjnych oraz dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami.</p>

Źródło: opracowanie własne

W ujęciu spójności kierunków i działań strategicznych należy również zestawić Strategię Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2024-2032 ze Strategią rozwoju ponadlokalnego

Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku. Głównymi sferami wsparcia w Strategii rozwoju ponadlokalnego AKO do 2030 roku są: transport i mobilność, środowisko i klimat, społeczeństwo, gospodarka i inteligentne zarządzanie. Cele strategiczne i operacyjne przyjęte w dokumencie brzmią następująco:

- 1. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska rozwijająca ekologiczny i zintegrowany transport oraz zrównoważoną mobilność**
 - 1.1 Rozwój zintegrowanego transportu,
 - 1.2 Wsparcie przyjaznej środowisku, zrównoważonej mobilności.
- 2. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska zorientowana na zieloną transformację i poprawę jakości środowiska**
 - 2.1 Wsparcie zrównoważonej gospodarki zasobami wodnymi i adaptacja do zmian klimatu.
 - 2.2 Rozwój terenów zieleni oraz wsparcie ochrony przyrody.
 - 2.3 Poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie efektywności energetycznej.
 - 2.4 Wsparcie efektywnego i przyjaznego środowisku systemu gospodarowania odpadami oraz wdrażanie rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ).
- 3. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska integrująca lokalne wspólnoty i wzmacniająca wymiar społeczny**
 - 3.1 Poprawa jakości i dostępności edukacji na wszystkich jej etapach.
 - 3.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych.
 - 3.3 Ochrona i popularyzacja dziedzictwa kulturowego.
 - 3.4 Poprawa infrastruktury turystycznej oraz integracja związanej z nią oferty dla mieszkańców.
 - 3.5 Integracja społeczności lokalnych i rozwój społeczeństwa obywatelskiego.
- 4. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska budująca silną, ponadlokalną pozycję gospodarczą.**
 - 4.1 Zapewnienie wysokiej aktywności gospodarczej i konkurencyjności Aglomeracji Kalisko- Ostrowskiej.
 - 4.2 Wsparcie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego.
 - 4.3 Integracja i wzmocnienie współpracy między samorządami, sektorem nauki i biznesu.
 - 4.4 Wsparcie lokalnego rynku pracy.
- 5. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska inteligentnie zarządzana, rozwijająca zdolności zarządcze i usługi publiczne o znaczeniu ponadlokalnym.**
 - 5.1 Integracja lokalnych polityk przestrzennych, ograniczenie rozlewania się zabudowy i rewitalizacja przestrzeni publicznych.
 - 5.2 Rozwój cyfrowy, zmniejszenie poziomu wykluczenia cyfrowego oraz wdrażanie inteligentnych rozwiązań technologicznych.
 - 5.3 Wspieranie efektywnego zarządzania oraz budowanie pozytywnego wizerunku Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na zewnątrz.*

*podkreślono cele strategiczne i operacyjne, które są spójne z niniejszym projektem Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanowa na lata 2024-2032.

Warto również zaznaczyć, iż w projekcie Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej model struktury funkcjonalno-przestrzennej AKO prezentuje kluczowe obszary działania. Gmina i Miasto Odolanów w tym modelu znalazły się na pograniczu strefy wysokiej intensywności procesów osadniczych i strefy zielonego pierścienia. Tym samym, spójnie z założeniami niniejszego dokumentu Odolanów traktowany jest jako miejsce potencjalnie korzystne do zamieszkiwania, cechujące się wysokimi walorami przyrodniczymi. Spójność w wizji ośrodka i jego rozwoju na różnych szczeblach planowania strategicznego jest o tyle istotna, iż często daje podstawy do ubiegania się o wsparcie finansowe w ramach realizowanych działań na wyższym szczeblu władz samorządowych.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg realizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2024-2032 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2024-2032. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Gminy i Miasta Odolanów, Rada Gminy i Miasta Odolanów oraz pracownicy Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2024-2032 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać będzie zatem uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak

i programach przyjmowanych rokrocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, samorząd Gminy i Miasta Odolanów będzie dbał o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu zawierciańskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Tabela będzie zawierała przykładowe wskaźniki stopnia realizacji poszczególnych zadań. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring przeprowadzany będzie co 2 lata od roku przyjęcia Strategii i tym samym rozpoczęcia wdrażania jej założeń.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2024-2032 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

Dodatkowo, rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego.

Obecnie obowiązującymi dokumentami w Gminie są:

- Program Ochrony Środowiska Gminy i Miasta Odolanów na lata 2020-2023 z perspektywą 2027,
- Roczny Program Współpracy Gminy i Miasta Odolanów z organizacjami pozarządowymi,
- Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2024,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wraz z Diagnozą Problemów Społecznych Gminy i Miasta Odolanów na lata 2021-2026,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie i Mieście Odolanów na rok 2023,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie i Mieście Odolanów na rok 2023,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2024,
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Dla Gminy i Miasta Odolanów Na Lata 2021-2027,
- Polityka Senioralna Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na lata 2020-2027,
- Program poprawy bezpieczeństwa – funkcjonowania systemu przeciwdziałania i ograniczania skutków występowania zjawisk katastrofalnych oraz awarii na obszarze Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej na lata 2021-2027.

Wszystkie z wyżej wymienionych dokumentów będą wymagać aktualizacji w okresie obowiązywania Strategii. Dodatkowo Gmina i Miasto Odolanów ma w planach podjąć działania na rzecz opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina i Miasto Odolanów na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW2021), a także ogólnopolskich programów operacyjnych;
- programy rządowe, w tym m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Program Inwestycji Strategicznych, Rządowy Fundusz Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Nowa perspektywa finansowa 2021-2027 daje jednostkom samorządu terytorialnego szansę na pozyskanie środków z nowej puli dofinansowań. Budżet w ramach nowej polityki spójności opiewa na kwotę 392 miliardów euro i przewiduje inwestycje w krajowe oraz regionalne programy ukierunkowane na m.in. wzrost gospodarczy, rynek pracy, społeczną integrację i pogłębianie współpracy.

Środki unijne w nowej perspektywie będą lokowane w ramach dotychczasowych funduszy, m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu Spójności (FS) czy Europejskiego Funduszu Społecznego+ (EFS+). Ponadto samorzady będą miały do dyspozycji środki z nowych programów krajowych, m.in.:

- FEnKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 – 25,1 mld euro (między innymi największe inwestycje infrastrukturalne, drogi, koleje, transport publiczny, ochrona środowiska)
- FENG – Fundusze Europejskie dla nowoczesnej gospodarki – 8 mld euro (między innymi innowacje, współpraca nauki i biznesu)
- FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 – 4,3 mld euro (między innymi nauka, edukacja, żłobki, sprawy społeczne)
- FERC – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 – 2 mld euro (między innymi cyfryzacja, sieci szerokopasmowe)

Gmina będzie miała do dyspozycji również środki z nowego programu Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW2021+), będącego kontynuacją Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. W nowej perspektywie budżet dla województwa wielkopolskiego wyniesie 2 154 405 816 euro. Filarami FEW2021+ będą: zielona transformacja, transformacja cyfrowa oraz przejście na nurt gospodarki 4.0, a głównym celem będzie osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2040 r.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2024-2032. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych

w Strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Gminy i Miasta Odolanów oraz jednostek organizacyjnych Gminy i Miasta Odolanów.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem ostrowskim oraz województwem wielkopolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określone będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczania limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

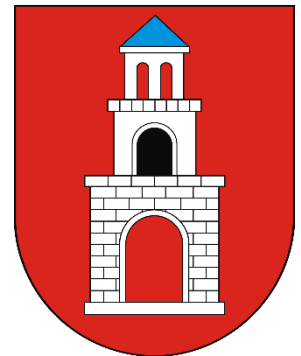
Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy i Miasta Odolanów przyjętą Uchwałą nr LI/458/23 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 17 sierpnia 2023 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej, potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w latach 2024-2032 wyniesie około 16,3 mln zł. Należy mieć jednak na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. W roku powstania Strategii potencjał wynosił blisko 50 mln. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia również szacunkowe wartości.

Strategia Rozwoju Gminy uwzględnia ogólną wizję rozwoju, cele strategiczne i kierunki działań. Szczegółowe planowanie finansowe i określanie budżetów dla projektów powinno odbywać się w kolejnych etapach, gdy Gmina będzie posiadać bardziej precyzyjne informacje na temat dostępności środków i zmieniających się priorytetów w okresie wdrażania dokument

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej
Miasta i Gminy i Miasta Odolanów

**Diagnoza sytuacji przestrzennej,
gospodarczej i społecznej
Miasta i Gminy i Miasta Odolanów**

SPIS TREŚCI

METODOLOGIA BADAŃ	62
CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	62
1.1. Informacje ogólne.....	62
1.2. Transport i łączność.....	63
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	65
1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne	68
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	73
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy.....	73
2.2. Infrastruktura i środowisko	78
<i>Infrastruktura drogowa</i>	78
<i>Urządzenia sieciowe</i>	78
<i>Gospodarka odpadami</i>	80
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	81
2.3. Stan finansów samorządowych.....	83
<i>Wykonanie budżetu</i>	83
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	84
<i>Pozyskane środki zewnętrzne</i>	86
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	87
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	88
3.1. Demografia	88
3.2. Kapitał społeczny	92
<i>Żłobki i przedszkola</i>	92
<i>Edukacja</i>	95
<i>Kultura i sport</i>	99
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	101
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy</i>	102
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	104

Metodologia badań

Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju dla Gminy i Miasta Odolanów jest niniejsza Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy. Dokument wskazuje na główne wyzwania społeczno-gospodarcze Gminy i Miasta Odolanów, jakie powinny znaleźć rozwiązanie w wyniku realizacji Strategii. W tym celu przeprowadzona została ocena stanu istniejącego Gminy w ujęciu systemowym oraz dynamicznym. Ujęcie systemowe oznacza rozpoznanie związków pomiędzy środowiskiem przyrodniczym, społecznym i gospodarczym Gminy oraz jego relacji z zewnętrznym otoczeniem, mającymi podstawowe znaczenie dla efektywnego funkcjonowania systemu, jako całości. Ujęcie dynamiczne oznacza z kolei porównanie sytuacji jednostki w danym przedziale czasowym. Na potrzeby tego opracowania analizowano lata 2018-2022 (o ile nie zaznaczono inaczej).

Dokument powstał w oparciu o dane Urzędu Gminy i Miasta Odolanów, gminne plany, programy oraz dokumenty strategiczne, a także dane Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto przeanalizowane zostały dokumenty wyższego szczebla pod względem ujęcia w nich Gminy i Miasta Odolanów. Dane demograficzne pochodzące z Banku Danych Lokalnych GUS mogą różnić się od informacji udostępnianych przez Urząd Gminy i Miasta Odolanów, ponieważ w procesie ich pozyskiwania wykorzystano różne metody badawcze.

W celu oceny stanu istniejącego, zastosowano metodę analizy porównawczej, w której Gmina i Miasto Odolanów zestawiona została z grupą porównawczą, którą stanowią takie jednostki jak: Nowe Skalmierzyce, Ostrów Wielkopolski (miasto i gmina wiejska), Przygodzice, Raszków, Sieroszewice i Sośnie. Kryterium doboru gmin było ich położenie w powiecie ostrowskim. W przeprowadzonej analizie wykorzystano również wartości wskaźników dla powiatu ostrowskiego oraz województwa wielkopolskiego.

Do przygotowania Diagnozy wykorzystane zostały najaktualniejsze dla Gminy dane dostępne w momencie opracowywania dokumentu. Przedstawione zatem informacje prezentują stan na rok 2022, chyba że zaznaczono inaczej.

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

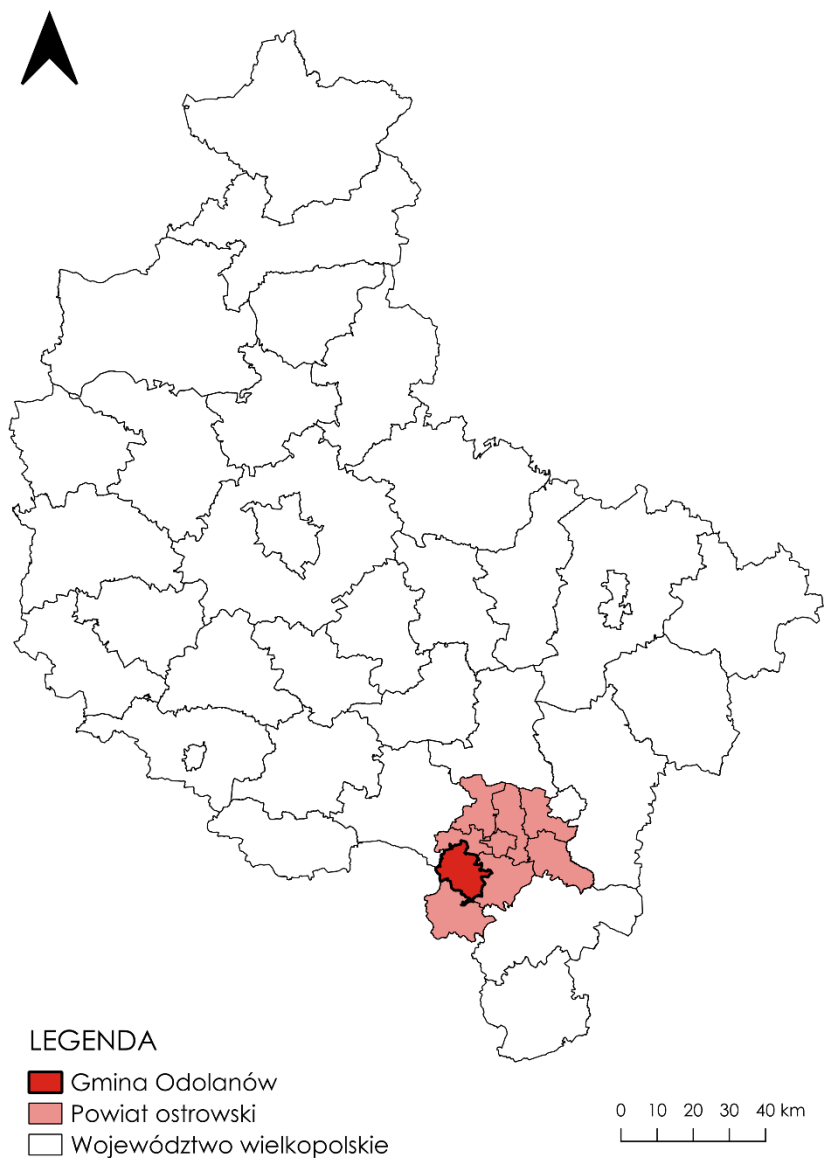
Gmina i Miasto Odolanów jest gminą miejsko-wiejską położoną w południowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie ostrowskim. Siedziba władz gminnych znajduje się w mieście Odolanów, które stanowi centrum administracyjno-usługowe Gminy. W 2022 roku jednostkę zamieszkiwało 14 439 osób, co stanowiło ok. 9% wszystkich mieszkańców powiatu ostrowskiego. Gęstość zaludnienia wyniosła w tym samym roku 106,4 os./km².

Gmina i Miasto Odolanów graniczy:

- od północy z gminą wiejską Ostrów Wielkopolski (powiat ostrowski);
- od południa z gminą Sośnie (powiat ostrowski);
- od wschodu z gminą Przygodzice (powiat ostrowski);
- od zachodu z gminą Milicz (województwo dolnośląskie, powiat milicki),
- od zachodu z gminą Sulmierzyce (powiat krotoszyński).

Powierzchnia całkowita Gminy i Miasta Odolanów wynosi ok. 136 km², co stanowi 11,72% powierzchni powiatu ostrowskiego. Użytki rolne zajmują ok. 72% powierzchni badanej jednostki, a lasy 22%.

Gminę i Miasto Odolanów tworzy miasto Odolanów i 16 wsi sołeckich (Baby, Boników, Garki, Glińnica, Gorzyce Małe, Huta, Kaczory, Nabyszyce, Nadstawki, Raczyce, Świeca I, Świeca II, Tarchały Małe, Tarchały Wielkie, Uciechów i Wierzbno). Największymi, pod względem liczby ludności, jednostkami w Gminie są: miasto Odolanów, wieś Tarchały Wielkie oraz wieś Raczyce.

Ryc. 7. Położenie Gminy i Miasta Odolanów na tle powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

1.2. Transport i łączność

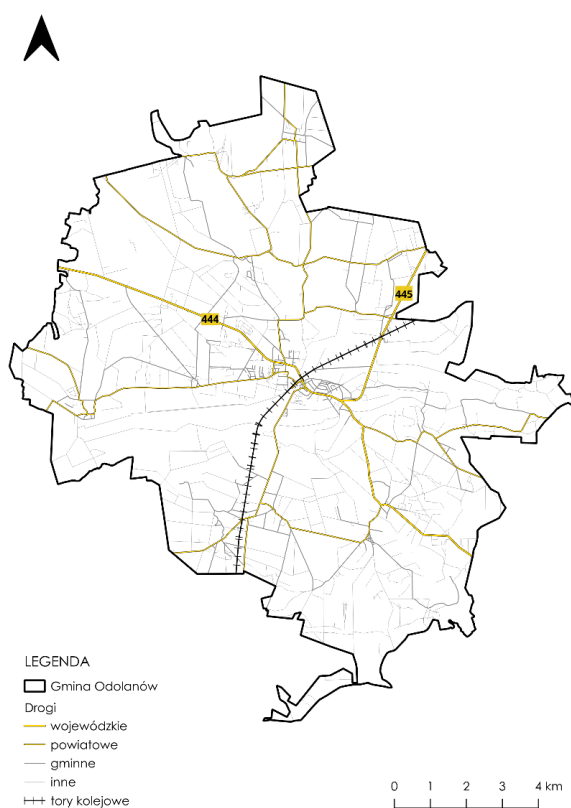
Gmina i Miasto Odolanów charakteryzuje się umiarkowaną dostępnością komunikacyjną, ponieważ jej sieć transportową tworzą wyłącznie drogi o znaczeniu regionalnym i lokalnym. Przez teren jednostki przebiegają dwie drogi wojewódzkie: DW 444 i DW 445. Droga nr 444 (relacji Krotoszyn-Ostrzeszów) przecina miasto Odolanów od północnego zachodu w kierunku południowego wschodu. Przez centrum jednostki przebiega także droga wojewódzka nr 445 (relacji Odolanów-Ostrów Wielkopolski), która prowadzi na północ i

zapewnia mieszkańcom Gminy dojazd do Ostrowa Wklp. oraz Kalisza. Szlak ten łączy się również pośrednio z drogą ekspresową S11 (relacji Kołobrzeg-Piekary Wielkopolskie) w miejscowości Strugi (gmina Przygodzice), która oddalona jest o 16 km od centrum Gminy i Miasta Odolanów. Ponadto na terenie jednostki znajdują się drogi powiatowe i drogi gminne.

Przebieg dróg znajdujących się na terenie Gminy prowadzony jest w ujęciu rocznym. Stan infrastruktury drogowej w badanej jednostce oceniony został jako dobry – w ostatnich latach zrealizowane zostały liczne działania mające na celu modernizację oraz poprawę bezpieczeństwa na drogach, za których utrzymanie odpowiadają władze Gminy i Miasta Odolanów. Niedostateczny stan techniczny sieci drogowej stwierdzono wyłącznie na obszarach wiejskich, gdzie dominują drogi gminne nieutwardzone oraz w centrum miasta Odolanów, na odcinku drogi wojewódzkiej DW 445.

Przez teren Gminy przebiega także linia kolejowa nr 355 (relacji Ostrów Wielkopolski-Grabowno Wielkie), która przebiega przez stację „Odolanów”. Stacja wraz z dworcem znajduje się przy ul. Dworcowa 2 w Odolanowie. Obiekt ten wybudowano w 1909 roku, a w 2020 roku poddano go procesowi rewitalizacji oraz działaniom naprawczym. W Gminie organizowany jest również transport zbiorowy autobusowy, którego operatorem jest firma „Transport Osobowy Krajowy i Międzynarodowy Dariusz Filipczak”. Władze Gminy dofinansowują kurs na trasie Sulmierzyce-Gorzyce Małe oraz Ostrów Wielkopolski-Nabyszyce.

Przez Gminę przebiegają 4 szlaki rowerowe, o łącznej długości 68,2 km oraz ścieżki pieszo-rowerowe, o łącznej długości 20,30 km.

Ryc. 8. Sieć drogowa w Gminie i Mieście Odolanów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

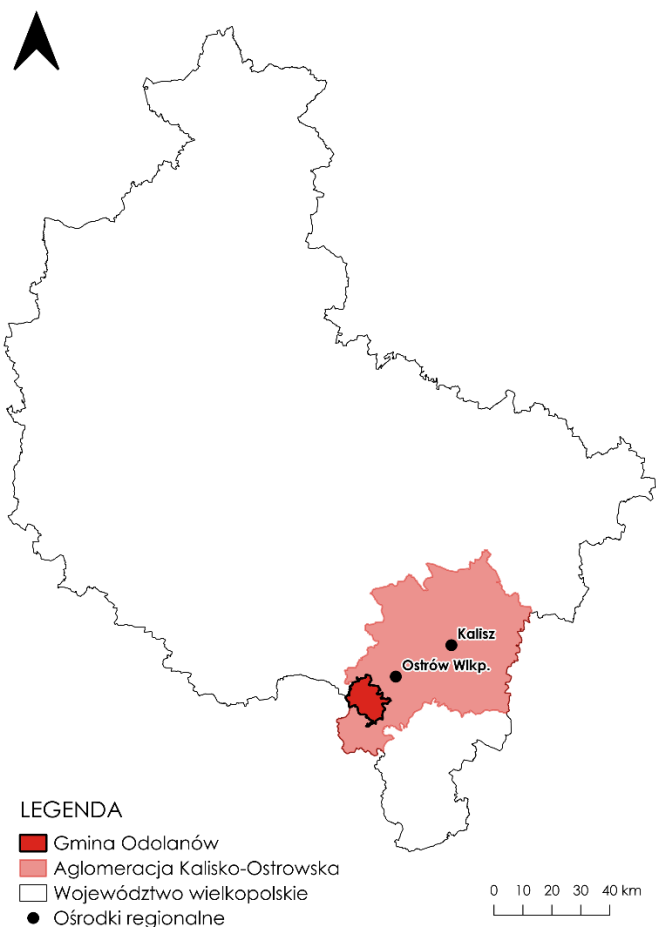
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+” (Uchwała nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r.) wyznacza rodzaj i zasięg przestrzenny obszarów funkcjonalnych na terenie województwa wielkopolskiego. Pod pojęciem obszaru funkcjonalnego rozumie się „obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiący zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju” (Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r., art. 2, pkt. 6a). Gmina i Miasto Odolanów włączona została do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska. Charakterystyczną cechą omawianego obszaru jest dwubiegunowy układ miejski. Kalisz i Ostrów Wielkopolski stanowią bowiem główne ośrodki administracyjno-przemysłowo-usługowe regionu, skupiające na swoim terenie funkcje wyższego rzędu. MOF cechuje się również zaawansowanymi procesami urbanizacyjnymi oraz rosnącym poziomem aktywizacji gospodarczej. Ponad obszar AKO charakteryzuje się wysokimi potencjałami rozwojowymi wynikającymi z bliskiego położenia trzech metropolii – Poznania, Wrocławia i Łodzi. W Planie wyróżnione zostały następujące rekomendacje działań dla obszaru Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej: m.in. regulowanie procesów urbanizacyjnych, rewitalizacja obszarów zdegradowanych, rozwój i modernizacja sieci drogowej, poprawa efektywności sieci kolejowej, integracja transportu zbiorowego, ochrona przed powodzią i minimalizowanie jej skutków, poprawa jakości powietrza atmosferycznego czy poprawa sieci infrastruktury technicznej.

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku (Uchwała nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r.) wyznacza na terenie województwa Obszary Strategicznej Interwencji, które ze względu na występowanie określonych czynników o różnym charakterze mogą powodować sytuację kryzysową bądź posiadać potencjał rozwojowy. Gmina i Miasto Odolanów włączona została do OSI Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Dokument definiuje kluczowe kierunki działań, które są integralną częścią założeń przedstawionych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+”.

Ponadto Gmina i Miasto Odolanów została ujęta w Strategii rozwoju ponadlokalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej do 2030 roku (Uchwała nr 9/2023 Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej z dnia 29 września 2023 roku). W ramach dokumentu wyznaczone zostały następujące cele rozwoju obszaru ZIT AKO:

- 1) Rozwój zrównoważonego systemu transportu publicznego AKO;
- 2) Rozwój edukacji ponadgimnazjalnego i kształcenia zawodowego/ustawicznego;
- 3) Przywracanie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich AKO;
- 4) Poprawa stanu środowiska na obszarze funkcjonalnym AKO;
- 5) Wspieranie efektywności energetycznej oraz promowanie strategii niskoemisyjnych;
- 6) Wzmacnianie rozwoju gospodarczego AKO, przedsiębiorczości, zatrudnienia i aktywności zawodowej;
- 7) Poprawa dostępu i jakości usług publicznych na całym obszarze funkcjonalnym;
- 8) Rozwój infrastruktury AKO.

Ryc. 9. Gmina i Miasto Odolanów na tle Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

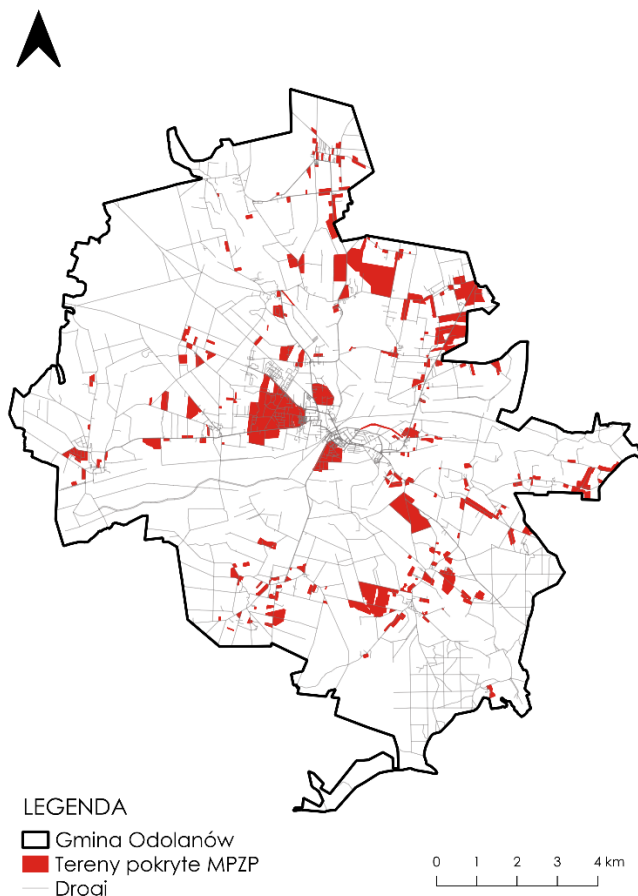
Gmina i Miasto Odolanów zajmuje powierzchnię ok. 136 km², co stanowi 11,7% powierzchni powiatu ostrowskiego. Użytki rolne zajmują ok. 72% powierzchni badanej jednostki, a lasy 22%. Kształtująca się w ten sposób struktura użytkowania ziemi wskazuje na silnie rozwiniętą funkcję rolniczą w Gminie. Dodatkowo oznacza to, że ok. 6% powierzchni badanej jednostki przeznaczona jest na cele pozarolnicze (np. mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe). Ponadto na terenie Gminy i Miasta Odolanów wyznaczone zostały tereny inwestycyjne o powierzchni całkowitej ok. 20 ha:

- 1) Działki inwestycyjne w miejscowości Glińnica, Gmina i Miasto Odolanów (dz. 559; dz. 566), o łącznej powierzchni 16,24 ha, działki nie są uzbrojone;
- 2) Działki inwestycyjne znajdujące się przy ul. Fabrycznej w miejscowości Raczyce, Gmina i Miasto Odolanów (dz. 1201; dz. 1202), o łącznej powierzchni 2,9500 ha, działki nie są uzbrojone.

Ostatnia zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Odolanów miała miejsce w lipcu 2017 roku (Uchwała nr XXX/278/2017 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 26 lipca 2017 roku w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Odolanów. Korekta miała na celu uwzględnienie ówczesnych potrzeb rozwojowych Gminy.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowią akty prawa miejscowego, które regulują funkcję oraz sposób wykorzystania danego terenu. W Gminie i Mieście

Odolanów do 2022 roku przyjęto 14 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które objęły swoim zasięgiem ok. 11% powierzchni całkowitej badanej jednostki. W 2017 roku przyjęto ostatni tego typu dokument w Gminie (Uchwała nr XXX/279/17 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 26 lipca 2017 r.), który obejmował swoim zasięgiem fragment miasta Odolanów w rejonie ul. Piszczygłowy. Kluczowy obszar rozwojowy, który wyznaczony został w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczył terenów mieszkaniowych w Gminie.

Ryc. 10. Tereny objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy i Miasta Odolanów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gmina i Miasta Odolanów.

Na terenach, które nie zostały objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, obowiązują decyzje o warunkach zabudowy. Na przestrzeni badanego okresu roczna liczba dokumentów wydawanych w Gminie i Mieście Odolanów rośnie. W 2017 roku przyznanych zostało 157 decyzji, z kolei w 2021 roku ich liczba wynosiła już 221. W porównaniu z powiatem ostrowskim, liczba decyzji o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie i Mieście Odolanów znacząco wzrosła. Na początku badanego okresu wartość tego wskaźnika kształtowała się na poziomie 10,73, z kolei na końcu okresu wynosiła już 15,31. Oznacza to, że proces ten postępuje na terenie jednostki w sposób bardziej dynamiczny niż w całym powiecie ostrowskim.

Tab. 4. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w Gminie i Mieście Odolanów i powiecie ostrowskim w latach 2017-2021

		2017	2018	2019	2020	2021
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Gmina i Miasto Odolanów	157	187	202	200	221
	powiat	1347	1261	1351	1315	1546
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Gmina i Miasto Odolanów	10,73	12,76	13,93	13,82	15,31
	powiat	8,34	7,80	8,45	8,26	9,73

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Niski udział miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w powierzchni Gminy oraz rosnąca liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy stwarza potencjalne ryzyko wystąpienia konfliktów przestrzennych oraz chaosu przestrzennego na terenie badanej jednostki.

Główną barierą przestrzenną dla rozwoju Gminy i Miasta Odolanów jest Park Krajobrazowy Dolina Baryczy, który znajduje się w północno zachodniej i południowej części badanej jednostki. Ustanowiona w 1996 roku forma ochrony przyrody ogranicza potencjalne działania inwestycyjne władz samorządowych, ponieważ chroniące ją przepisy ściśle regulują dopuszczalne kierunki przedsięwzięć na obszarach sąsiadujących z Parkiem.

1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne

Gmina i Miasto Odolanów położna jest na terenie Niżu Środkowoeuropejskiego, w subprowincji Niziny Środkowopolskiej, na granicy mezoregionu Wysoczyzny Kaliskiej i Kotliny Milickiej (Regionalizacja fizycznogeograficzna Polski wg Kondrackiego). Ponadto badana jednostka zlokalizowana jest w Dolinie Baryczy, która powstała na skutek działania wód roztopowych oraz erozji. Rzeźba terenu w Gminie i Mieście Odolanów nie wykazuje znacznego zróżnicowania – dominują tu nizinne formy ukształtowania terenu. Najwyżej wyniesione tereny w Gminie zlokalizowane są na wysokości 131 m n.p.m. w okolicach miejscowości Świeca, a najniższe na wysokości 111,3 m n.p.m. w pobliżu wsi Uciechów. Zróżnicowanie wysokości na terenie badanej jednostki wynosi ok. 20 m. Przez Gminę i Miasto Odolanów przepływa także rzeka Barycz, stanowiąca prawy dopływ Odry oraz takie ciek wodne jak: Złotnica, Kuroch, Olszówka i Wiesiołek. Ponadto na terenie badanej jednostki znajdują się liczne stawy rybne i łowiska.

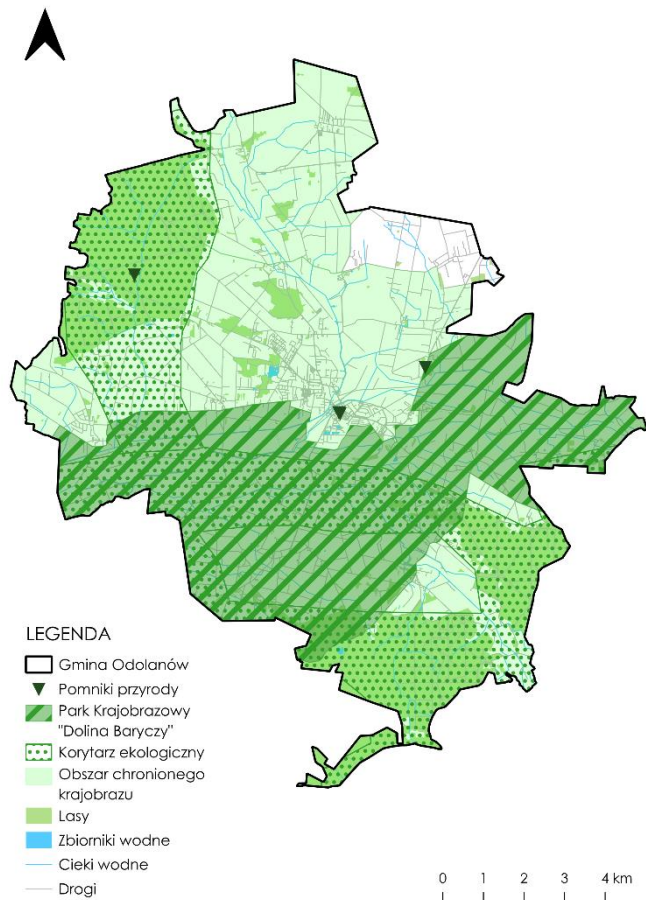
Krajobraz Gminy i Miasta Odolanów zdominowany jest przez formy roślinności, charakterystyczne dla obszarów wiejskich – łąki, pola oraz lasy. Walory przyrodnicze jednostki pozytywnie wpływają na jej potencjał turystyczny oraz stanowią jej wizytówkę.

Ochrona przyrody na terenie Gminy realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W rozumieniu ustawy ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a odbywa się to poprzez wprowadzanie różnych form ochrony przyrody.

Obowiązujące formy ochrony przyrody na terenie Gminy i Miasta Odolanów:

- Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy”;
- Obszar chronionego krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”;
- Obszar chronionego krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy”;
- Obszar Natura 2000 „Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej”;
- Obszar Natura 2000 „Dolina Baryczy”;
- Obszar Natura 2000 „Dąbrowy Krotoszyńskie”;

- Obszar Natura 2000 „Ostoja nad Baryczą”;
- 5 pomników przyrody.

Ryc. 11. Formy ochrony przyrody i lasy na terenie Gminy i Miasta Odolanów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy” powstał na mocy Rozporządzenia Wojewody Kaliskiego i Wojewody Wrocławskiego z dnia 3 czerwca 1996 r w sprawie utworzenia i ochrony parku krajobrazowego „Dolina Baryczy”. Łączna powierzchnia Parku wynosi 87 040 ha, z czego na teren Gminy i Miasta Odolanów przypada ponad 49 km². Charakterystycznymi dla rezerwatu elementami przyrodniczymi są kompleksy stawów, tereny podmokłe, bagna, torfowiska oraz lasy. Na terenie Parku zidentyfikowano występowanie ponad 200 gatunków ptaków, w tym wiele znajdujących się pod ścisłą ochroną gatunków wodnych oraz błotnych. W Gminie i Mieście Odolanów zlokalizowany jest kompleks przyrodniczy **Łąki Odolanowskie** – na jego terenie występują liczne zbiorowiska turzycowe, trawiaste oraz naturalnej roślinności wodnej i bagiennej.

Obszar chronionego krajobrazu „Wzgórze Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska” to teren ochrony fauny i flory o łącznej powierzchni 87 000 ha, który pokrywa częściowo Gminę i Miasto Odolanów. Obszar charakteryzuje się wysokim udziałem lasów, pastwisk oraz łąk. Ustanowienie na tym terenie ochrony przyrody miało na celu zachowanie malowniczego krajobrazu oraz wartości przyrodniczych.

Obszar chronionego krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy” zajmuje łączną powierzchnię 55 800 ha i częściowo pokrywa Gminę i Miasto Odolanów. Celem powołania była ochrona starych drzewostanów dębowych z charakterystycznymi zespołami roślinnymi, które są unikatowe w skali Europy. Na obszarze chronionego krajobrazu

stwierdzono występowanie ok. 900 gatunków roślin, z czego część to gatunki rzadkie i zagrożone.

Obszar Natura 2000 „Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej” (PLH 300002) to obszar ochrony siedlisk, wyznaczony na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Powierzchnia ogólna terenu wynosi 34 225,20 ha. Obszar cechuje się również dużym bogactwem florystycznym oraz występowaniem 12 typów chronionych siedlisk.

Obszar Natura 2000 „Dolina Baryczy” (PLB 020001) położony jest w regionie kaliskim i wrocławskim. Łączna powierzchnia tego obszaru wynosi 55 516,8 ha. Wyznaczona forma ochrony przyrody jest ostoją ptasią o randze europejskiej (E54) oraz została wpisana na listę obszarów Konwencji Ramsar – znajduje się tutaj 20 gatunków ptaków wymienionych w Dyrektywie Ptasiej oraz 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Ponadto cechą charakterystyczną dla tego terenu jest występowanie licznych kompleksów stawów rybnych.

Obszar Natura 2000 „Dąbrowy Krotoszyńskie” (PLB 300007) to obszar specjalnej ochrony ptaków, który zajmuje powierzchnię 34 245,28 ha i częściowo pokrywa Gminę i Miasto Odolanów. Charakterystycznym dla wskazanego obszaru jest występowanie na jego terenie zwartego kompleksu lasów dębowych oraz bogactwo gatunków flory. Na wyznaczonym obszarze stwierdzono również obecność rzadkich gatunków zwierząt – m.in. bielika, bociana czarnego czy lerka.

Obszar Natura 2000 „Ostoja nad Baryczą” (PLH020041) obszar ten zajmuje powierzchnię 82026 ha i niemal całkowicie pokrywa się z Parkiem Krajobrazowym "Dolina Baryczy". Teren ostoi zajmuje mozaika stawów rybnych, łąk zalewowych i wilgotnych, pól uprawnych i lasów, poprzecinanych ciekami, wzdłuż których zachowały się liczne fragmenty olsów i łągów. Ostoja jest bardzo ważna dla zachowania bioróżnorodności niżowej części południowo-zachodniej Polski. Stwierdzono tu występowanie co najmniej 14 typów siedlisk chronionych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej oraz 14 gatunków zwierząt z Załącznika II tej dyrektywy.

Pomniki przyrody:

- 1) Dąb szypułkowy „Jerzy” w Glińnicy (dz. 1258); drzewo mierzy 28 m wysokości, a jego obwód wynosi 4,93 m;
- 2) Trzy lipy drobnolistne znajdujące się na placu kościelnym Kościoła ewangelicko-augsburskiego w Odolanowie (Decyzja nr 12/81 z 26 sierpnia 1981 r.);
- 3) Dąb szypułkowy rosnący w oddz. 148 Leśnictwa Wiślawka, Nadleśnictwa Krotoszyn; drzewo mierzy 24 m wysokości, a jego obwód wynosi 6,19 m;
- 4) Dąb szypułkowy znajdujący na placu kościelnym Kościoła ewangelicko-augsburskiego w Odolanowie;
- 5) Dąb szypułkowy rosnący na skraju wsi Tarchały Wielkie w koronie drogi Odolanów-Ostrów Wilkp.

Historia Gminy

Początki osadnictwa na terenie Gminy i Miasta Odolanów datuje się na późne średniowiecze. Miasto założono w XII wieku z inicjatywy rycerza zwanego Odolanem. Na początku XIV wieku na obszarze badanej jednostki znajdował się zamek. W następnych latach nastąpił intensywny rozwój miasta, a w 1403 roku król Władysław Jagiełło uwolnił Odolanów od podatków celnych i kontrybucji. W tym samym roku tereny Gminy włączone zostały w poczet dóbr królewskich oraz uzyskały status starostwa. Na przestrzeni kolejnych wieków Odolanów ulegał częstym zniszczeniom, które były rezultatem prowadzonych

wojen. Rozkwit i gospodarcze ożywienie miasta datowane jest na drugą połowę XVIII wieku. W wyniku II rozbioru Polski w 1793 roku badana jednostka trafiła do zaboru pruskiego. Wydarzenia te nie wpłynęły jednak negatywnie na postępujący rozwój Odolanowa – do 1914 roku liczba mieszkańców Gminy podwoiła się, a miasto nabrało rolniczo-rzemieślniczy charakter. W tamtym okresie Odolanów był wielokulturowym i wieloreligijnym ośrodkiem lokalnym, który łączył społeczności katolickie, ewangelickie oraz żydowskie. Po II wojnie światowej rozwój społeczno-gospodarczy jednostki zwolnił, a Gmina nabrała rolniczego charakteru. Istotne zmiany w funkcjonowaniu Odolanowa nastąpiły w latach 60. i 70. XX wieku, kiedy to na terenie Gminy odkryto złoża gazu ziemnego oraz wybudowany Zakład Odazotowania Gazu Ziemnego. Do miasta zaczęła napływać ludność, a razem z nią nowe inwestycje.

Spis zabytków znajdujących się na terenie Gminy i Miasta Odolanów, które wpisano do rejestru zabytków nieruchomych województwa wielkopolskiego:

- układ urbanistyczny oraz archeologiczne warstwy kulturowe, XIV, nr rej.: 666/A z 15.04.1993;
- kościół par. pw. św. Marcina, 1794, 1912, nr rej.: kl. IV-73/56/54 z 19.05.1954;
- kościół cmentarny pw. św. Barbary, drewniany, 1784, 1928, nr rej.: kl. IV-73/61/54 z 19.05.1954;
- kościół ewangelicki, pl. Kościuszki 1, szach., 1770-80, nr rej.: Ak.I.11a/109 z 21.12.1932 oraz 519/A z 31.12.1990.

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów znajdują się drogi rowerowe o łącznej długości 20,30 km. Należą do nich:

- Droga Odolanów – Gorzyce Małe;
- Droga Odolanów – Uciechów;
- Droga Wierzbno – Kaczory;
- Droga Kaczory – Glińnica;
- Droga rowerowa biegnąca wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 444 w Odolanowie;
- Droga Odolanów – Garki o dł. ca 3,5 km.

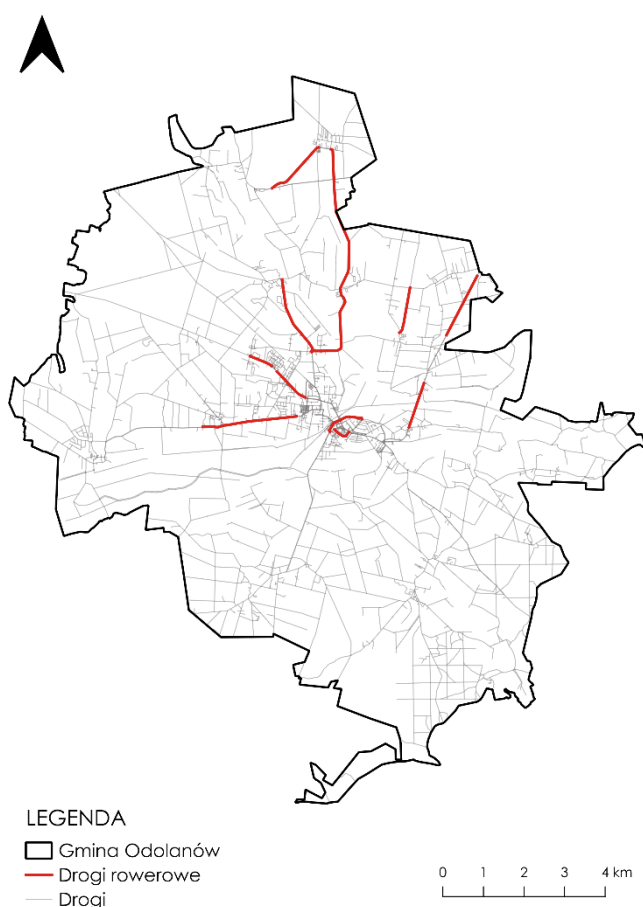
Drogi rowerowe zlokalizowane są przede wszystkim w północnej części Gminy. Trasy te usytuowane są w większości w pasach drogowych. Jedyna ścieżka rowerowa znajdująca się poza pasem drogowym to trasa biegnąca wzdłuż rzeki Barycz w mieście Odolanów. Nawierzchnia dróg rowerowych w Gminie wykonana została z asfaltu lub kostki brukowej.

Gminę i Miasto Odolanów przecinają także 4 szlaki rowerowe:

- Szlak rowerowy „Dookoła Powiatu Ostrowskiego” (POS-102c) o kolorze czerwonym;
- Niebieski szlak rowerowy (POS-219n);
- „Szlak architektury drewnianej – Krzyże Brylińskiego” o kolorze żółtym (POS-239y);
- Pomarańczowy szlak rowerowy „Dolina Baryczy”, odcinek Odolanów-Grabownica.

W mieście Odolanów znajdują się również trzy parki – Park Miejski, Park Natury oraz Park 600-lecia. Pierwszy z wymienionych obiektów powstał ok. 1895 roku w miejscu rozebranego wcześniej średniowiecznego zamku. Park usytuowany jest przy ul. Dworcowej, w ścisłym centrum miasta i graniczy z rzeką Barycz. Na jego terenie znajduje się Pomnik im. Powstańców Wielkopolskich oraz punkt wodowania kajaków. Na przestrzeni lat park wyposażony został w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną – m.in. park linowy, plac do gry w ping-ponga, szachy, miejsce do gry w boule oraz zewnętrzną siłownię i plac zabaw dla

dzieci. Obiekty te stanowią część atrakcji Kolorowego Szlaku Karpi. Szlak wyznaczony został poprzez usytuowanie 30 figur karpi na terenie gmin znajdujących się w Dolinie Baryczy. Z kolei Park Natury znajduje się przy ul. Bartosza i zajmuje powierzchnię 12 ha. Na jego terenie wzniesiono w 2003 roku okazałą Bramę 600-lecia. Budowla ta powstała na pamiątkę nadania praw miejskich. Brama ma 7,5 m wysokości oraz 25 m szerokości, a kształtem przypomina wieżę znajdującą się w herbie Gminy i Miasta Odolanów. Ponadto w centralnej części Parku znajduje się Obserwatorium Astronomiczne dostępne dla wszystkich mieszkańców, fontanna z postacią Posejdona oraz zegar słoneczny. Dodatkowo Park zdobią drewniane figury oraz pomniki Noblistów Polskich. Park Natury wyposażony został również w liczne altany oraz miejsca do wypoczynku. Natomiast Park 600-lecia powstał w 2003 r. z okazji uczczenia 600 letniej historii Odolanowa. Park ciągnie wzdłuż ulicy Kaliskiej. Nad parkiem góruje pomnik św. Marcina patrona Ziemi Odolanowskiej.

Ryc. 12. Ścieżki rowerowe na terenie Gminy i Miasta Odolanów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wielkopolskiej Bazy Dróg Rowerowych.

Gmina i Miasto Odolanów charakteryzuje się unikatowymi walorami przyrodniczymi, które stanowią jej wizytówkę. Lokalny krajobraz zdominowany jest przez malownicze kompleksy leśne, łąki i stawy. Na terenie badanej jednostki znajduje się także Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy” oraz łąki Odolanowskie – obszar występowania licznych gatunków flory i fauny. Dziedzictwo historyczno-kulturowe Gminy oraz zabytki architektury sakralnej w Odolanowie dodatkowo wpływają na wysoki potencjał turystyczny jednostki.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

Poziom przedsiębiorczości danej jednostki administracyjnej odzwierciedlony jest m.in. w liczbie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w systemie REGON. Poniższa tabela przedstawia zmiany liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie i Mieście Odolanów na tle grupy porównawczej, którą stanowią takie jednostki jak: Nowe Skalmierzyce, Ostrów Wielkopolski (miasto i gmina wiejska), Przygodzice, Raszków, Sierszowice i Sośnie. Kryterium doboru gmin było ich położenie w powiecie ostrowskim. Analizując przedstawione dane, można zaobserwować, że na przestrzeni okresu badań najczęściej przedsiębiorstw znajdowało się w mieście Ostrów Wielkopolski. W 2018 roku ich liczba wyniosła 9 249, a w 2022 roku 10 064. Ponadto w stolicy powiatu nastąpił największy przyrost nowych podmiotów gospodarczych (+815). Z kolei najmniejszą liczbę firm w badanym okresie odnotowano w Gminie Sośnie – 456 (2018) oraz 555 (2022). Dla tej jednostki zaobserwowano również najniższy przyrost liczby zarejestrowanych podmiotów w systemie REGON (+99). W 2018 roku w Gminie i Mieście Odolanów znajdowały się 1 223 podmioty gospodarcze, co stanowiło 7,3% wszystkich firm w powiecie ostrowskim. W kolejnych latach liczba przedsiębiorstw w jednostce wzrosła o 193. Na przestrzeni okresu badań przyrost ten był jednym z niższych na tle powiatu. W 2022 roku odnotowano w Gminie 1 416 podmiotów.

Tab. 5. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie ostrowskim w latach 2018-2022

JST	2018		2022		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2018-2022
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat ostrowski	17 081	100,0%	19 422	100,0%	2 341
Ostrów Wlkp. (miasto)	9 249	54,1%	10 064	51,8%	815
Nowe Skalmierzyce	1 202	7,0%	1 476	7,6%	274
Odolanów	1 223	7,2%	1 416	7,3%	193
Ostrów Wlkp.	1 858	10,9%	2 256	11,6%	398
Przygodzice	1 189	7,0%	1 415	7,3%	226
Raszków	1 107	6,5%	1 275	6,6%	168
Sierszowice	797	4,7%	965	5,0%	168
Sośnie	456	2,7%	555	2,9%	99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród działających na obszarze Gminy i Miasta Odolanów przedsiębiorstw największy odsetek stanowiły podmioty sekcji F zajmujące się budownictwem. W 2022 roku odnotowano 342 takie firmy, co stanowiło ok. 24% wszystkich zarejestrowanych podmiotów na terenie Gminy. Pozostałe największe sekcje PKD na wskazanym obszarze to kolejno – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21%), przetwórstwo przemysłowe (13%) oraz pozostała działalność usługowa (8%). Z kolei najmniejsza liczba podmiotów gospodarczych w Gminie to przedsiębiorstwa zajmujące się wytwarzaniem

i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (1 szt.), górnictwem i wydobywaniem (4 szt.) oraz dostawą wody (5 szt.). W 2022 roku na terenie Gminy nie funkcjonowały organizacje i zespoły eksterytorialne.

Tab. 6. Podmioty działające na terenie Gminy i Miasta Odolanów w 2022 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	63	4%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	4	0%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	178	13%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5	0%
SEKCJA F Budownictwo	342	24%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	292	21%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	67	5%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	24	2%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	17	1%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	25	2%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	29	2%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	73	5%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	49	3%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	1%
SEKCJA P Edukacja	36	3%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	51	4%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	27	2%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	117	8%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Największymi przedsiębiorcami na terenie Gminy i Miasta Odolanów są następujące podmioty gospodarcze:

- Krio-Serwis Sp. z o.o.;
- ORLEN S.A. PGNiG Oddział w Odolanowie;
- Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz-System;
- Dombud Sp. z o.o.;
- Woseba Sp. z o.o.;
- PHU Deftrans Sp. z o.o.;
- Pupil-Foods Sp. z o.o.;
- Dinopol Sp. z o.o.;
- PHU Defacto;
- Dozamech Sp. z o.o., Sp. k.;
- M-Rol Sp. z o.o.;
- Tartak Burkietowicz s.c.;
- Meble Doktor;
- KORTRANS – kora sosnowa, biomasa, transport – Jan Jacyno;

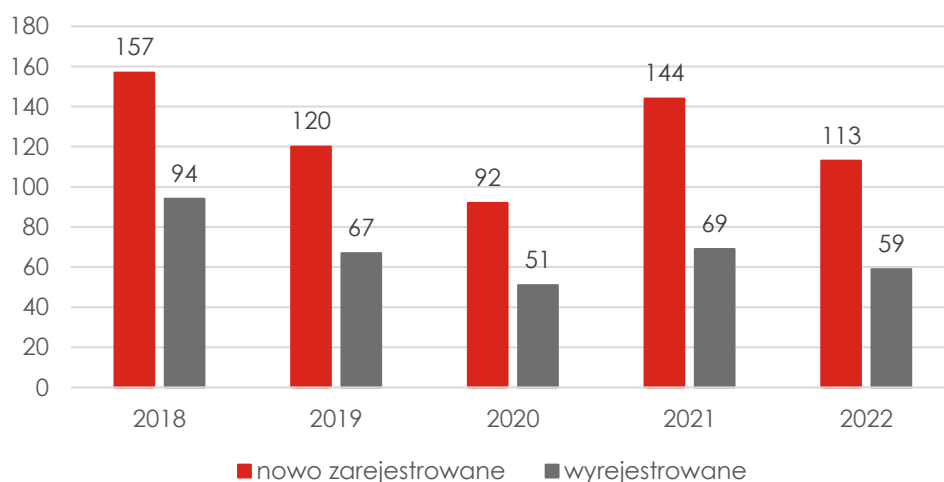
- SKOPLAST – producent rur kanalizacyjnych i wodociągowych oraz rynien z tworzyw sztucznych;
- GS Odolanów;
- PHU Walczak Witold;
- Przedsiębiorstwo SOLARBUD Barbara Pawlak, Jakub Pawlak Spółka Jawna.

Gmina i Miasto Odolanów jest członkiem Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Małej Przedsiębiorczości (SSEMP SA), która została powołana na podstawie ustawy z 20 października 1944 r. o specjalnych strefach ekonomicznych. W ramach działalności SSEMP władze badanej jednostki wyznaczyły na terenie Gminy tereny inwestycyjne o łącznej powierzchni ok. 20 ha. Należą do nich:

- 1) Działki inwestycyjne w miejscowości Głisznica, Gmina i Miasto Odolanów (dz. 559; dz. 566), o łącznej powierzchni 16,24 ha, działki nie są uzbrojone;
- 2) Działki inwestycyjne znajdujące się przy ul. Fabrycznej w miejscowości Raczyce, Gmina i Miasto Odolanów (dz. 1201; dz. 1202), o łącznej powierzchni 2,9500 ha, działki nie są uzbrojone.

Gmina i Miasto Odolanów jest również partnerem Baltic Pipe Project. W latach 2020-2022 na terenie badanej jednostki przeprowadzono inwestycję polegającą na rozbudowie istniejącej Tłoczni Gazu w pobliżu Odolanowa, rozbudowie węzła przesyłowego w Odolanowie oraz na wykonaniu połączenia tych elementów z istniejącą infrastrukturą. Tłocznia znajdująca się na terenie Gminy i Miasta Odolanów jest jednym z trzech tego typu obiektów w Polsce. Oznacza to, że znajdująca się w badanej jednostce infrastruktura ma charakter strategiczny.

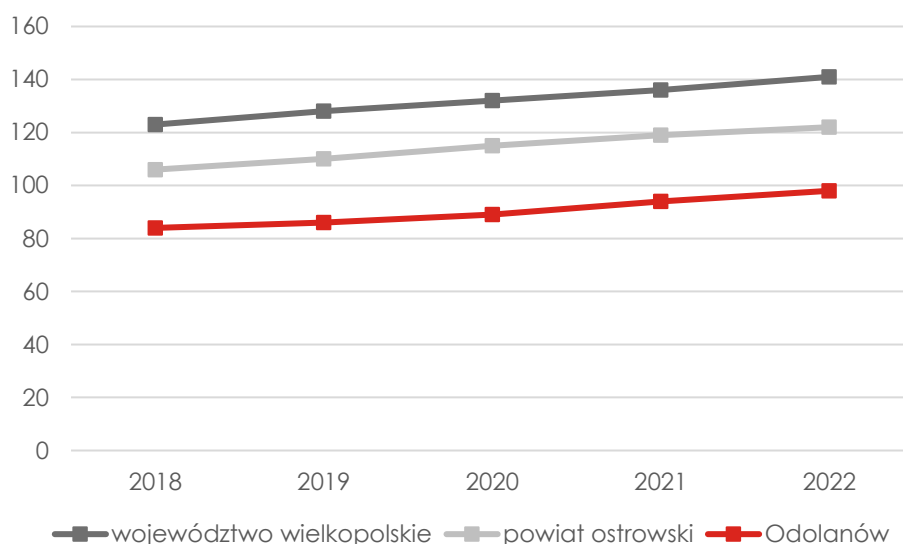
Poniższy wykres przedstawia liczbę nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie i Mieście Odolanów w latach 2018-2022. Corocznie liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw przewyższała liczbę firm wyrejestrowanych. W 2021 roku różnica ta była największa i wynosiła 75 podmiotów. Zjawisko to jest pozytywne, ponieważ świadczy o rosnącej aktywności zawodowej mieszkańców. Dodatkowo należy wnioskować o poprawiających się w Gminie warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej.

Ryc. 13. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Gminy i Miasta Odolanów

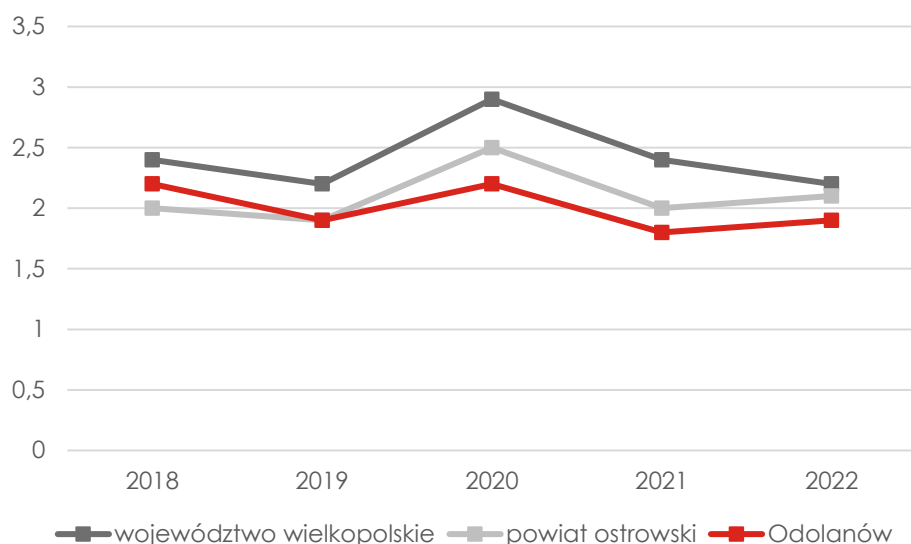
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższy wykres przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie i Mieście Odolanów na tle powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego. Analizując przedstawione dane zaobserwować można wspólny trend wzrostowy dla wszystkich badanych jednostek. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano na poziomie województwa wielkopolskiego – w 2018 roku liczba podmiotów na 1000 mieszkańców wynosiła 123, a w 2022 roku 141. NA przestrzeni okresu badań wartości uzyskane w powiecie ostrowskim były średniorocznie niższe o 20 jednostek niż w województwie. Z kolei krzywa w Gminie i Mieście Odolanów kształtowała się w badanym okresie w przedziale 80-100.

Ryc. 14. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie i Mieście Odolanów na tle powiatu i województwa
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2018-2022 średnia liczba zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Odolanów ulegała zmianom. Na początku okresu badań wartość wskaźnika wynosiła ok. 2,2%. W kolejnym roku udział ten zmniejszył się do poziomu 1,9%. Z kolei w 2020 roku zaobserwowano wzrost wartości tego wskaźnika, który ponownie wyniósł ok. 2,2%. Sytuacja ta wywołana została przez pandemię COVID-19 oraz wprowadzone w gospodarce narodowej zmiany wynikające z zaistniałego stanu kryzysowego. W okresie 2021-2022 udział bezrobotnych ponownie spadł i kształtował się na poziomie ok. 2%. Na przestrzeni okresu badań wartości uzyskane w Gminie i Mieście Odolanów były niższe do wyników otrzymanych na poziomie województwa wielkopolskiego oraz powiatu ostrowskiego, co może wskazywać na dobrze rozwiniętą strukturę lokalnego rynku pracy oraz wysoki poziom aktywności gospodarczej.

Ryc. 15. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Odolanów na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela przedstawia strukturę osób bezrobotnych w powiecie ostrowskim pod koniec 2022 roku. Liczba zarejestrowanych ogółem wyniosła wówczas 1 998 osób, w tym 1 136 osób stanowiły kobiety (56,86%). Największą grupę, pod względem czasu pozostawania bez pracy w miesiącach, stanowiły osoby nie pracujące od 1 do 3 miesięcy – 507 osób. Z kolei najmniejsza grupa składała się z bezrobotnych pozostawających bez pracy od 12 do 24 miesięcy. Analizując przedstawione w tabeli wartości według grup wiekowych, zaobserwowano, że największy udział bezrobotnych tworzyły pod koniec 2022 roku osoby w przedziale wiekowym 35-44. Osoby starsze, w przedziałach wiekowych: 55-59 oraz 60 lat i więcej, stanowiły wówczas najmniejszą grupę. Pod względem wykształcenia największy odsetek stanowili bezrobotni, którzy uzyskali wykształcenie zasadnicze zawodowe lub branżowe – 624 osoby. Z kolei najmniejszą grupę stanowiły osoby, które uzyskały wykształcenie wyższe. Podsumowując, największy udział zarejestrowanych bezrobotnych ogółem w powiecie ostrowskim pod koniec 2022 roku przypadał na osoby pozostawające bez pracy od 1 do 3 miesięcy, które zdobyły wykształcenie zasadnicze zawodowe lub branżowe oraz znajdujące się w przedziale wiekowym 35-44 lata.

Tab. 7. Struktura bezrobotnych w powiecie ostrowskim (stan na koniec 2022 roku)

		Ogółem	w tym kobiety
Bezrobotni zarejestrowani ogółem		1 998	1 136
Czas pozostawania bez pracy w m-c	do 1	303	134
	1-3	507	269
	3-6	449	282
	6-12	363	219
	12-24	169	113
	powyżej 24	207	119
Wiek	18-24	306	179
	25-34	454	309
	35-44	497	313
	45-54	406	228
	55-59	211	106
	60 lat i więcej	124	1
Wykształcenie	wyższe	236	166
	policealne i średnie zawodowe/branżowe	402	247

	średnie ogólnokształcące	303	183
	zasad. zawodowo/branżowe	624	297
	gimnazjalne/podstawowe i poniżej	433	243

Źródło: Sprawozdanie z rynku pracy MRPIT-01. Powiatowy Urząd Pracy dla Powiatu ostrowskiego.

Zgodnie z danymi z „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie ostrowskim w 2022 roku” maksymalny deficyt stwierdzono w następujących grupach zawodów:

- Lekarze;
- Pielęgniarki i położne;
- Operatorzy obrabiarek skrawających;
- Pracownicy przetwórstwa metali;
- Przetwórcy mięsa i ryb;
- Robotnicy budowlani;
- Spawacze;
- Tapicerzy.

Według danych GUS, w 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie ostrowskim wynosiło 5 499,39 zł, co stanowiło ok. 82% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto dla średniej krajowej.

2.2. Infrastruktura i środowisko

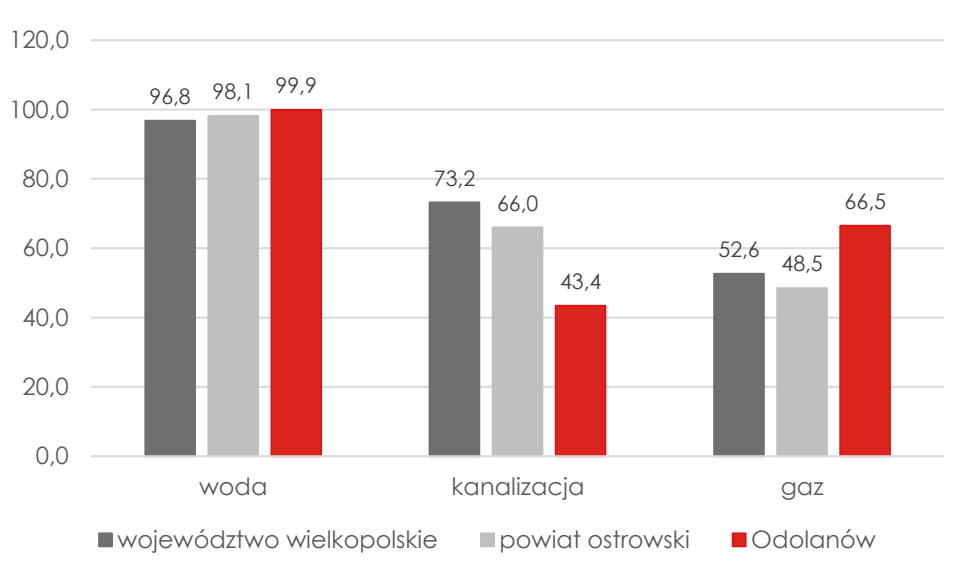
Infrastruktura drogowa

Sieć transportowa w Gminie i Mieście Odolanów składa się z 20,1 km dróg wojewódzkich, 64,6 km dróg powiatowych oraz 90,4 km dróg gminnych publicznych. Przez teren badanej jednostki nie przebiegają szlaki o znaczeniu międzynarodowym lub krajowym. Najważniejszą arterią komunikacyjną dla mieszkańców Gminy stanowi droga wojewódzka nr 445 (relacji Odolanów-Ostrów Wielkopolski). Trasa ta zapewnia połączenie samochodowe z dwoma ośrodkami regionalnymi Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej – Ostrowem Wlkp. (15 km od centrum Gminy) i Kaliszem (39 km od centrum Gminy). Do najważniejszych **planowanych inwestycji** drogowych na terenie badanej jednostki zaliczono: przebudowę i rozbudowę drogi gminnej nr 796292P (relacji Raczyce-Biedaszki) wraz z budową kanalizacji deszczowej, połączenie drogi powiatowej 5328P z drogą wojewódzką DW 444, przebudowę i rozbudowę drogi gminnej nr 796329P ul. Nowa w Odolanowie, rozbudowę drogi gminnej nr 796407P ul. Fabryczna w Raczykach oraz rozbudowę drogi gminnej nr 796422P ul. Nadbaryczna w Tarchałach Wielkich. Monitoring stanu dróg prowadzony jest w Gminie w ujęciu rocznym. Nawierzchnia drogowa w mieście Odolanów utrzymywana jest w stanie dobrym. Z kolei na terenach wiejskich występuje potrzeba wzmocnienia istniejącej infrastruktury drogowej.

Urządzenia sieciowe

Stan infrastruktury technicznej na terenie danej jednostki jest jednym z głównych czynników wpływających na jej atrakcyjności pod względem prowadzenia działalności gospodarczej. W 2021 roku w Gminie i Mieście Odolanów odsetek korzystających z sieci wodociągowej wyniósł 99,9%. Wynik ten zbliżony był do wartości osiągniętych na poziomie wojewódzkim oraz powiatowym. Oznacza to, że w danym roku niemalże wszyscy mieszkańcy Gminy posiadali dostęp do bieżącej wody. Pod względem infrastruktury kanalizacyjnej odsetek korzystających z niej mieszkańców Gminy wyniósł już zaledwie 43,4%. Należy zaznaczyć, że wartość wskaźnika na poziomie województwa wielkopolskiego wyniosła wówczas 73,2%, a na poziomie powiatu ostrowskiego 66%. Zjawisko to może negatywnie oddziaływać na środowisko przyrodnicze jednostki, prowadząc do zakwaszenia gleb, degradacji biosfery

oraz emisji zanieczyszczeń płynnych do wód gruntowych. W 2021 roku udział korzystających z sieci gazowej w Gminie wyniósł 66,5%. Wartość ta znacząco przewyższała wyniki odnotowane na poziomie województwa oraz powiatu. Wysoki udział korzystających z sieci gazowej na terenie badanej jednostki pozwala ograniczać negatywne skutki wykorzystywania paliw stałych do produkcji energii cieplnej. Im większy udział gospodarstw domowych przyłączonych do sieci gazowej, tym mniejsza ilość uwalnianego do atmosfery dwutlenku węgla i dwutlenku siarki, które stanowią trujące dla organizmu ludzkiego związki chemiczne.

Ryc. 16. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie i Mieście Odolanów w 2021 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie wody na terenie Gminy i Miasta Odolanów jest Odolanowski Zakład Komunalny Sp. z o.o., który zlokalizowany jest przy ul. Odolanowskiej 17

w miejscowości Raczyce. Właścicielem spółki jest Gmina i Miasto Odolanów. Zauważalnymi problemami w zakresie dostępu do sieci wodociągowej dla mieszkańców jednostki są: zanieczyszczenie wód podziemnych i ujęcia wody w Odolanowie, zdekaptalizowanie sieci żeliwnej na terenie miasta Odolanów oraz występowanie sieci azbestowej na terenie Gminy. W odpowiedzi na wymienione powyżej utrudnienia władze jednostki planują następujące inwestycje i działania naprawcze: wymiana sieci wodociągowej azbestowej i żeliwnej na terenie Gminy i Miasta Odolanów, budowa nowego ujęcia wody w Odolanowie, rozbudowa stacji uzdatniania wody w Tarchatach Wielkich oraz modernizacja istniejącej już stacji uzdatniania wody w Odolanowie.

Odolanowski Zakład Komunalny sp. z o.o. jest również głównym podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie gospodarki ściekowej na terenie Gminy i Miasta Odolanów. Odpady pochodzące z badanej jednostki oczyszczane są w Oczyszczalni Ścieków w Odolanowie. Przepustowość obiektu wynosi 750 m³/d, a poziom oczyszczania ścieków jest zgodny z normami i pozwoleniami wodnoprawnymi. Przy obecnym poziomie mieszkańców oczyszczalnia jest przepustowa, jednak wraz ze wzrostem liczby ludności zauważono konieczność jej rozbudowy do 15 000 m³/d. Na terenie badanej jednostki prowadzone jest również wsparcie lokalnej społeczności, która nie ma podłączenia do sieci kanalizacyjnej – Gmina zleca wykonanie dokumentacji projektowej rozbudowy sieci kanalizacyjnej w miejscowości poza aglomeracją oraz oferuje usługę wywozu nieczystości ze zbiorników bezodpływowych. Gmina prowadzi inwentaryzację szamb i przydomowych

oczyszczalni ścieków na wniosek mieszkańców lub policji. Ostatnia kontrola miała miejsce w 2023 roku.

Na terenie Gminy funkcjonuje Oddział PGNIG w Odolanowie, który zajmuje się produkcją gazu wysokometanowego grupy E, a także sprężaniem i przesyłaniem tego surowca do krajowej sieci przesyłowej lub podziemnych magazynów gazu. Ponadto Spółka prowadzi prace związane z odzyskiwaniem helu z gazu ziemnego zaazotowanego oraz dostarczaniem skroplonego gazu ziemnego do użytkowników prywatnych. Infrastruktura ta podłączona jest do znajdującej się w Odolanowie tłoczni gazu oraz funkcjonującej na terenie Gminy sieci przesyłowej.

Głównym operatorem Internetu na terenie Gminy i Miasta Odolanów w 2022 roku było „Przedsiębiorstwo Promax Sp. Jawna Zofia Fórmanek-Okrój, Wiesław Okrój” (ul. Wolności 19 w Ostrowie Wlkp.) oraz forma „Zapnet” Karol Zapart. Przedsiębiorstwo świadczy swoje usługi na terenie powiatu ostrowskiego. Wszystkie miejscowości na terenie Gminy i Miasta Odolanów posiadały w 2022 roku dostęp do Internetu. Ponadto w mieście Odolanów i wsiach Garki, Boników, Raczyce, Tarchaty Wielkie, Wierzbno, Świeca, Huta, Kaczory, Glińnica, Nabyszyce i Uciechów realizowana była usługa dostępu do Internetu szerokopasmowego.

Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów podmiotami odpowiedzialnym za odbiór, wywóz i zagospodarowanie odpadów komunalnych są: Firma Usługowo-Handlowa JARTEX Szczepan Jarantowski, zlokalizowana przy ul. Zakopiańskiej 12 w Kaliszu, oraz Firma Usługowa EKO-KAR Sp. z o. o., Sp. k. z siedzibą przy ul. Polnej 17 w Raszkowie. Gospodarka komunalna z nieruchomości niezamieszkałych prowadzona jest w większości przez Gminę, a częściowo w ramach osobnych umów zawieranych przez klientów indywidualnych. Sposób zbierania odpadów komunalnych podzielony jest na 5 frakcji: zmieszane, biodegradowalne, papier, szkło, tworzywo sztuczne i metal. Częstotliwość odbioru odpadów komunalnych na terenie Gminy od właścicieli nieruchomości odbywa się w zależności od pory roku i rodzaju frakcji. Na obszarze jednostki funkcjonuje jeden Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów, który zlokalizowany jest w miejscowości Raczyce na działce o nr ewidencyjnym 5/1. PSZOK funkcjonuje na terenie Gminy od 2021 roku.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące stanu gospodarki odpadami w Gminie i Mieście Odolanów w latach 2018-2022. Na początku badanego okresu liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wynosiła 13 171 osób. Na przestrzeni lat liczba ta pomniejszyła się o 170 osób i w 2022 roku wyniosła 13 001. Razem ze spadkiem tej wartości spadła również łączna ilość zebranych odpadów komunalnych. W latach 2018-2022 zwiększył się za to udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów. Na początku badanego okresu wynosił on 22%, a na koniec – 41%, co stanowiło niemalże dwukrotnie wyższą wartość wskaźnika. W latach 2018-2020 poziom recyklingu oraz przygotowania do ponownego użycia papieru, szkła, metali i tworzyw sztucznych w Gminie i Mieście Odolanów ulegał zmianom. W 2018 roku wynosił on 30,1% i spełniał wymagane normy. Jednak w kolejnych dwóch latach zaobserwowano znaczące rozbieżności pomiędzy stanem oczekiwanym a stanem faktycznym – różnica pomiędzy zakładanymi a osiągniętymi wartościami wynosiła w 2019 roku 14 punktów procentowych, a w 2020 roku 20 punktów procentowych. Poziom recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych na terenie badanej jednostki we wszystkich latach przewyższał ustanowiony poziom minimalny. Pod względem ograniczenia masy odpadów komunalnych podlegających biodegradacji Gmina spełniała wymagane normy w latach 2018-2021. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych odzwierciedla faktyczny stan segregacji odpadów w wybranej jednostce administracyjnej. Wskaźnik ten obowiązuje

dopiero od 2021 roku, dlatego w okresie poprzedzającym nie ma dla niego danych. We wskazanych latach wartość tego wskaźnika dla Gminy i Miasta Odolanów spełniała wymagany poziom minimalny.

Tab. 8. Stan gospodarki odpadami w Gminie i Mieście Odolanów w latach 2018-2022

		2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		13 171	13 088	13 095	13 016	13 001
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		5 363,49	5 137,69	5 899,77	5 357,76	5 138,75
zmieszane		4 166,64	4 177,94	3 968,04	3 170,43	3 049,88
segregowane		1 196,85	959,75	1 931,73	2 187,33	2 088,94
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		22%	19%	33%	41%	41%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,41	0,39	0,45	0,41	0,40
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	gmina	30,1	26,37	30,17	x	x
	wymagany	30	40	50	x	x
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	gmina	83,43	100	99,47	200,3	x
	wymagany	50	60	70	70	x
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	gmina	25,92	26,59	30,06	21,49	9,02
	wymagany	<40	<40	<35	<35	x
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	gmina	x	x	x	35,85	49,38
	wymagany	x	x	x	>20	>25

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Głównym źródłem ciepła mieszkańców Gminy i Miasta Odolanów jest gaz. W 2022 roku liczba obiektów wykorzystujących ten rodzaj paliwa kopalnego wynosiła 2014. Większość z nich stanowiły mieszkania osób fizycznych (ok. 93%), ale także zakłady przemysłowe i przedsiębiorstwa (ok. 5,5%) oraz budynki administracji publicznej (1,3%). W tym samym roku drugim najczęściej spotykanym źródłem ciepła w Gminie były paliwa stałe – m.in. węgiel, miął oraz ekogroszek. W 2022 roku stanowiły one ok. 25% wszystkich zidentyfikowanych źródeł energii cieplnej na terenie badanej jednostki. Wysoki udział osób korzystających z sieci gazowej pozwala minimalizować negatywne skutki związane z zanieczyszczeniem powietrza, ponieważ w procesie spalania tego rodzaju paliwa wydzielane są mniejsze ilości dwutlenku węgla. Oznacza to, że gaz jest bardziej ekologicznym, a także bardziej wydajnym źródłem energii cieplnej w porównaniu z paliwami stałymi.

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów prowadzony jest monitoring jakości powietrza, za który odpowiedzialne są władze samorządowe jednostki. Działanie realizowane jest przy

wykorzystaniu 5 stacji monitorujących, które rozmieszczone są na obszarze badanej jednostki, przy obiektach użyteczności publicznej. Należą do nich:

1. Gminno-miejskie Centrum Pomocy WIARA-NADZIEJA-MIŁOŚĆ przy ul. Raszkowskiej 36 w Odolanowie;
2. Urząd Gminy i Miasta Odolanów przy ul. Rynek 11 w Odolanowie;
3. Liceum Ogólnokształcące przy ul. Krotoszyńskiej 121 w Odolanowie;
4. Szkoła Podstawowa przy ul. Szkolnej 69 w Tarchatach Wielkich;
5. Szkoła Podstawowa przy ul. Odolanowskiej 80 w Raczcach.

W Gminie planowane są inwestycje związane z rozwojem OZE, które zrealizowane zostaną poprzez zlokalizowanie paneli słonecznych na budynkach użyteczności publicznej oraz budynkach prywatnych w ramach tzw. projektów prosumenckich. Władze samorządowe zamierzają przeprowadzić również termomodernizację obiektów sektora publicznego, które znajdują się na terenie badanej jednostki.

Ochrona środowiska w Gminie i Mieście Odolanów realizowana jest na podstawie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”, który przyjęto na mocy Uchwały nr XXV/216/21 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 15 lutego 2021 roku. W dokumencie stwierdzono następujące cele związane z poprawą jakości środowiska przyrodniczego w Gminie:

- Poprawa jakości powietrza na terenie Gminy i Miasta;
- Poprawa środowiska akustycznego na terenie Gminy i Miasta;
- Utrzymanie poziomu promieniowania elektromagnetycznego poniżej poziomu dopuszczalnego;
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód;
- Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa;
- Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż;
- Zapewnienie prawidłowego użytkowania powierzchni ziemi;
- Racjonalna gospodarka odpadami;
- Utrzymanie dobrego stanu oraz poprawa bioróżnorodności na terenie Gminy i Miasta;
- Zapobieganie powstawaniu poważnych awarii.

W 2022 roku władze jednostki prowadziły działania z zakresu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy i Miasta Odolanów. Przedsięwzięcie to zrealizowano w formie programu pod nazwą „Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy i Miasta Odolanów”. Na realizację celu władze jednostki otrzymały dotację, która pokryła 70% poniesionych kosztów. W rezultacie zutylizowano 188,4 tony wyrobów zawierających azbest. Dodatkowo w tym samym roku Gmina zrealizowała „Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na obszarze Gminy i Miasta Odolanów na rok 2022” (Uchwała nr XXXVI/322/22 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 24 lutego 2022 r.). W ramach programu prowadzono takie działania jak: wyłapywanie bezdomnych zwierząt przy użyciu środków niezagrażających ich życiu i zdrowiu, transport odłowionych zwierząt do schroniska oraz zapewnienie im właściwej opieki weterynaryjnej, warunków bytowych i wyżywienia.

W trosce o ochronę środowiska Gmina wraz z sąsiednimi gminami tj. Miastem Sulmierzyce oraz Gminą Przygodzice zawarła porozumienie o powołaniu Klastra Energii Gmin Odolanów, Przygodzice, Sulmierzyce, którego głównym celem jest pozyskanie środków zewnętrznych na opracowanie dokumentacji technicznej a później realizację inwestycji w

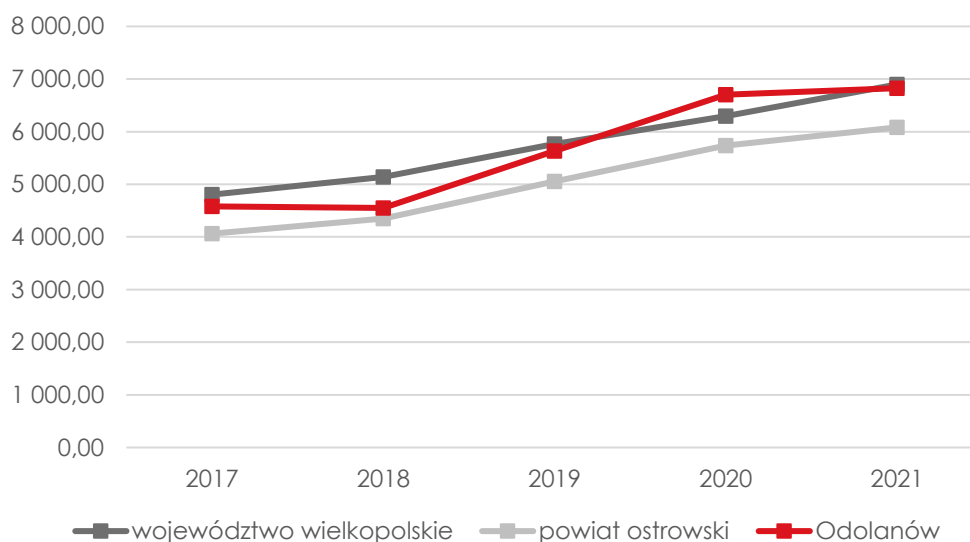
wyniku których produkowana będzie energia elektryczna z OZE. Docelowo planowane jest utworzenie Spółdzielni Energetycznej.

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

W latach 2017-2022 dochody budżetowe Gminy i Miasta Odolanów ulegały zmianom. Na początku badanego okresu dochód ogółem jednostki wyniósł ponad 66,6 mln zł. W latach 2017-2021 ilość środków zasilających corocznie budżet Gminy regularnie się zwiększała, a w 2022 roku osiągnęła wartość 97,7 mln zł. Oznacza to, że na przestrzeni 6 lat dochody badanej jednostki w ujęciu rocznym wzrosły o ok. 30 mln zł. Przyrost ten osiągnięty został m.in. poprzez uzyskanie zwiększonych wpływów z tytułu udziału Gminy w podatkach centralnych PIT i CIT, otrzymanie większej ilości środków finansowych w ramach dotacji przeznaczanych na cele bieżące oraz wzrost wartości podatku od nieruchomości. Największe dochody odnotowano w 2021 roku, kiedy to dochód ogółem wyniósł ponad 98,8 mln zł. Z kolei największy przyrost środków w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano w 2019 roku – dynamika zmian wyniosła wówczas ok. 123%. Na przestrzeni badanego okresu wzrosły także wydatki budżetowe Gminy i Miasta Odolanów. Na początku okresu badań wydatki ogółem kształtowały się na poziomie ok. 69,5 mln zł. W 2022 roku wyniosły one już ponad 106,1 mln zł. Sytuacja ta związana była ze wzrostem kosztów obsługi długu, a także wydatkami inwestycyjnymi. Na skutek wyższego poziomu wydatków w stosunku do dochodów w okresie 2017 do 2019 roku oraz w 2022 roku, wynik budżetu Gminy osiągnął wartość ujemną. Oznacza to, że we wskazanych latach wydatki przewyższały dochody.

Poniższy wykres przedstawia dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie i Mieście Odolanów na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021. Na początku badanego okresu krzywa dochodu w Gminie kształtowała się na poziomie 4 500 zł. W kolejnym roku zaobserwowano jej minimalny spadek, jednak w następnych latach odnotowano sukcesywny wzrost wartości krzywej. W 2021 roku dochód ogółem na 1 mieszkańca w badanej jednostce wyniósł już ponad 6 800 zł. Był to najszybszy i największy wzrost na przestrzeni analizowanego okresu. Należy również zaznaczyć, że wyniki osiągnięte na poziomie Gminy i Miasta Odolanów przewyższyły wartości odnotowane w powiecie ostrowskim oraz kształtowały się w podobny sposób do wyników wojewódzkich.

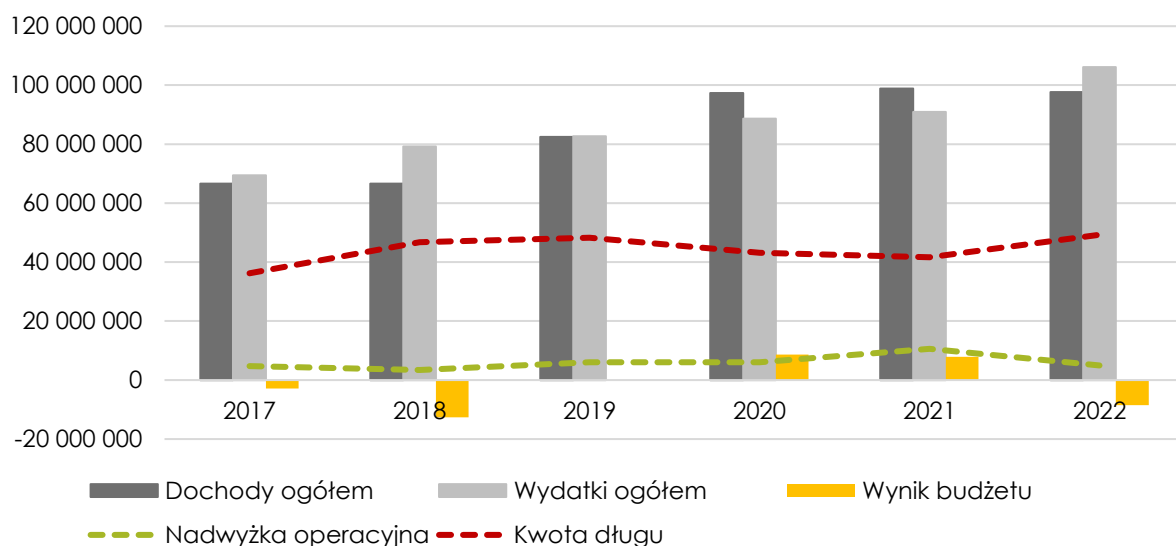

Ryc. 17. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie i Mieście Odolanów na tle powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa rycina przedstawia wykonanie budżetu Gminy i Miasta Odolanów w latach 2017-2022. Na początku badanego okresu, w 2017 roku, wydatki ogółem przewyższyły dochody Gminy

o ponad 2,8 mln zł. Ponadto kwota długu w tym samym roku wyniosła ok. 36,2 mln zł. W 2018 roku deficyt budżetowy jednostki kształtował się na poziomie -12,5 mln zł. Była to największa luka finansowa w analizowanym okresie. Ponadto w tym samym roku wzrosła kwota zadłużenia, która wyniosła wówczas ponad 46 mln zł. W 2019 roku wydatki nadal przewyższały dochody, jednak deficyt budżetowy kształtował się już na poziomie ok. -253 tys. zł. W latach 2020-2021 odnotowano wzrost dochodów nad wydatkami. Spadła również kwota zadłużenia oraz wzrosła nadwyżka operacyjna. W 2022 roku wydatki ponownie przewyższyły dochody Gminy o ponad 8,4 mln zł. Wzrosła również kwota zadłużenia, która wyniosła wówczas ponad 49 mln zł, osiągając tym samym najwyższy wynik w analizowanym okresie. Na końcu okresu badań zanotowano również spadek wartości nadwyżki operacyjnej.

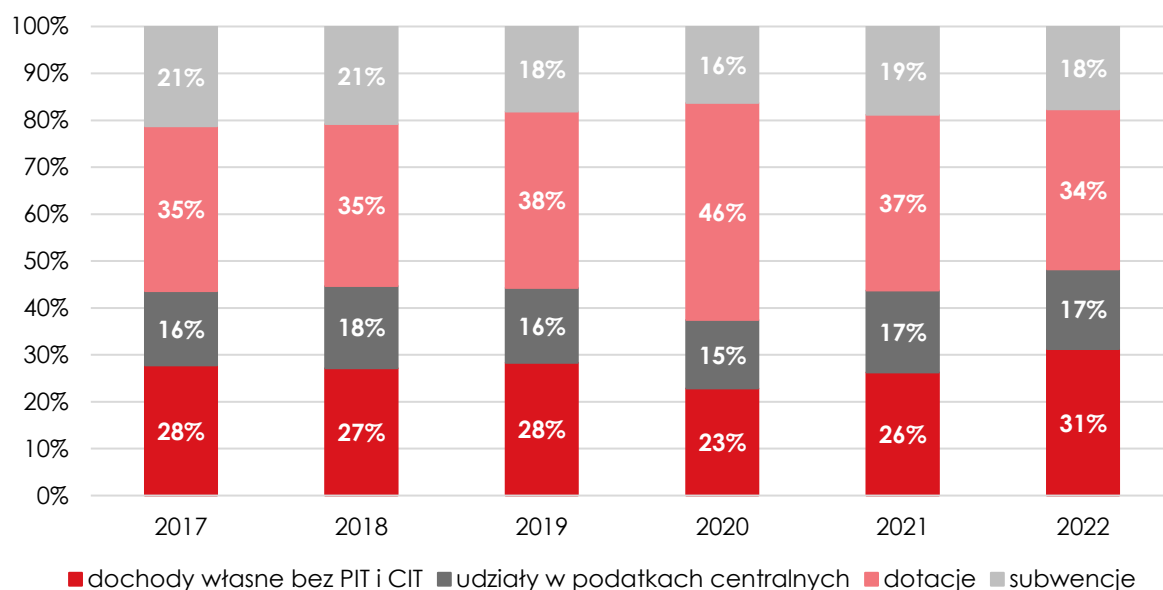

Ryc. 18. Wykonanie budżetu Gminy i Miasta Odolanów w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych Gminy i Miasta Odolanów.

Struktura dochodów i wydatków

Analizując strukturę dochodów Gminy i Miasta Odolanów w latach 2017-2022 zauważyć można, że na przestrzeni badanego okresu największy udział w omawianej strukturze miały dotacje. Średniorocznie stanowiły one ok. 35% wszystkich dochodów jednostki, a w 2020 roku osiągnęły one najwyższą wartość – 46%. Drugą, pod względem wielkości, grupę dochodów stanowiły dochody własne bez PIT i CIT Gminy. Na przestrzeni badanego okresu kształtowały się one na średnim poziomie ok. 27%. Najwyższą wartość dochodów własnych Gmina osiągnęła w 2022 roku – 31%. W badanych latach zarówno subwencja, jak i udział w podatkach centralnych kształtowały się na zbliżonym poziomie ok. 18%. Analizując poniższy wykres można zaobserwować, że w latach 2017-2022 środki zewnętrzne (dotacje i subwencje) stanowiły ponad połowę wszystkich dochodów Gminy i Miasta Odolanów. Z kolei suma dochodów własnych oraz udziały w podatkach centralnych wynosiły średniorocznie 45% wszystkich dochodów, co wskazuje na dużą samodzielność w kształtowaniu wysokości i struktury dochodów Gminy.

Ryc. 19. Struktura dochodów Gminy i Miasta Odolanów w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniższa tabela przedstawia strukturę bazy podatkowej w Gminie i Mieście Odolanów oraz wielkości wpływów do budżetu z tytułu poszczególnych danin w latach 2018-2022. Największy udział w strukturze podatkowej Gminy stanowił podatek od nieruchomości, który w 2017 roku wynosił 12,3 mln zł, a w 2022 roku wzrósł do 16,2 mln zł. Gmina odnotowała również znaczące wpływy z tytułu udziałów w podatku dochodowym od osób prywatnych (PIT) oraz udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych (CIT), ze względu na funkcjonowanie dużej strefy przemysłowej, a także podatku od czynności cywilnoprawnych. W badanym okresie Gmina charakteryzowała się również wysokimi wpływami budżetowymi z tytułu opłaty eksploatacyjnej. Sytuacja ta związana była z działalnością na terenie jednostki tłoczni gazu ziemnego. Najmniejszą część w strukturze bazy podatkowej we wskazanych latach stanowiła karta podatkowa, wpływy z opłaty skarbowej oraz podatek leśny.

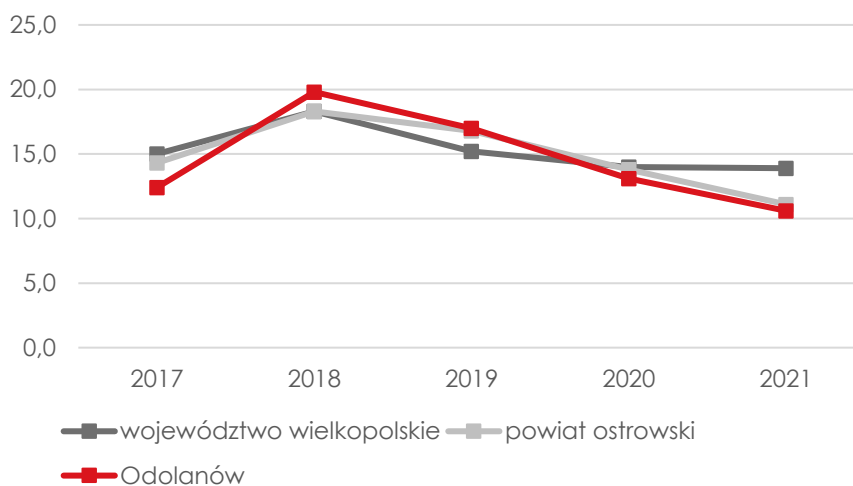
Tab. 9. Dochody podatkowe Gminy i Miasta Odolanów w latach 2018-2022 (zł)

	2018	2019	2020	2021	2022
PIT	10 680 178,00	12 138 579,00	12 285 887,00	13 731 125,00	14 570 957,57
CIT	1 006 989,97	1 010 019,26	1 957 300,73	3 513 783,32	2 033 562,37
podatek rolny	162 246,26	177 446,20	210 482,14	206 836,82	211 912,58
podatek od nieruchomości	12 254 156,68	13 789 281,37	14 679 400,85	15 355 200,38	16 196 921,94
podatek leśny	88 046,00	87 700,00	89 950,00	91 048,00	99 674,00
podatek od środków transportowych	419 251,59	435 620,64	418 841,73	490 066,94	330 421,99
karta podatkowa	3 973,70	2 701,87	3 271,59	5 700,56	50 425,84
podatek od czynności cywilnoprawnych	455 266,18	380 112,29	441 361,97	603 243,94	681 762,92
wpływy z opłaty skarbowej	43 869,00	45 806,54	55 667,50	66 010,00	58 904,00
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	305 111,11	307 135,93	343 185,97	410 613,78	424 201,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniższy wykres przedstawia udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie i Mieście Odolanów na tle powiatu ostrowskiego oraz województwa

wielkopolskiego w latach 2017-2021. Analizując przedstawione dane zaobserwować można, że zarówno w badanej jednostce, jak i w grupie porównawczej, udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem wzrósł w 2018 roku. Osiągnął on wówczas najwyższą wartość na przestrzeni badanego okresu. Następnie, w późniejszych latach, zaobserwowano jego spadek. W Gminie i Mieście Odolanów odnotowano największe zmiany tego wskaźnika – w 2018 roku udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem kształtował się na poziomie 20%, a w 2021 roku wyniósł ok. 10%.

Ryc. 20. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie i Mieście Odolanów na tle powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2017-2021
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Pozyskane środki zewnętrzne

Fundusze Europejskie 2014-2020

Gmina i Miasto Odolanów pozyskała w latach 2014-2020 dofinansowanie z funduszy europejskich na wymienione w poniższej tabeli projekty. Zgodnie z informacjami zawartymi na stronie www.mapadotacji.gov.pl, łączna wartość dofinansowania wszystkich projektów wyniosła

14,3 mln zł i przeznaczona była na projekty związane z rewitalizacją, energetyką, ochroną środowiska, integracją społeczną oraz nauką i rozwojem. Działania finansowane były w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

Tab. 10. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w Gminie i Mieście Odolanów w latach 2014-2020

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program	Wartość dofinansowania
1.	Poprawa jakości powietrza poprzez zwiększenie udziału OZE w wytwarzaniu energii na terenie Gminy i Miasta Odolanów	Gmina i Miasto Odolanów	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	4 284 250,85 zł
2.	Rewitalizacja Gminy i Miasta Odolanów	Gmina i Miasto Odolanów	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	3 757 101,97 zł
3.	Termomodernizacja budynków oświatowych na terenie Gminy i Miasta Odolanów wraz z montażem OZE	Gmina i Miasto Odolanów	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	3 268 246,72 zł

4.	Przebudowa kościoła poewangelickiego w Odolanowie na salę wielofunkcyjną wraz z zagospodarowaniem terenu	Gmina i Miasto Odolanów	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	1 865 562,89 zł
5.	Budowa punktu gromadzenia odpadów problemowych w miejscowości Raczyce	Gmina i Miasto Odolanów	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	895 134,88 zł
6.	Wsparcie kształcenia zdalnego w Branżowej Szkole I Stopnia w Odolanowie	Gmina i Miasto Odolanów	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	225 717,50 zł

Źródło: www.mapadotacji.gov.pl

Rządowy Fundusz Polski Ład

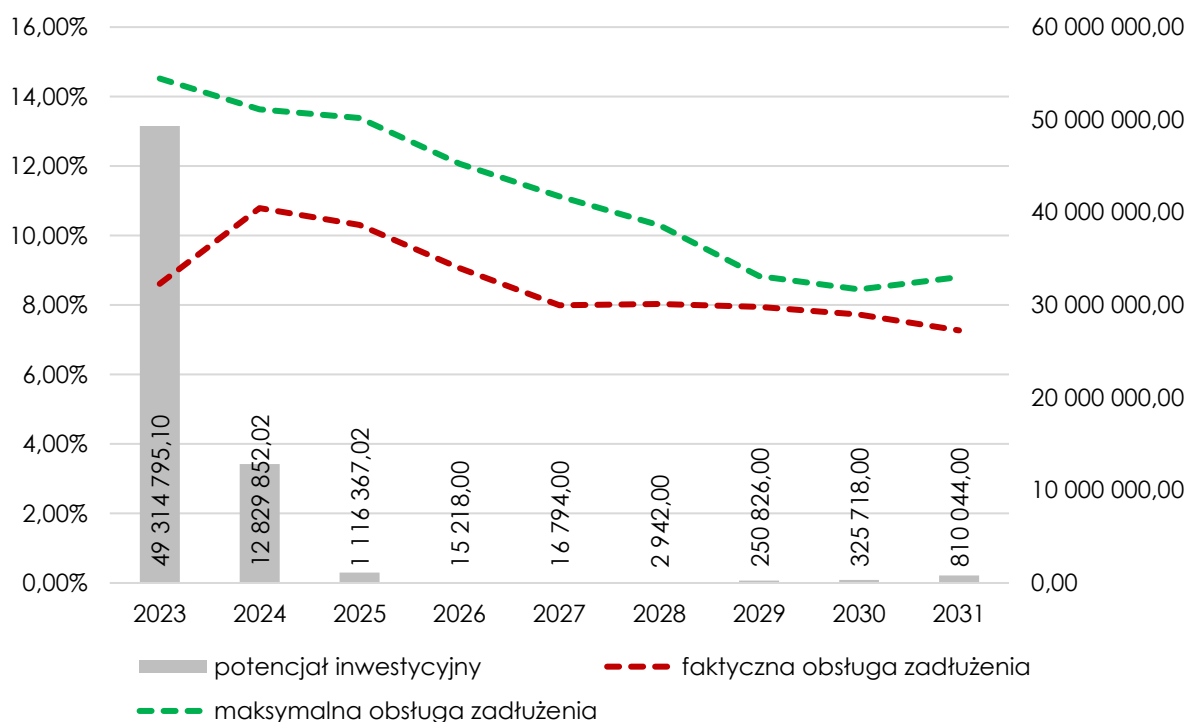
Rządowy Fundusz Polski Ład jest to Program Inwestycji Strategicznych, który ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez BGK. We wszystkich edycjach Programu Gmina i Miasto Odolanów pozyskała środki o łącznej kwocie 22,9 mln zł, które przeznaczone zostały na działania związane z poprawą stanu infrastruktury technicznej na terenie badanej jednostki oraz restauracją zabytkowych obiektów.

Wnioskodawca	Inwestycja	Kwota przyznanego dofinansowania
Gmina i Miasto Odolanów	Budowa pierwszej, przedszkolnej, ogólnodostępnej krytej pływalni na terenie Gminy i Miasta Odolanów	13 500 000 zł
Gmina i Miasto Odolanów	Budowa infrastruktury drogowej na terenie Gminy i Miasta Odolanów	4 050 000 zł
Gmina i Miasto Odolanów	Budowa systemu odprowadzającego wody opadowe z terenów przemysłowych - uporządkowanie gospodarki wodami opadowymi na terenach przemysłowych w Odolanowie	2 635 000 zł
Gmina i Miasto Odolanów	Przebudowa wiaty na budynek Sali Wiejskiej wraz z jej rozbudową o zaplecze gospodarcze	1 141 000 zł
Gmina i Miasto Odolanów	Restauracja zabytkowego budynku wieży ciśnień w Odolanowie	640 000 zł
Gmina i Miasto Odolanów	Restauracja drewnianego Kościoła pw. św. Barbary w Odolanowie	600 000 zł
Gmina i Miasto Odolanów	Restauracja zabytkowego budynku przy ul. Rynek 11 w Odolanowie	400 000 zł

Potencjał inwestycyjny

Poniższy wykres przedstawia prognozowany sposób kształtowania się wskaźnika obsługi zadłużenia w Gminie i Mieście Odolanów w latach 2023-2031. Podstawą prognozy jest Uchwała nr LI/458/23 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 17 sierpnia 2023 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej. Wskaźnik pozwala na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości. Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy i Miasta Odolanów pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań finansowych.

Wykres przedstawia także potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2023-2031. Dane wskazują, że potencjał inwestycyjny Gminy i Miasta Odolanów najwyższą wartość osiągnie w 2023 roku. Wyniesie on wówczas ponad 49,3 mln zł. W następnym roku szacuje się, że nakłady majątkowe spadną ponad 4-krotnie i wyniosą ok. 12,8 mln zł. W kolejnych latach osiągną one nieznaczne wartości. Jest to spowodowane zaplanowaniem wysokich nakładów na spłatę obecnego zadłużenia, którego poziom w 2022 roku osiągnął 50,4% dochodów ogółem. Pozwoli to na jego spłatę do 2031 roku. Sytuacja ta może jednak ulec zmianie i uzależniona jest od stanu i wydajności gospodarki narodowej.

Ryc. 21. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy i Miasta Odolanów na lata 2023-2031
 Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały nr LI/458/23 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 17 sierpnia 2023 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Gminę i Miasto Odolanów w 2022 roku zamieszkiwało 14 439 osób (GUS), co stanowiło ok. 9% wszystkich mieszkańców powiatu ostrowskiego. Gęstość zaludnienia na terenie badanej jednostki wyniosła w tym samym roku 106,1 os./km². Był to wówczas jeden z najwyższych wyników w powiecie ostrowskim. Wyższą gęstość zaludnienia stwierdzono wyłącznie w mieście Ostrów Wielkopolski (1 664,8 os./km²) i gminie Nowe Skalmierzyce (127,5 os./km²). W pozostałych jednostkach odnotowano niższą niż w badanej jednostce, gęstość zaludnienia. Na tle powiatu najniższą wartość wskaźnika zaobserwowano w gminie Sośnie (33,4 os./km²).

Ryc. 22. Gęstość zaludnienia w powiecie ostrowskim w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Poniższa tabela przedstawia zmiany liczby ludności w powiecie ostrowskim w latach 2018-2022. Z analizy danych wynika, że od 2018 roku liczba mieszkańców regionu zmalała o 2 605 osób. W mieście Ostrów Wielkopolski oraz w gminach Raszków, Sieroszewice oraz Sośnie średnia dynamika zmian liczby ludności wahała się w przedziale od -0,2 do -0,9. Oznacza to, że na terenie wskazanych jednostek odnotowano powolny odpływ mieszkańców na przestrzeni okresu badań. Z kolei w gminach Nowe Skalmierzyce, Ostrów Wielkopolski (gmina wiejska) oraz Przygodzice odnotowano przyrost liczby mieszkańców. W 2022 roku największą liczbę ludności stwierdzono w mieście Ostrów Wielkopolski (44% wszystkich mieszkańców powiatu). Z kolei najmniej zaludnionym obszarem w tym samym roku była gmina Sośnie (4% wszystkich mieszkańców powiatu). Na przestrzeni badanego okresu Gmina charakteryzowała się powolnym spadkiem liczby ludności, średniorocznie o 38 osób. Dodatkowo w latach 2018-2022 dynamika zmian liczby mieszkańców w badanej jednostce wyniosła 99,7%. Pomimo spadku liczby mieszkańców, był to jeden z korzystniejszych wyników na tle powiatu, a ryzyko związane z depopulacją oraz negatywnymi skutkami obecnych trendów demograficznych było stosunkowo niskie.

Tab. 11. Zmiany liczby ludności w powiecie ostrowskim w latach 2018-2022

JST	2018	2019	2020	2021	2022	udział w 2022 r.	średnia dynamika
powiat ostrowski	161 519	161 581	159 843	159 293	158 914	100%	99,6%
Ostrów Wlkp. (miasto)	72 050	71 931	70 868	70 296	69 755	44%	99,2%
Nowe Skalmierzyce	15 478	15 563	15 774	15 910	15 986	10%	100,8%
Odolanów	14 628	14 655	14 506	14 474	14 439	9%	99,7%
Ostrów Wlkp.	19 097	19 147	19 078	19 146	19 261	12%	100,2%
Przygodzice	12 123	12 179	12 219	12 285	12 403	8%	100,6%
Raszków	11 901	11 849	11 580	11 501	11 461	7%	99,1%
Sieroszewice	9 663	9 684	9 440	9 361	9 345	6%	99,2%
Sośnie	6 579	6 573	6 378	6 320	6 264	4%	98,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Stan liczby ludności zależy od dwóch zmiennych – przyrostu naturalnego i salda migracji. Przyrost naturalny to różnica pomiędzy urodzeniami żywymi a zgonami. Saldo migracji to z kolei różnica pomiędzy osobami zameldowanymi na danym obszarze a osobami wymeldowanymi.

W 2022 roku ujemny przyrost naturalny stwierdzono w niemalże wszystkich gminach znajdujących się w powiecie ostrowskim. Oznacza to, że na wskazanym terenie liczba ludności zmniejszyła się, a liczba urodzeń żywych nie przewyższyła liczby zgonów, co gwarantowałoby zastępowalność pokoleń w powiecie. Odnotowane wyniki odzwierciedlają negatywny trend demograficzny, który występuje w całym kraju. Najniższe wartości wskaźnika zaobserwowano w mieście Ostrów Wielkopolski (-4,91), gminie wiejskiej Ostrów Wielkopolski (-3,02) oraz w Gminie i Mieście Odolanów (-2,28). Wyjątek stanowiły jedynie Nowe Skalmierzyce i Przygodzice, w których przyrost naturalny w 2022 roku był dodatni. Analizując średnią zmianę wskaźnika od 2018 roku można dodatkowo zaobserwować, że we wszystkich jednostkach wartość przyrostu naturalnego na przestrzeni lat zmniejszyła się. Przedstawione dane odzwierciedlają opisany powyżej spadek liczby ludności w Gminie i Mieście Odolanów. Badana jednostka ulega powolnemu procesowi depopulacji. Dodatkowo ujemna wartość przyrostu naturalnego (-2,28) wskazuje na przyszłe zagrożenie związane z niską dzietnością oraz brakiem zastępowalności pokoleń w Gminie.

W tym samym roku ujemne saldo migracji na 1000 mieszkańców odnotowano wyłącznie w 3 jednostkach znajdujących się na terenie powiatu ostrowskiego: miasto Ostrów Wielkopolski (-3,45), Raszków (-2,44) oraz Sośnie (-6,66). W pozostałych gminach liczba osób zameldowanych przewyższała liczbę osób wymeldowanych. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w Przygodzicach (7,70), gminie wiejskiej Ostrów Wielkopolski (7,66) oraz Nowych Skalmierzycach (3,96). Dodatkowo w Przygodzicach nastąpiła największa średnia zmiana wskaźnika od 2018 roku (2,09). W tym samym roku w Gminie i Mieście Odolanów saldo migracji wyniosło wartość 1,04 osób na 1000 mieszkańców. Ludność napływająca na teren badanej jednostki częściowo rekompensuje ujemny przyrost naturalny, jednak na przestrzeni lat nadal dochodzi do powolnego odpływu mieszkańców z terenu Gminy.

Tab. 12. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie i Mieście Odolanów w latach 2018-2022 na tle powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.
województwo wielkopolskie	-2,16	-0,80	0,40	0,01
powiat ostrowski	-2,93	-0,66	0,10	0,31
Ostrów Wlkp. (miasto)	-4,91	-0,76	-3,45	-0,34
Nowe Skalmierzyce	0,13	-0,13	3,96	0,51
Odolanów	-2,28	-1,05	1,04	0,23
Ostrów Wlkp.	-3,02	-0,60	7,66	1,89
Przygodzice	0,24	-0,44	7,70	2,09
Raszków	-1,57	-1,19	-2,44	-0,21
Sieroszewice	-0,64	-0,24	0,86	0,97
Sośnie	-1,90	-0,40	-6,66	-1,17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela przedstawia udział mieszkańców w wieku 25-34 lat w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców oraz odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Odolanów na tle województwa wielkopolskiego oraz powiatu ostrowskiego w 2018 i 2022 roku. Analizie poddano wskazane grupy wiekowe, ponieważ ludność w wieku 25-34, nazywana inaczej grupą kreatywną, stanowi podstawę kształtowania się na danym terenie rynku pracy. Ponadto osoby znajdujące się we wskazanym przedziale wiekowym są najbardziej skłonne do założenia rodziny. Z kolei wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wskazuje m.in. na spadek przyrostu naturalnego, ryzyko braku zastępowalności pokoleń oraz konieczność dostosowywania infrastruktury technicznej do potrzeb seniorów.

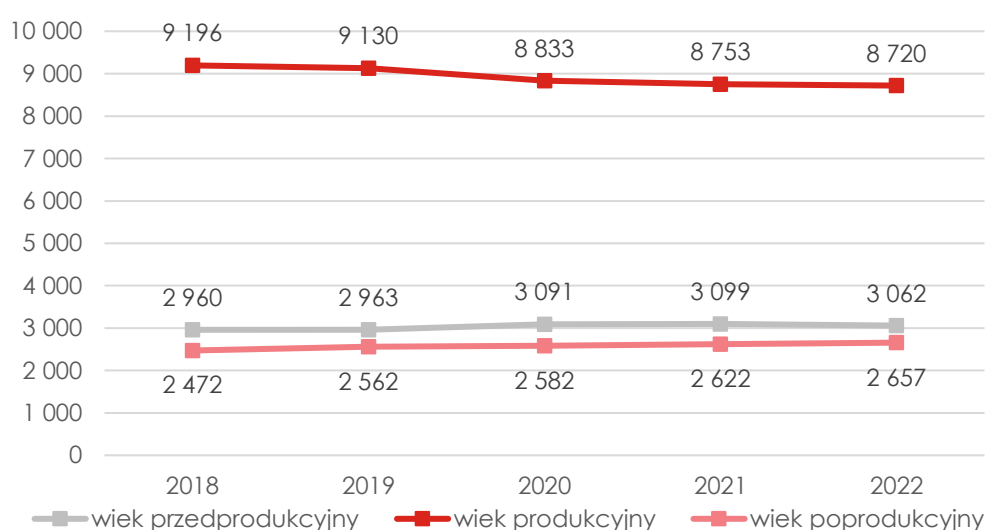
Na początku badanego okresu odsetek mieszkańców w wieku kreatywnym kształtował się na zbliżonym poziomie we wszystkich wymienionych w tabeli jednostkach – ok. 14,6%. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano wówczas w Gminie i Mieście Odolanów (14,87%). Z kolei w 2022 roku udział osób młodych w województwie, powiecie i Gminie spadł. Największe zmiany, względem 2018 roku, zaobserwowano w badanej jednostce. Udział osób w wieku kreatywnym w Odolanowie wyniósł wówczas 11,46%, a dynamika zjawiska kształtowała się na poziomie 77%. Wskazuje to na szybko postępujące zmiany w strukturze ludności oraz odpływ z terenu Gminy ludzi młodych. Z kolei odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym kształtował się w 2018 roku na poziomie 24,20% w województwie wielkopolskim, 24,60% w powiecie ostrowskim oraz 20,40% w Gminie i Mieście Odolanów. Największą dynamikę zmian na przestrzeni badanego okresu zaobserwowano na poziomie powiatu, która wyniosła 117%. W badanej jednostce dynamika zjawiska osiągnęła wartość 112%. Oznacza to, że na terenie Gminy następuje powolny zanik ludzi młodych zaczynających pracę, a coraz szybciej wzrasta liczba seniorów. Zjawisko to może w przyszłości zacząć negatywnie oddziaływać na lokalny rynek pracy oraz przyczynić się do zwiększenia nakładów finansowych przeznaczanych przez władze samorządowe na nowe usługi społeczne, skierowane głównie do seniorów. Wciąż jednak wartości senioralnego obciążenia demograficznego są bardziej korzystne w porównaniu do średniej powiatu czy województwa.

Tab. 13. Wskaźniki demograficzne dla Gminy i Miasta Odolanów w 2018 i 2022 roku na tle powiatu i województwa

JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2018	2022	dynamika	2018	2022	dynamika
województwo wielkopolskie	14,53	13,13	90%	24,20	27,70	114%
powiat ostrowski	14,63	12,39	85%	24,60	28,70	117%
Odolanów	14,87	11,46	77%	20,40	22,90	112%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa rycina przedstawia strukturę ludności w Gminie i Mieście Odolanów w latach 2018-2022. Jak wynika z przedstawionych danych liczba ludności w wieku produkcyjnym na terenie badanej jednostki sukcesywnie maleje, średnio o 95 osób rocznie. Największy spadek odnotowano na przetomie 2019 i 2020 roku. Roczna zmiana wyniosła wówczas 297 osób. Od 2018 roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym stale rośnie i wyniosła w 2022 roku 2 657 osób. Na przestrzeni badanego okresu liczba osób w wieku przedprodukcyjnym przewyższała liczbę seniorów o ok. 450 osób rocznie. Zauważa się jednak, że w 2022 roku liczba ta zmniejszyła się w porównaniu do początku okresu badań. Wraz z postępującymi przemianami demograficznymi występuje ryzyko związane ze zmniejszeniem się tej różnicy i odwróceniem się dotychczasowego trendu.

Ryc. 23. Struktura ludności w Gminie i Mieście Odolanów w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Kapitał społeczny

Żłobki i przedszkola

Za opiekę nad dziećmi do lat 3 w Gminie i Mieście Odolanów odpowiada Niepubliczny Żłobek AKADEMIA UŚMIECHU, który znajduje się przy ul. Chwaliszewskiej 10 w mieście Odolanów. Placówka posiada 29 miejsc dla swoich podopiecznych. Miesięczna opłata za pobyt dziecka w Przedszkolu wynosi 500 zł. Z kolei koszt wyżywienia w skali miesiąca sięga 200 zł. Dodatkowo z tytułu rodzeństwa uczęszczającego do instytucji przysługuje 10% niżki.

Placówka otwarta jest od poniedziałku do piątku w godzinach 6:30-16:30. Dodatkowo obiekt przystosowany jest do potrzeb dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki. Żłobek jest częściowo dotowany z środków gminnych.

Opieka przedszkolna w Gminie i Mieście Odolanów prowadzona jest przez następujące podmioty:

- Publiczne Przedszkole im. K. Puchatka w Odolanowie;
- Oddział Przedszkolny w Publicznej Szkole Podstawowej w Hucie;
- Oddział Przedszkolny w Publicznej Szkole Podstawowej w Świecy;
- Oddział Przedszkolny w Publicznej Szkole Podstawowej w Garkach;
- Oddział Przedszkolny w Publicznej Szkole Podstawowej w Raczycach;
- Oddział Przedszkolny w Publicznej Szkole Podstawowej w Uciechowie;
- Oddział Przedszkolny w Publicznej Szkole Podstawowej w Nabyszycach;
- Oddział Przedszkolny w Publicznej Szkole Podstawowej w Wierzbnie;
- Oddział Przedszkolny w Publicznej Szkole Podstawowej w Tarchatach Wielkich;
- Niepubliczne Przedszkole AKADEMIA UŚMIECHU w mieście Odolanów.

Tab. 14. Przedszkola na terenie Gminy i Miasta Odolanów

Nazwa przedszkola/oddziału przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
przedszkola publiczne				
Przedszkole im. K. Puchatka w Odolanowie	250	10	25,00	6:30-16:30
Szkoła Podstawowa w Hucie	25	1	25,00	7:45-12:45
Szkoła Podstawowa w Świecy	42	2	21,00	8:00-15:00
Szkoła Podstawowa w Garkach	63	3	21,00	8:00-13:00
Szkoła Podstawowa w Raczycach	43	2	21,50	8:00-15:00
Szkoła Podstawowa w Uciechowie	49	2	24,50	8:00-15:00
Szkoła Podstawowa w Nabyszycach	65	3	21,67	6:30-16:30, 8:00-13:00, 7:30-14:30
Szkoła Podstawowa w Wierzbnie	25	1	25,00	7:30-15:30
Szkoła Podstawowa w Tarchatach Wielkich	50	2	25,00	8:00-15:00
przedszkola niepubliczne				
Akademia Uśmiechu	46	2	23	6:30-16:30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Odolanów.

Największą placówką przedszkolną na terenie Gminy i Miasta Odolanów, pod względem liczby dzieci, jest Publiczne Przedszkole im. K. Puchatka w Odolanowie, które znajduje się przy placu Kościuszki 4 w Odolanowie. Podopieczni podzieleni są na 10 grup, a średnia wielkość grupy wynosi 25 dzieci. Placówka otwarta jest od poniedziałku do piątku w godzinach 6:30-16:30. Organem prowadzącym dla Przedszkola jest Gmina i Miasto Odolanów, a organem sprawującym nadzór pedagogiczny jest Wielkopolski Kurator Oświaty.

Miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w Publicznym Przedszkolu w Gminie i Mieście Odolanów w 2022 roku wyniósł 1 029 zł. Z kolei wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym w tym samym roku wyniosła w Gminie 772 zł. Ponadto zauważa się stopniowy wzrost tych wartości na przestrzeni lat.

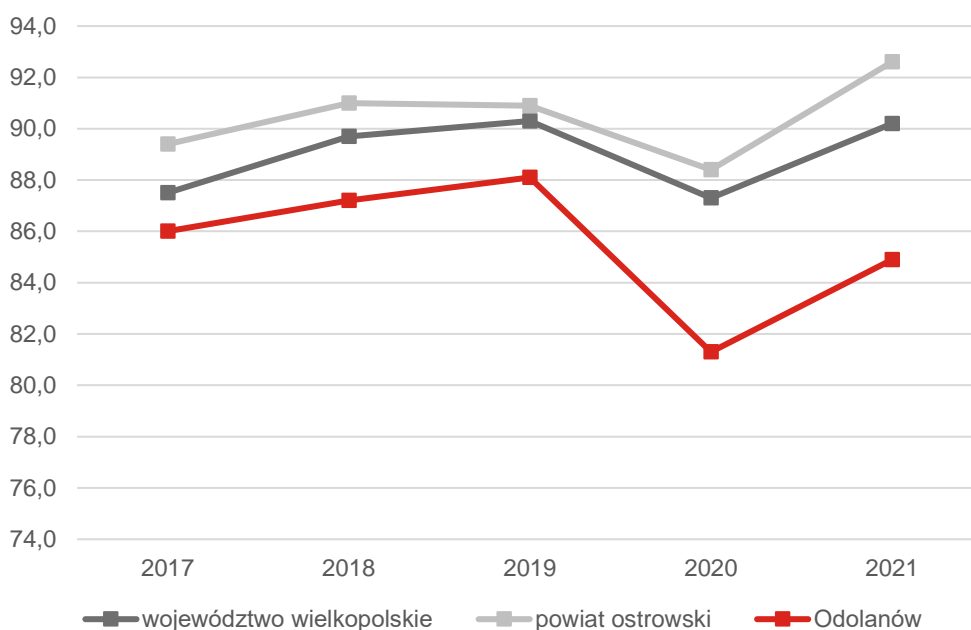
Tab. 15. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie i Mieście Odolanów

	2018	2019	2020	2021	2022
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	515,00	569,00	749,00	875,00	1 029,00
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym (zł)	x	x	562,00	656,00	772,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Odolanów.

Liczba dzieci z terenu Gminy w przedszkolach na terenie innych gmin wyniosła w 2022 roku 32 podopiecznych, a liczba dzieci z terenów innych gmin w przedszkolach na terenie Gminy – 6 osób. Oznacza to, że ok. 99% wszystkich podopiecznych w przedszkolach na terenie Gminy stanowią dzieci pochodzące z Gminy i Miasta Odolanów.

Poniższy wykres przedstawia odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie i Mieście Odolanów w okresie 2017-2021. Na przestrzeni lat wartości osiągane przez badaną jednostkę ulegały zmianom. W 2017 roku analizowany wskaźnik kształtował się na poziomie 86%. Dwa lata później osiągnął on wartość 88%, a w 2020 roku zaobserwowano gwałtowny spadek. Sytuacja ta była wywołana m.in. ograniczeniem liczby świadczonych usług przedszkolnych na terenie Gminy ze względu na pandemię koronawirusa SARS-COV-2. W 2021 roku wartość wskaźnika ponownie wzrosła do poziomu ok. 85%. Na przestrzeni badanego okresu odsetek ten był jednak niższy od średniej powiatu oraz województwa.

Ryc. 24. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie i Mieście Odolanów w latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Edukacja szkolna

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów funkcjonuje 9 publicznych szkół podstawowych. Placówki te zlokalizowane są w Odolanowie, Garkach, Hucie, Świecy, Raczycach, Uciechowie, Nabyszycach, Wierzbnie oraz Tarchatach Wielkich a także filia SP Tarchata Wielkie w Gorzycach Małych.

Największą placówką oświatową w Gminie jest Publiczna Szkoła Podstawowa w Odolanowie, do której w 2022 roku uczęszczało 512 osób, podzielonych na 23 oddziały. Średnia wielkość oddziału wynosiła wówczas 22,3 uczniów, a liczba etatów nauczycieli – 51. W pozostałych szkołach podstawowych liczba podopiecznych wahała się w przedziale od 59 do 154 osób. Usługa dowozu uczniów do szkół na terenie Gminy i Miasta Odolanów realizowana jest przez władze jednostki. Jeden autobus zapewnia mieszkańcom połączenie komunikacyjne ze szkołami w Hucie, Tarchatach Wielkich, Nabyszycach oraz Wierzbnie.

Tab. 16. Szkoły podstawowe na terenie Gminy i Miasta Odolanów

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy
Szkoła Podstawowa w Odolanowie	512	23	22,3	51	nie
Szkoła Podstawowa w Garkach	102	7	14,6	18,9	nie
Szkoła Podstawowa w Hucie	64	5	12,8	11,6	nie
Szkoła Podstawowa w Świecy	81	8	10,1	15,9	nie
Szkoła Podstawowa w Raczycach	92	8	11,5	14,2	nie
Szkoła Podstawowa w Uciechowie	115	8	14,4	15,6	nie
Szkoła Podstawowa w Nabyszycach	59	7	8,4	15	nie
Szkoła Podstawowa w Wierzbnie	61	7	8,7	14	nie
Szkoła Podstawowa w Tarchatach Wielkich	154	8	19,2	15	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Odolanów.

Poniższa tabela przedstawia stan bazy dydaktycznej szkół podstawowych, znajdujących się na terenie Gminy i Miasta Odolanów. Wszystkie szkoły, z wyjątkiem placówki w Nabyszycach, posiadały dostęp do różnych obiektów sportowych. Najlepszą infrastrukturę rekreacyjną posiadały szkoły w Świecy i Raczycach. Szkoła Podstawowa w Hucie jako jedyna placówka na terenie Gminy zapewniała swoim podopiecznym dostęp do pracowni językowej w 2022 roku. Wszystkie szkoły, z wyjątkiem instytucji znajdujących się w Uciechowie, Nabyszycach i Tarchatach Wielkich, objęte zostały monitoringiem wizyjnym. Dodatkowo większość szkół posiadała szafki dla wszystkich uczniów. Świetlice szkolną posiadały wyłącznie placówki w Odolanowie, Hucie oraz Świecy. W 2022 roku wszystkie szkoły dysponowały parkingiem dla kadry oraz rodziców, a także zapewniały uczniom dostęp do gabinetu pielęgniarskiego. Liczba sal lekcyjnych oraz liczba dostępnych komputerów różniły się w poszczególnych placówkach oświatowych, ze względu na różną liczbę uczniów i odmienne potrzeby edukacyjne.

Tab. 17. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy i Miasta Odolanów

Lokalizacja szkoły:	Odolanów	Garbki	Huta	Świeca	Raczyce	Uciechów	Nabyszyce	Wierzbo	Tarchaty Wielkie
Liczba sal lekcyjnych	24	8	8	11	10	7	10	9	9
Rodzaj i stan obiektów sportowych	Sala gimnastyczna (remont); Boisko tartanowe (nawierzchnia remont)	Sala gimnastyczna (remont)	Sala gimnastyczna (dobry)	Sala gimnastyczna (dobry); Boisko wielofunkcyjne (dobry)	Sala gimnastyczna (parkiet remont); Boisko wielofunkcyjne (dobry)	Sala gimnastyczna (remont)	x	Sala gimnastyczna (dobry)	Sala gimnastyczna (remont); Boisko ORLIK (remont)
Pracownie językowe	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie
Klasy dwujęzyczne /sportowe/integracyjne	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie
Komputery do użytku uczniów	54	28	18	36	34	13	15	10	27
Projektory multimedialne	10	x	2	3	2	8	1	7	7
Kamery-monitoring szkolny	tak	tak	tak	tak	tak	nie	nie	tak	nie
Szafki dla każdego ucznia	tak (klasy III-VIII)	nie	tak	tak	tak	tak	nie	tak	tak
Świetlice	tak, 6:30-16:30	nie	tak, 12:00-15:00	tak, 12:00-15:00	nie	nie	nie	nie	nie
Parkingi dla kadry/rodziców	tak	tak	tak	tak	tak	nie	tak	tak	tak
Gabinet pielęgniarstwa/stomatologiczny	tak/nie	tak/nie	tak/nie	tak/nie	nie/nie	tak/nie	tak/nie	tak/nie	nie/nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Odolanów.

Liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy i Miasta Odolanów wraz z klasami "0" w latach 2018-2022 ulegała nieznacznym zmianom i wykazywała stały trend. Na początku badanego okresu, w 2018 roku, wyniosła ona 1 618. Następnie zaobserwowano spadek tej wartości o 23 osoby w 2019 roku oraz o 39 osób w 2020 roku, w porównaniu z rokiem poprzednim. W kolejnych latach odnotowano wzrost liczby uczniów, a w 2022 roku wyniosła ona 1 591.

Tab. 18. Liczba uczniów uczęszczająca do szkół na terenie Gminy i Miasta Odolanów wraz z klasami "0"

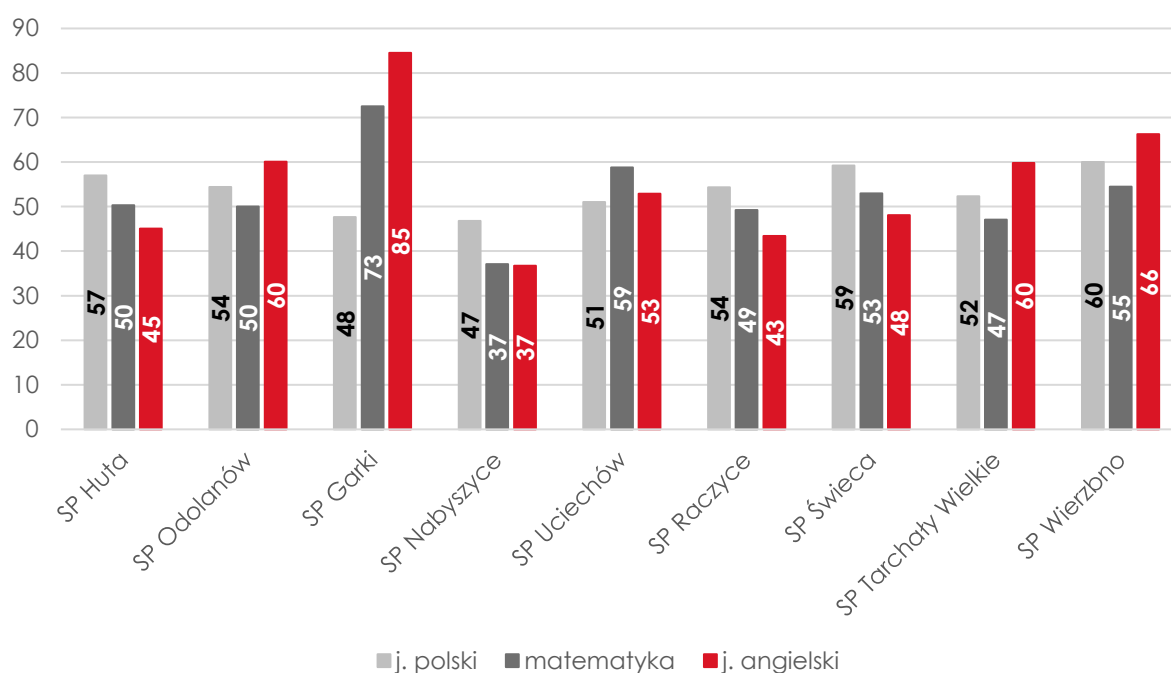
	2018	2019	2020	2021	2022
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0" (os.)	1618	1595	1556	1589	1591

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Odolanów.

Badania postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej wykorzystywanymi do tego celu narzędziami są sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. W celu przeanalizowania poziomu nauczania w szkołach na terenie Gminy i Miasta Odolanów porównano średnie wyników egzaminu ósmoklasisty w poszczególnych placówkach oświatowych w Gminie w 2022 roku. Następnie analizie poddano średnie wyników egzaminu ósmoklasisty dla całej Gminy i Miasta

Odolanów na tle powiatu ostrowskiego oraz województwa wielkopolskiego w latach 2020-2022.

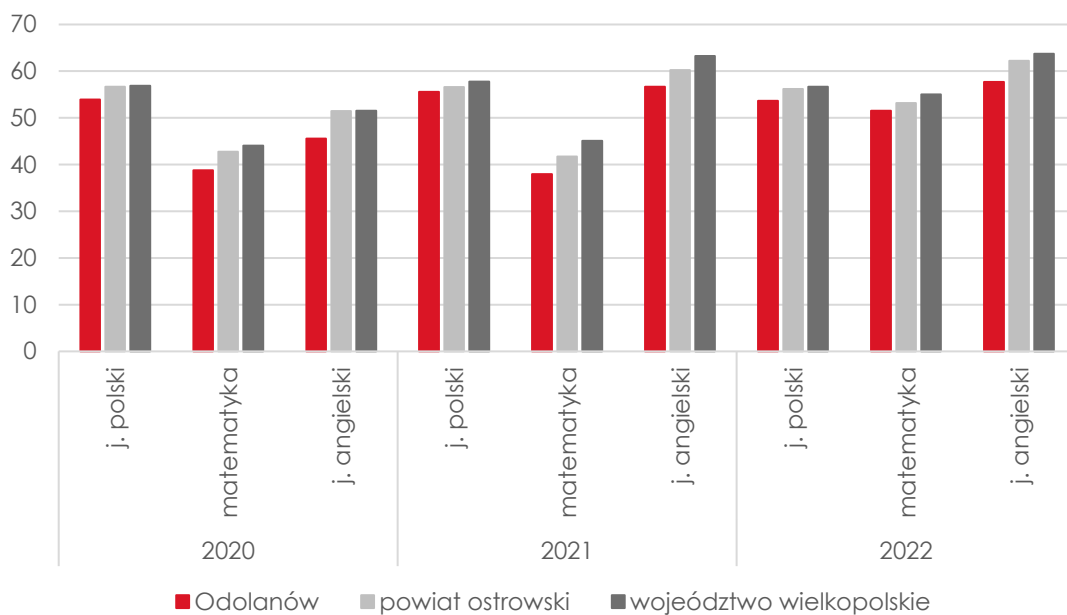
Poniższy wykres przedstawia średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego w szkołach podstawowych w Gminie i Mieście Odolanów w 2022 roku. W części z języka polskiego najlepiej poradzili sobie absolwenci szkół z miejscowości Wierzбно (średni wynik: 60%), Świeca (średni wynik: 59%) oraz Huta (średni wynik: 57%). Najgorsze wyniki odnotowano z kolei w Szkole Podstawowej w Nabyszytach. Z matematyki najwyższą średnią zdobyli uczniowie placówki w Garkach. Średni wynik wynosił bowiem 73%, co znacząco przewyższało rezultaty pozostałych szkół. W części z języka angielskiego ponownie najlepsze wyniki odnotowano w SP Garki. Z egzaminem ósmoklasisty najgorzej poradzili sobie absolwenci z miejscowości Nabyszyce.

Ryc. 25. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w % w szkołach podstawowych w Gminie i Mieście Odolanów w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2022 w Poznaniu.

Uczniowie szkół podstawowych, znajdujących się na terenie Gminy i Miasta Odolanów, osiągnęli zbliżone wyniki na egzaminie ósmoklasisty w porównaniu z powiatem ostrowskim i województwem wielkopolskim. Zaobserwować jednak można, że w latach 2020-2022 średnia wyników Gminy była niższa o ok. 5 punktów procentowych od średniej dla województwa oraz o ok. 3 punkty procentowe niższa niż średnia dla powiatu. Na przestrzeni badanego okresu uczniowie szkół podstawowych w Gminie najlepiej radzili sobie z egzaminem z języka angielskiego, a najgorzej z egzaminem z matematyki.

Ryc. 26. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w % w Gminie i Mieście Odolanów w latach 2020-2022 na tle powiatu ostrowskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2022 w Poznaniu.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2017-2022 w Gminie i Mieście Odolanów. Na przestrzeni badanego okresu wydatki związane z edukacją w Gminie ulegały zmianom. Od 2017 do 2018 roku nakłady finansowe poniesione przez jednostkę wzrosły o ponad 6 mln zł. Sytuacja ta związana była z modernizacją placówek szkolnych. Następnie zaobserwowano spadek ich wartości do poziomu ok. 22,8 mln zł. Z kolei w latach 2020-2022 odnotowano ponowny wzrost wydatków ogółem w Gminie, które osiągnęły ponad 35,3 mln zł na koniec okresu badań. Z analizy danych wynika także, że w latach 2017-2022 znacząco wzrosły koszty związane z działem wynagrodzenia i pochodne. Wzrost wyniósł ponad 7,1 mln zł. Na przestrzeni badanego okresu przyznawana Gminie subwencja oświatowa regularnie zwiększała się. Oznacza to, że znacząco wzrosły koszty związane z utrzymaniem placówek oświatowych na terenie Gminy. Dodatkowo zmianom uległ również stopień pokrycia subwencji. Najwyższe pokrycie odnotowano w 2017, które kształtowało się na poziomie 65%. Z kolei najniższe w 2022 roku, kiedy to stopień pokrycia osiągnął wartość 47%. Sytuacja ta może w przyszłości wymusić konieczność przekształcenia struktury szkolnictwa podstawowego na terenie Gminy, prowadząc do zamknięcia nieopłacalnych placówek oświatowych.

Tab. 19. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie i Mieście Odolanów w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
WYDATKI OGÓŁEM	20 409 453,91	26 978 905,33	22 827 741,26	24 152 593,46	28 428 781,04	35 330 542,17
Wydatki bieżące, w tym:	20 167 129,57	20 635 605,32	22 097 799,77	24 006 862,56	27 170 361,21	29 511 754,24
Wynagrodzenia i pochodne	15 927 599,44	16 560 169,22	17 933 061,71	19 303 213,80	21 570 837,37	23 106 491,19
Pozostałe wydatki bieżące	4 239 530,13	4 075 436,10	4 164 738,06	4 703 648,76	5 599 523,84	6 405 263,05
Wydatki majątkowe	242 324,34	6 343 300,01	729 941,49	145 730,90	1 258 419,83	5 818 787,93
SUBWENCJA OŚWIATOWA	13 300 642,00	13 311 994,00	14 370 236,00	15 261 454,00	16 004 723,00	16 625 462,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	7 108 811,91	13 666 911,33	8 457 505,26	8 891 139,46	12 424 058,04	18 705 080,17
Stopień pokrycia	65%	49%	63%	63%	56%	47%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Odolanów.

Szkolnictwo ponadpodstawowe w Gminie i Mieście Odolanów realizowane jest przez Zespół Szkół Ogólnokształcących w Odolanowie. Organem prowadzącym jest Gmina i Miasto Odolanów, a nadzór pedagogiczny sprawuje Kuratorium Oświaty w Poznaniu. W jego strukturze funkcjonują:

- Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Jagiełły;
- Publiczne Liceum dla Dorosłych;
- Branżowa Szkoła I stopnia w Odolanowie.

Liceum Ogólnokształcące w Gminie i Mieście Odolanów to szkoła z ponad 70-letnią tradycją. Placówka zapewnia swoim uczniom dostęp do bogatej bazy dydaktycznej, infrastruktury sportowej oraz biblioteki. W szkole odbywają się również liczne zajęcia pozalekcyjne, które pozwalają na rozwój różnych pasji i zainteresowań wśród uczniów. Ponadto Liceum prowadzi współpracę z placówkami zza granicy, w ramach której dzieci mają możliwość wyjazdu na wymianę uczniowską. Na terenie Gminy działa również Branżowa Szkoła I stopnia, która kształci podopiecznych w takich zawodach jak m.in. kucharz, fryzjer, lakiernik, ślusarz oraz elektryk. Organem prowadzącym zarówno dla Liceum jak i SB jest Gmina i Miasto Odolanów, która w latach 80. XX w. przejęła zadania powiatu, gdyż ten nie posiadał środków na prowadzenie placówek i zagrażała im likwidacja.

Głównym kierunkiem dojazdu uczniów do szkół znajdujących się poza Gminą Odolanów jest miasto Ostrów Wielkopolski.

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów działa również Zakład Fizyki Niskich Temperatur, dla którego jednostką prowadzącą jest Instytut Fizyki Molekularnej PAN Poznań. Głównym celem naukowym placówki jest zastosowanie materiałów węglowych w obszarze energetyki oraz badania nad polarnymi stanami w kwantowych paraelektrykach.

Kultura i sport

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację zadań w zakresie kultury i sportu w Gminie i Mieście Odolanów jest Odolanowski Dom Kultury. Placówka organizuje zajęcia wokalne, teatralne, plastyczne, muzyczne oraz warsztaty z gier logicznych. Ponadto w Odolanowskim Domu Kultury prowadzone są lekcje z nauki gry na instrumencie oraz tańca. Placówka organizuje również zajęcia sportowe dla dorosłych z takich dziedzin jak aerobik, fitness czy stretching. ODK jest również odpowiedzialne za organizację imprez oraz wydarzeń kulturowych w Gminie. Z oferty placówki miesięcznie korzysta około 340 uczestników. Ośrodek czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 7:00-15:00, jednak zajęcia odbywają się również w godzinach popołudniowych i wieczornych.

Głównym celem funkcjonowania Ośrodka Kultury w Odolanowie jest prowadzenie wielokierunkowej działalności służącej upowszechnianiu kultury i sztuki, zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa. Placówka organizuje zajęcia w różnych sekcjach tematycznych. Głównie są to lokalne zespoły muzyczne:

- Odolanowskie Towarzystwo Śpiewacze;
- Orkiestra Dęta;
- Kapela „Znad Baryczy”;
- Zespół „Cztery”;
- Młodzieżowa Orkiestra Rozrywkowa.

Na terenie Gminy funkcjonuje również Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia, dla której organem prowadzącym jest Gmina i Miasto Odolanów, a nadzór pedagogiczny sprawuje

Centrum Edukacji Artystycznej przy Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Kształcenie w szkole odbywa się w dwóch cyklach: 6-letnim oraz 4-letnim. Placówka oferuje swoim podopiecznym naukę gry na fortepianie, skrzypcach, gitarze, saksofonie, trąbce oraz perkusji.

W Gminie i Mieście Odolanów swoją działalność prowadzą także liczne kluby i stowarzyszenia sportowe. Należą do nich m.in.:

- MLKS ODOLANOVIA Odolanów;
- LZS TARCHALANKA Tarchały Wielkie;
- LKS CZARNI Wierzbno;
- LKS Gorzyce Małe - Baby;
- LZS 1996 Raczyce;
- LZS Bonikovia Boników
- Uczniowskie Kluby Sportowe działające przy wybranych szkołach;
- Stowarzyszenie Sportów Walki CENTER-TEAM Odolanów;
- Odolanowskie Bractwo Strzeleckie.
- Miejsko-Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Odolanowie, ul. Franciszka Sójki - Stadion Miejski
- Miejsko-Gminny Szkolny Związek Sportowy w Odolanowie, ul. Aleja Jana Pawła II
- Akademia Piłkarska KAO

Ponadto na terenie badanej jednostki funkcjonuje Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta w Odolanowie im. ks. Antoniego Ludwiczaka. Placówka swoją działalność prowadzi nieprzerwanie od 1947 roku i przez cały okres zgromadziła w swoich księgozbiorach ok. 41 tys. woluminów. W miejscowościach Raczyce i Tarchały Wielkie znajdują się filie Biblioteki. Z oferty placówki korzysta ok. 2 600 osób rocznie.

Do najważniejszych cyklicznych wydarzeń kulturalnych i sportowych odbywających się na terenie Gminy i Miasta Odolanów należy zaliczyć:

- Dni Odolanowa;
- Noc Świętojańską;
- Wydarzenie „Polska Biega w Tarchałach”;
- Festyn Rodzinny;
- Międzynarodową Konferencję Bibliijną;
- Warsztaty Naukowe „Lato z Helem”;
- Zimową Wielkopolską Spartakiadę.

Unikatowe zabytki oraz obiekty kulturowe znajdujące się na terenie badanej jednostki stanowią aspekt wyróżniający Gminę i Miasto Odolanów na tle innych gmin. Należą do nich m.in.: Kościół pod wezwaniem św. Barbary w Odolanowie wraz z barokowym, bogato zdobionym ołtarzem; Dawny kościół ewangelicki w Odolanowie, w którym organizowane są obecnie wydarzenia kulturalne; Ratusz w Odolanowie; Brama 600-lecia w Parku Natury, którą wzniesiono z okazji rocznicy nadania praw miejskich; Pomnik św. Marcina, patrona Ziemi Odolanowskiej oraz Figura św. Jana Nepomucena.

Poniższa tabela zawiera spis obiektów kulturalno-sportowych, które są własnością Gminy i Miasta Odolanów. Obiekty te wykorzystywane są m.in. do prowadzenia zajęć sportowych oraz organizacji różnego rodzaju imprez i rozgrywek sportowych. Boiska typu ORLIK w Odolanowie oraz w Tarchałach wielkich wymagają gruntownego remontu oraz napraw. Z kolei Stadion Miejskie w Odolanowie jest obecnie w trakcie modernizacji. Boiska trawiaste

w Wierzbnie, Tarchałach Wielkich, Garkach i Bonikowie charakteryzowały się dobrym stanem technicznym.

Tab. 20. Obiekty infrastruktury kulturalno-sportowej w Gminie i Mieście Odolanów

Nazwa obiektu i lokalizacja	Stan obiektu
Boisko ORLIK w Odolanowie	Wymaga napraw
Boisko ORLIK w Tarchałach Wielkich	Wymaga napraw
Stadion Miejski w Odolanowie wraz z boiskiem treningowym	W trakcie modernizacji
Boisko wiejskie trawiaste w Wierzbnie	Dobry
Boiska trawiaste w Tarchałach Wielkich, Garkach Bonikowie, Uciechowie, Świecy, Raczycach, Gorzycach Małych, w Odolanowie przy ul. Jana Pawła II	Dobry
Skate Park w Odolanowie	Dobry
Basen odkryty przy ul. Słonecznej w Odolanowie	Do remontu / wyłączony z eksploatacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Odolanów.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Na terenie Gminy funkcjonuje Komisariat Policji, który znajduje się przy ul. Sójki 10 w mieście Odolanów i podlega pod Komendę Powiatową Policji w Ostrowie Wielkopolskim. Służbę pełni w nim 9 funkcjonariuszy – w tym kierownik posterunku, trzech dzielnicowych oraz dyżurni.

Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy i Miasta Odolanów odpowiadają również funkcjonariusze z 12 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w Odolanowie, Tarchałach Wielkich, Raczycach, Uciechowie, Wierzbnie, Nabyszycach, Gliśnicy, Bonikowie, Tarchałach Małych, Hucie, Świecy oraz Garkach. Jednostka OSP w Odolanowie oraz jednostka OSP w Tarchałach Wielkich zostały włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG) i ich rejonem operacyjnym chronionym jest powiat (dla pozostałych jednostek Gmina). Wszystkie jednostki OSP w Gminie i Mieście Odolanów organizują manewry ratowniczo-gaśnicze, zawody sportowo-pożarnicze oraz festyny i pokazy ratownictwa gaśniczego.

Tab. 21. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy i Miasta Odolanów

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
OSP Odolanów	ul. 1-go maja 8, 63-430 Odolanów	tak
OSP Tarchały Wielkie	ul. Strażacka 3, 63-430 Tarchały Wielkie	tak
OSP Raczyce	ul. Wiejska 14, 63-430 Raczyce	nie
OSP Uciechów	ul. Odolanowska 25, 63-430 Uciechów	nie
OSP Wierzbno	ul. Strażacka 1, 63-430 Wierzbno	nie
OSP Nabyszycy	Nabyszycy 89, 63-430 Odolanów	nie
OSP Gliśnica	ul. Odolanowska 34A, 63-430 Gliśnica	nie
OSP Boników	ul. Długa 4, 63-430 Boników	nie

OSP Tarchały Małe	Tarchały Małe 48, 63-430 Odolanów	nie
OSP Huta	Huta 47A, 63-430 Odolanów	nie
OSP Świeca	ul. Szkolna 2, 63-430 Świeca II	nie
OSP Garki	ul. Główna 29, 63-430 Garki	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy i Miasta Odolanów.

Na terenie miejscowości Odolanów prowadzony jest monitoring wizyjny przy ul. Rynek 11 oraz przy scenie w „Parku Natury” przy ul. Bartosza w Odolanowie. Punkty te obsługiwane są przez Urząd Miasta i Gminy i Miasta Odolanów. Dodatkowo monitoringiem objęte zostały tereny przy Odolanowskim Zakładzie Komunalnym, oczyszczalni ścieków, PSZOK w Raczycach oraz targowisko miejskie w Odolanowie. Administratorem wskazanych punktów jest Odolanowski Zakład Komunalny Sp. z o.o.

Problemy w zakresie bezpieczeństwa na terenie badanej jednostki dotyczą przede wszystkim przekraczania przepisów drogowych, drobnych kradzieży, nielegalnego handlu używkami, dewastacją terenów i przedmiotów publicznych, pozostawiania wraków pojazdów oraz zanieczyszczania środowiska.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

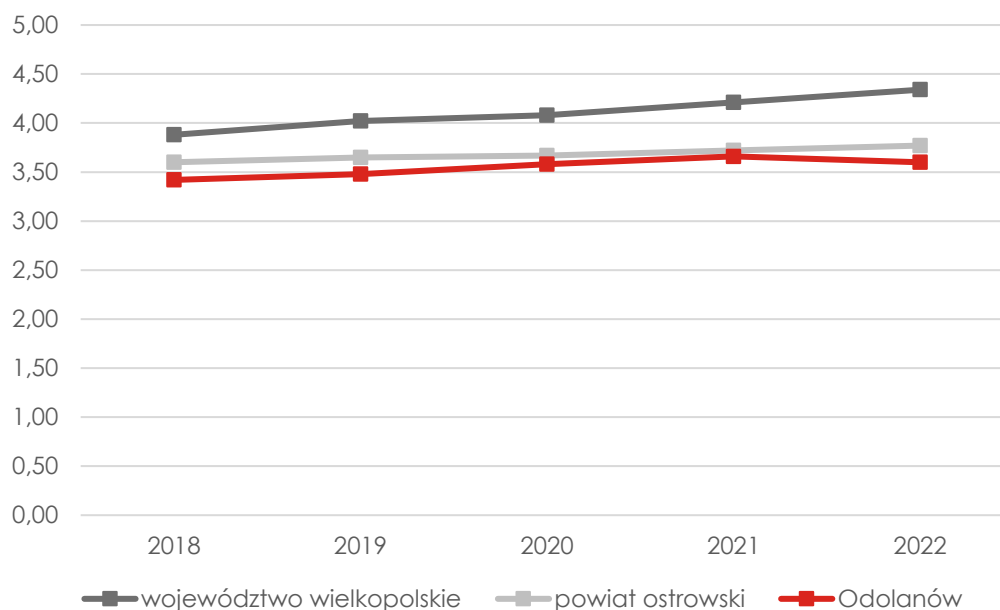
Otoczenie wewnętrzne

W Gminie i Mieście Odolanów funkcjonują liczne organizacje pozarządowe, które mają służyć diagnozowaniu i zaspakajaniu potrzeb mieszkańców Gminy. Prężnie rozwijające się organizacje pozarządowe zwiększają wpływ sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej, wpływają na zaangażowanie mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów oraz oddziałują na zwiększającą się jakość życia poprzez pełniejsze zaspakajanie potrzeb społecznych w Gminie. Wśród nich wyróżnia się:

- Stowarzyszenie Miłośników Przyrody, Kultury, Aktywnego Wypoczynku, Pomocy Niepełnosprawnym „Razem Raźniej”;
- Stowarzyszenie Św. Marcin – Patron Ziemi Odolanowskiej;
- Stowarzyszenie "Trzeźwości" w Odolanowie – Centrum Integracji Społecznej;
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Centrum w Odolanowie;
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Wielkopolski Oddział Regionalny Zarząd Miejski w Odolanowie;
- Fundacja Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie” Warsztaty Terapii Zajęciowej w Odolanowie;
- Odolanowskie Stowarzyszenie Kulturalno-Edukacyjne „Jagiellończyk”;
- Stowarzyszenie Narodowo-Patriotyczne im. "BŁYSKA”;
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Boników;
- Fundacja im. św. Rity na Rzecz Europejskiego Muzeum Etnograficznego Ziemi Garkowskiej;
- Stowarzyszenie Edukacja i Rozwój Gorzyc Małych i okolic;
- Stowarzyszenie „Razem dla Raczyc”;
- Stowarzyszenie „Razem dla Tarchał Wielkich i okolicy”;
- Stowarzyszenie „Nasz Uciechów”;
- Stowarzyszenie Rozwoju Wierzbna i Gminy i Miasta Odolanów.

Poniższy wykres przedstawia liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie i Mieście Odolanów na tle powiatu oraz

województwa. Na przestrzeni badanego okresu najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w województwie wielkopolskim, które kształtowały się w przedziale od 4 do 4,50. Wyniki osiągnięte na poziomie Gminy i Miasta Odolanów pokrywały się z wynikami powiatu. Wartości te nie odbiegały w sposób znaczący od średniej wojewódzkiej.

Ryc. 27. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie i Mieście Odolanów na tle powiatu i województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Otoczenie zewnętrzne

Gmina i Miasto Odolanów należy do 3 związków i stowarzyszeń międzygminnych:

- 1) Stowarzyszenie Partnerstwo dla Doliny Baryczy – stowarzyszenie działa od 2008 roku na rzecz zrównoważonego rozwoju Doliny Baryczy. Stowarzyszenie zrzesza przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego, społecznego, a także osoby fizyczne jako podmioty zamieszkałe i/lub działające na obszarze Doliny Baryczy, objętym Lokalną Strategią Rozwoju. Celem stowarzyszenia jest pozyskiwanie środków zewnętrznych.
- 2) Wielkopolskie Stowarzyszenie dla Doliny Baryczy – stowarzyszenie zawarto na początku 2023 roku pomiędzy gminami Przygodzice, Sośnie oraz Odolanów. Głównym celem działalności związku jest pozyskiwanie środków zewnętrznych na budowanie wspólnej marki oraz tożsamości lokalnej.
- 3) Stowarzyszenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej – stowarzyszenie zrzesza 25 jednostek samorządu terytorialnego – gmin i powiatów AKO. Głównym celem organizacji jest współpraca pomiędzy zrzeszonymi członkami oraz rozwój regionu.
- 4) Klaster Energii – podmiot zrzesza 3 jednostki samorządu terytorialnego. Głównym celem jest ograniczenie niskiej emisji na terenie Członków Klastra będących jednostkami samorządu terytorialnego, w tym poprzez inwestycje w OZE;

W Gminie i Mieście Odolanów funkcjonuje również „Aglomeracyjna Rada Seniorów” dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. Działaniem Rady jest dbanie o interesy seniorów oraz

poprawa warunków infrastrukturalnych na terenie gmin objętych AKO. Dodatkowo od 2011 roku na terenie badanej jednostki funkcjonuje Budżet Partycypacyjny w formie Funduszu Sołectkiego.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna dla mieszkańców z terenu Gminy i Miasta Odolanów zapewniana jest przez następujące podmioty:

- Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarza Rodzinnego w Odolanowie;
- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDICOR Poradnia Odolanów;
- Prywatna Praktyka Lekarsko-Dentystyczna Lechosław Jasik;
- Gabinet stomatologiczny Maria Krzyżostaniak;
- Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna Joanna Krzyżostaniak.

Najbliżej położona stacja pogotowia ratunkowego od Gminy i Miasta Odolanów znajduje się w Szpitalu w Ostrowie Wielkopolskim (16 km od centrum badanej jednostki). Najbliżej położona stacja pogotowia ratunkowego od Gminy i Miasta Odolanów znajduje się w Szpitalu w Ostrowie Wielkopolskim (16 km od centrum badanej jednostki). Jednak w samym Odolanowie znajduje się Zespół Ratownictwa Medycznego z dostępną karetką na ulicy Gimnazjalnej.

W Gminie prowadzone są dwa nieobowiązkowe programy szczepień, które dofinansowywane są przez władze jednostki – Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV na lata 2021-2024 oraz Program profilaktyki w zakresie szczepień ochronnych przeciw grypie dla osób powyżej 65 roku życia na lata 2021-2024. Dodatkowo Gmina współpracuje z licznymi podmiotami w zakresie realizacji działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania nowotworom piersi, skóry, głowy, szyi oraz wykrywania zakażeń typu HBV i HCV.

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów funkcjonują 4 apteki, które umożliwiają mieszkańcom kupno niezbędnych leków:

- APTEKA ŚW. BARBARY, plac św. Barbry 1 w Odolanowie;
- APTEKA GIMNAZJALNA, ul. Gimnazjalna 8 w Odolanowie;
- APTEKA OGÓLNODOSTĘPNA, ul. Krotoszyńska 4 w Odolanowie;
- APTEKA VIVA, ul. Krotoszyńska 50 w Odolanowie.

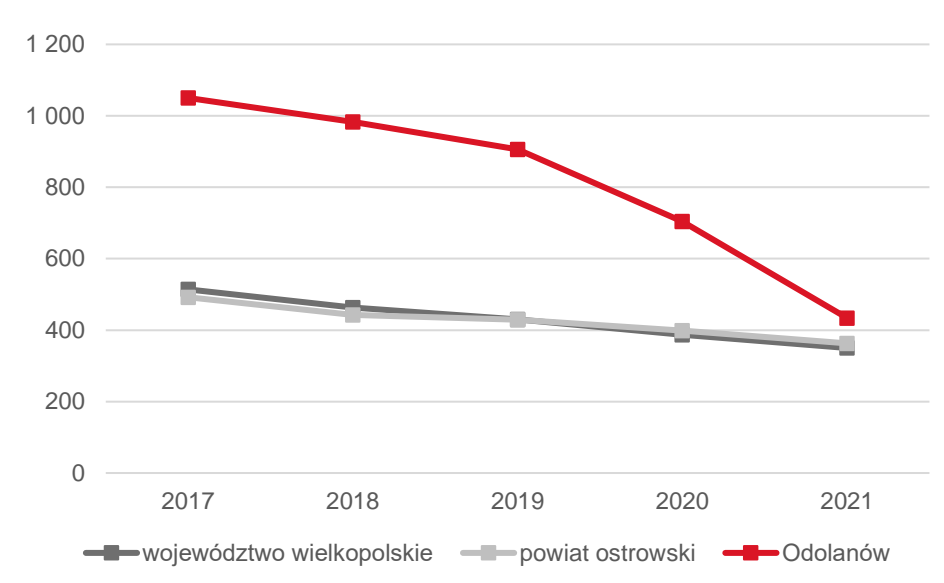
Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w Gminie i Mieście Odolanów odpowiedzialny jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który znajduje się przy ul. Gimnazjalnej 8c w Odolanowie oraz Gminno-Miejskie Centrum Pomocy „Wiara-Nadzieja-Miłość” w Odolanowie, którego siedziba znajduje się przy ul. Raszkowskiej 36. Głównym celem działalności M-GOPS w Odolanowie jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osobom oraz rodzinom dotkniętym trudną sytuacją życiową. Najważniejszym zadaniem podmiotu jest przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, praca socjalna, analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych oraz rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb. Ponadto M-GOPS w Odolanowie realizuje programy pomocy społecznej, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka oraz wykonywanie zadań w zakresie świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego.

Gminno-Miejskie Centrum Pomocy „Wiara-Nadzieja-Miłość” w Odolanowie jest jednostką budżetową Gminy i Miasta Odolanów nieposiadającą osobowości prawnej i wykonującą

zadania własne oraz zadania zlecone z zakresu administracji publicznej. W skład Centrum wchodzi: 1) Środowiskowy Dom Samopomocowy, 2) Odolanowski Dom Pomocy Społecznej oraz 3) Dzienny Dom SENIOR+. Placówka świadczy również usługi z zakresu prowadzenia mieszkań chronionych, wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych, świadczenia usług rehabilitacyjnych i mediacji.

Na przestrzeni badanego okresu liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. ludności w wybranych jednostkach administracyjnych charakteryzowała się tendencją spadkową. Wpływ na taki stan rzeczy miał m.in. spadek bezrobocia oraz wzrost dochodów mieszkańców. Największe zmiany w latach 2017-2021 zaobserwowano w Gminie i Mieście Odolanów. Na początku badanego okresu liczba beneficjentów wyniosła 1 050 osób.

Na przecięciu lat 2019-2021 wystąpił gwałtowny spadek wartości omawianego wskaźnika, który na końcu badanego okresu kształtował się na poziomie 434 osób.

Ryc. 28. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie i Mieście Odolanów na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2018-2022 władze Gminy i Miasta Odolanów prowadziły politykę mieszkaniową w oparciu o „Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy i Miasta Odolanów na lata 2017-2024” (Uchwała nr XXXIII/318/17 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 13 listopada 2017 roku). Dokument ten stanowi o zasadach ustalania wysokości czynszu dla użytkowników posiadanych przez Gminę lokali mieszkaniowych, plan remontów i modernizacji posiadanego mienia, a także prognozę dotyczącą stanu technicznego zasobu mieszkaniowego.

Poniższa tabela przedstawia liczbę mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy i Miasta Odolanów w latach 2018-2022. Z przedstawionych danych wynika, że na przestrzeni lat liczba mieszkań socjalnych i komunalnych na terenie badanej jednostki nie uległa zmianom.

Tab. 22. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy i Miasta Odolanów w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkań komunalnych	23	23	23	23	22
Liczba mieszkań socjalnych	10	10	10	10	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy i Miasta Odolanów.

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2024-2032, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy?						
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę (DPS, Klub Seniora)?						
Wsparcie osób niesamodzielných?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						

Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?						
Infrastruktura techniczna						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						
Turystyka i rekreacja						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5

Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
Jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych?						
Jakość infrastruktury w szkołach ponadpodstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)?						

Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenie ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- budowa obwodnicy
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (jakie?)

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

.....

Metryczka

Płeć: kobieta mężczyzna

Wiek: poniżej 18 lat 18-25 lat 26-35 lat 36-45 lat 46-55 lat 56-65 lat powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

uczeń/student rolnik przedsiębiorca osoba pracująca osoba bezrobotna
 emeryt / rencista inne (jakie?)

Zamieszkanie:

jestem mieszkańcem gminy nie jestem mieszkańcem gminy

Zamieszkanie:

jestem mieszkańcem miasta nie jestem mieszkańcem wsi

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
Uporządkowana gospodarka wodno-kanalizacyjna	Rozbudowa oraz remont sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy.				
	Skanalizowanie miejscowości: Tarchały Wielkie i Kaczory.				
	Remont stacji uzdatniania wody w Raczycach, Odolanowie, Suwęcy i Tarchałach Wielkich.				
	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Raczycach.				
	Wsparcie mieszkańców przy budowie przydomowych oczyszczalni ścieków.				
	Rozbudowa i remont istniejącej sieci wodociągowej.				
	Inwestycje w modernizację istniejących systemów melioracyjnych, w tym drenażu, rowów melioracyjnych i pomp wodnych.				
	Wprowadzenie technik drenażu zrównoważonego, które pozwalają na ochronę gruntów przed nadmiernym osuszaniem, a jednocześnie utrzymują naturalne środowisko.				
	Wsparcie mieszkańców przy budowie zbiorników na wodę deszczową.				
	Remont istniejącej oraz rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej na terenie Gminy i Miasta Odolanów.				
Rozwinięta i efektywna infrastruktura	Budowa zbiorników na wodę deszczową przy budynkach użyteczności publicznej				
	Poprawa jakości i rozwój infrastruktury drogowej, chodników, dróg pieszo-rowerowych w ciągach dróg gminnych.				
	Współpraca z powiatem ostrowskim oraz województwem wielkopolskim w zakresie poprawy jakości dróg, chodników i dróg pieszo-rowerowych w ciągach dróg powiatowych oraz wojewódzkich.				

	Zwiększenie bezpieczeństwa przy przejściach dla pieszych, m.in. poprzez odpowiednie oświetlenie solarne i montaż barierek w miejscach niebezpiecznych.				
	Dążenie do utworzenia i funkcjonowania transportu zbiorowego odpowiadającego na potrzeby mieszkańców.				
	Współpraca z operatorami sieci internetowych w celu poprawy jakości Internetu na terenie Gminy.				
	Zwiększenie punktów monitoringu na terenie Gminy.				
	Opracowanie Planu ogólnego, który zawierał będzie wytyczne do prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej, odpowiadającej na wyzwania Gminy i Miasta Odolanów.				
	Prowadzenie polityki przestrzennej w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju z uwzględnieniem zachowania lub zwiększenia zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz powierzchni przepuszczalnych.				
Odpowiedzialna i zrównoważona polityka przestrzenna	Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, m.in. poprzez prowadzenie działań rewitalizacyjnych (w tym basenu przy ul. Słonecznej).				
	Wykorzystanie oraz zakup pustostanów na cele mieszkalne.				
	Rozwój mieszkalnictwa oraz wsparcie przy budowie nowych osiedli wraz z niezbędnym uzbrojeniem.				
	Rozwój Gminy inteligentnej i zrównoważonej przy zasadach idei Smart City.				
	Rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów w tym: budowa drogi dojazdowej, ścieżki edukacyjnej czy pomieszczenia do naprawy sprzętów).				
	Wypracowanie i wdrożenie standardów gospodarowania odpadami komunalnymi.				
	Podjęcie działań na rzecz poszukiwania potencjalnych źródeł geotermalnych.				
	Budowa biogazowni.				
Zadbane środowisko	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej wraz z wymianą źródeł ciepła na bardziej przyjazne środowisku, w tym instalacje OZE.				

	Lokalizacja instalacji pozyskujących energię odnawialną np. fotowoltaicznych, na budynkach użyteczności publicznej i innych obiektach gminnych.				
	Wsparcie mieszkańców (m.in. organizacyjne, finansowe) w termomodernizacji obiektów mieszkalnych oraz wymianie źródeł ciepła na mniej emisyjne.				
	Kontynuacja projektów prosumenckich w zakresie OZE.				
	Współpraca z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie w zakresie poprawy stanu rzek.				
	Doposażanie jednostek OSP w celu zwiększenia bezpieczeństwa m.in. w zakresie reagowania na skutki anomalii pogodowych, klęsk żywiołowych i wypadków.				
	Działalność edukacyjna w zakresie zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców m.in. w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, odpadami porolniczymi, prawidłowego odprowadzania ścieków bytowych, retencji wód opadowych, a także skutków zdrowotnych i środowiskowych stosowania złej jakości opału.				
	Zachowanie istniejących oraz rozwój elementów zielonej infrastruktury, w tym m.in.: zakładanie zielonych dachów i zielonych ścian na budynkach, ogrodów deszczowych, wprowadzanie nowych zadrzewień, zakładanie łąk kwietnych				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
Konkurencyjna gospodarka i przedsiębiorczy mieszkańcy.	Utworzenie strefy aktywności gospodarczej, w tym wyodrębnienie i przygotowanie terenów inwestycyjnych.				
	Stworzenie kompleksowej oferty gospodarczej, zachęcającej do powstawania nowych przedsiębiorstw i inwestycji przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii.				

	Aktywne dążenie do przyciągania inwestorów, m.in. poprzez stworzenie systemu zachęt podatkowych i finansowych dla nowych przedsiębiorców.				
	Wdrażanie instrumentów służących podnoszeniu kwalifikacji, nabywaniu kompetencji i zdobywaniu doświadczenia zawodowego mieszkańców, w szczególności osób młodych.				
	Rozwój współpracy gospodarczej z przedsiębiorstwami z ze związków i stowarzyszeń międzygminnych.				
	Współpraca szkół z terenu Gminy, a przede wszystkim szkoły branżowej z lokalnymi przedsiębiorcami w celu przygotowania programu i kierunków nauczania do potrzeb na rynku pracy.				
Oferta turystyczna oparta na zasobach regionu oraz jej promocja	Aktywna i wielokanałowa promocja walorów Gminy: przyrody, położenia, tradycji, historii, twórców oraz produktów lokalnych oraz prowadzenie cyklicznych kampanii promocyjnych skierowanych do różnych odbiorców: inwestorów, turystów, potencjalnych mieszkańców.				
	Renowacja obiektów zabytkowych na terenie Gminy (m.in. kurhany w Gliśnicy, cmentarz ewangelicki).				
	Promocja Gminy poprzez wspieranie wydawnictw poświęconych Ziemi Odolanowskiej.				
	Odtworzenie kuźni w Parku Natury.				
	Utworzenie Punktu Informacyjnego na terenie Miasta Odolanów oraz opracowanie folderu, mapy elektronicznej lub aplikacji pozwalającej aktywnie spędzić czas na terenie Gminy przy wykorzystaniu infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej.				
	Działania na rzecz rozwoju turystyki weekendowej, rowerowej, rekreacyjnej na terenie Gminy: oznaczenie ścieżek rowerowych, punktów wypoczynkowych, atrakcji historycznych i przyrodniczych wraz z wirtualnymi oznaczeniami, a także intensyfikacja współpracy z organizacjami ponadlokalnymi, do których należy Gmina.				

	Wsparcie rozbudowy bazy turystycznej, w tym bazy noclegowej, wypoczynkowej, gastronomicznej.				
	Przeprowadzenie konkursu i wyłonienie hasła promocyjnego Gminy oraz stworzenie systemu identyfikacji wizualnej.				
Zrównoważone i innowacyjne rolnictwo.	Wsparcie finansowe i organizacyjne dla twórców lokalnych, Kół Gospodyń Wiejskich a także współpraca przy organizacji wydarzeń gminnych i ponadlokalnych				
	Remont lokalnego targowiska, na którym realizowana będzie sprzedaż bezpośrednia od rolników oraz sprzedaż produktów lokalnych.				
	Wsparcie organizacyjne mieszkańców chcących założyć gospodarstwo agroturystyczne, ekoturystyczne, ekologiczne bądź wsparcie w wypromowaniu produktu lokalnego.				
	Realizacja programów w zakresie odbioru odpadów powstałych w rolnictwie, w tym folii, opakowań po nawozach czy środkach ochrony roślin.				
	Wspieranie innowacji w rolnictwie, w tym wsparcie w modernizacji i restrukturyzacji małych gospodarstw rodzinnych.				
	Prowadzenie szkoleń dla rolników w zakresie nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa.				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
Rozbudowana oferta wysokiej jakości usług społecznych	Wsparcie rodziców w powrocie na rynek pracy poprzez utworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 – budowa żłobka w Głisznicy.				
	Rozbudowa Domu Pomocy Społecznej lub adaptacja obiektów gminnych na DPS.				
	Poszerzenie dostępu do usług zdrowotnych.				
	Zapewnienie opieki nad osobami starszymi wraz z rozwojem usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych.				

	Aktywizacja seniorów, utworzenie Klubu Seniora wraz z zapewnieniem transportu.				
	Stworzenie oraz realizacja programu profilaktyki prozdrowotnej we współpracy z podmiotami świadczącymi pomoc medyczną.				
	Podjęcie działań aktywizacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami oraz osób wykluczonych społecznie m.in. poprzez rozwój Spółdzielni Socjalnych oraz Centrum Integracji Społecznej				
	Podnoszenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie rodzin, w szczególności opieki wytchnieniowej nad osobami zależnymi.				
	Prowadzenie działań rewitalizacyjnych nastawionych na poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych.				
	Rozwój mieszkalnictwa socjalnego i komunalnego.				
Edukacja dostosowana do potrzeb dzieci i młodzieży	Rozwój bazy infrastrukturalnej w obrębie istniejących placówek oraz doposażenie sal lekcyjnych w celu podniesienia jakości kształcenia.				
	Stałe monitorowanie liczebności poszczególnych roczników w celu ewentualnej reorganizacji systemu oświaty ze względów ekonomicznych, przy zastosowaniu dialogu społecznego z uczniami, rodzicami, pracownikami szkół.				
	Podnoszenie kompetencji kadry szkolnej i przedszkolnej, w tym ze szczególnym nastawieniem na wspieranie uczniów z problemami.				
	Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych, zarówno wspierających w nauce uczniów z trudnościami, jak i rozwijających zainteresowania.				
	Zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla wszystkich uczniów gminnych szkół.				
	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie zdrowego żywienia i znaczenia aktywności fizycznej.				

	Utworzenie systemu stypendialnego dla zdolnej młodzieży, odpowiadającego na wyzwania dzisiejszych uczniów, w celu zapewnienia środków na realizację swoich pasji i poszerzanie wiedzy w wybranych dziedzinach.				
	Budowa przedszkola w Tarchatach Wielkich.				
	Dostosowanie godzin otwarcia przedszkoli do potrzeb rodziców, również rodziców pracujących na pełen etat.				
Aktywizacja i integracja mieszkańców	Poprawa stanu istniejącej oraz budowa nowej infrastruktury kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej i wypoczynkowej w tym m.in. rozbudowa Domu Kultury w Odolanowie, budowa Biblioteki, budowa Muzeum Ziemi Odolanowskiej, bieżni okólnej w Odolanowie.				
	Rozwój oferty kulturalnej i sportowej skierowanej dla wszystkich grup wiekowych i dostosowanych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, osób dorosłych jak i seniorów.				
	Utworzenie systemu wsparcia (m.in. organizacyjnego i finansowego) dla działalności świetlic wiejskich, np. w formie konkursu na organizację ciekawych zajęć, spotkań, wydarzeń integrujących lokalną społeczność.				
	Pobudzenie aktywności społecznej oraz rozwój działalności organizacji pozarządowych, m.in. poprzez zlecanie części zadań własnych Gminy stowarzyszeniom w formie konkursu ofert, co wpłynie na wzrost konkurencji i zwiększenie kreatywności.				
	Zwiększenie dostępu do zajęć sportowych i dywersyfikacja dyscyplin, m.in. we współpracy z organizacjami pozarządowymi.				